VESTERN

Dž. O'Rurk

KIŠA METAKA NAD ČEJENOM

BROJ 249 ● 27 DINARA

ROTO BIBLIOTEKA X-100

VESTERN

249

1991

Dž. O' Rurk

KIŠA METAKA NAD ČEJENOM

X-100

Urednik izdanja

PIROŠKA MATIC

Recenzent

N. KOVAČIĆ

Lektor

J. STOJIĆEVIĆ

*Izdaje i štampa NIŠJP »DNEVNIK« Novi Sad, Vojvođanskih brigada 7, telefon 021/621-555 ● Žiro račun 65700-603-7711 ● Direktor »Dnevnika« **Miodrag Karadžić** ● za izdavača: **Ilija Vojnović** ● Odgovorni urednik: **Milorad Predojević** ● Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Dragan Matović***

YU ISSN 0353—1287

Rukopisi se ne vraćaju

Dž. O' Rurk

KIŠA METAKA NAD ČEJENOM

Kad bi gospodin štapski narednik Bil Vejli, zvani Glupan urlao iz sveg glasa, njegova bedna regrutska grupa znala je da su u pitanju uobičajeni kasarnski metodi i... nije se uzrujavala.

Ali sada... Glupan je delovao tiho kao zvečarka koja samo zvecka rožnatim prstenovima na repu spremna za smrtonosni ujed. Budio je usnule ljude i pri tome ih hvatao ogromnom šakom za bradu:

— Na noge, ovaj... lezi i pušku u šake. Evo prokletih Indijanaca.

— Kako znaš? — raspitivao se hladnokrvni Nil Morgan i uz položeni kratkocevi »spenser« karabin stavljao ispred sebe i teški armijski »bizbi« kolt.

U sivilu praskozorja ništa se nije primećivalo. Od reke se vukla magla, a sva priroda spavala je teškim snom. Nije se čuo ni cvrkut ptica niti je zlokobnu tišinu remetio dah povetarca.

To je, izgleda, i probudilo glavatog širitliju koji, ne prestajući da zvera oko sebe, tiho odgovori:

— Isuvuše je mirno, Nile. Bolje pripazi.

Začudo, Rod Stenli i Henk Benton, dvojica kratkovidih seljačina iz Ajove, nisu počinjali uobičajenu raspravu ni pokušavali da nadmudre Bila Glupana. Rod se smandrljao sa teških armijskih kola i sklupčao iza prednjeg desnog točka, dok mu je zemljak zauzeo busiju isturajući cev karabina ispod platnenih arnjeva. S te strane, neprijatelju nije bilo prolaza.

Na straži, kod užeta, razapetog između dva drveta, za koje su bili vezani konji, nalazio se plavokosi lepotan Čet Bejli, vetrogonja sa istoka, koji je izluđivao ženski svet u celokupnom južnom Vajomingu, gde smo bili stacionirani u tvrđavi Fort Kerni, uopšte, veoma nepuzdan pripadnik američke konjice. Sve mu je bilo preče od vojničkih dužnosti pa nije bilo čudo što ga ni sada nisu primećivali.

— Zasp'o gospodičić — izrugivali su se Ajovljani, a Vilijem Vilijemson, vojničić vrata večito nažuljenog grubom tkaninom vojničke bluze, kreštao je promuklim glasom:

— Ko zna, možda su ga već skleptali?

— Da su, bogdo — priželjkivao je širitilija kome se nedisciplinovani momak iz Bostona već popeo na vrh glave. — Samo od države badava dobija platu.

— Trinaest bednih dolara mesečno, Bile — dodade Morgan, najuvaženiji finansijski stručnjak u celoj grupi, koji je za kockarskim stolom samo za jednu noć umeo da obrne i stostruko veći iznos. — Od njega armija neće osiromašiti.

Rod i Henk bili su suprotnog mišljenja. Najpre su iskolačili oči, a zatim uglas počeli da psuju:

— Nile, jebeni mudrove, trinaest dolara su gomila para!

Za njih, možda i jesu bili pravo bogatstvo. Odrasli na ubogim farmama negde u Ajovi, večito su kuburili sa novcem i svaki novčić od dvadeset pet centi najpre bi deset puta prevrnuli u žuljevitim šakama, a tek onda grmnuli na kantinjera:

— Dva piva, al' da napuniš do vrha!

Za vojničku platu moglo se u kantini ispiti stotinu i četiri čaše piva što, ruku na srce, i nije bila sasvim nevažna stvar, pa je neslaganje sa Nilovim mišljenjem tim pre bilo ispravno.

Uopšte nisu mislili da pripadnici američke konjice za taj novac svakodnevno žalažu život na uvek nemirnoj severozapadnoj indijanskoj granici, timare životinje, glancaju čizme, vuku vodu kuvarima i, uopšte, trpe izdiranja narednika, a bogme i... četnih oficira. Poziv za koji su se opredelili izvršavali su bez pogovora i svake subote časno bi stali u red pred blagajnom čekajući da im blagajnik tutne u šaku po tri dolara i jedan »nikel«.

Sad su zbog toga zamalo zametnuli kavgu sa ćutljivim kockarom:

— Ču li ti šta rekosmo, čoveče?

— Ako vas čuju Indijanci, neće vam biti do natezanja oko love — umeša se i poslednji čovek njihove regrutske grupe, koščati Dekster Karpenter, momčina čije pravo zanimanje nisu znali. Sve dok nije pokušao da u konjska kopita okomito ukuje klince i osakati životinje, verovali su da je kovač.

Srećom, u blizini su se našli Ajovljani koji mu oteše čekić i vešto potkovaše ždrepca, a po završenom poslu otvoriše kladionicu:

— Kakav kovač — drao se Henk i tresao glavudžom nasađenom gotovo direktno na ramena — dajem dolar da je prokleto piskaralo!

Po ustaljenom običaju, zemljak Rod morao je biti suprotnog mišljenja, ali je, seljački oprezno, tvrdio pazar nesigurno:

— Kad bi omer bio dva prama jedan...

— U redu, evo dva dolara, a sad da vidim tvoj prokleti srebrnjak.

Klađenje, naravno, nije moglo proći bez Nila Morgana koji ćutke izbroja deset novčanica i gurnu ih u Henkovu marševsku kapu.

— De, potkuj — smrsi upotrebljavajući uobičajeni kockarski izraz kojim se označavao plaćeni relans, ali nastupiše komplikacije. Henk uopšte nije imao »dvoorlaš« — zlatnu kovanicu kojom bi se kladio na Nilov ulog i zbog toga u pomoć pozva grmalja iz Kentakija koji slične prilike nikada nije propuštao:

— Bile, stara kućo, bi li uložio neki dolar nasigurno? Ova dvojica idiota vele da Deks nije kovač.

Plećati širitlija najpre je munjevito razmislio. Stvarno, Karpenter je golim rukama popravio Četov zakovani »derindžer« — kratkocevo oružje umetnički ukrašeno zlatnom ornamentikom koje je, brat bratu, vredelo hiljadu dolara, a s druge strane... bio je upoznat sa njegovim neuspelim potkivanjem životinja.

Samo, sve je ukazivalo da je Karpenter čovek vičan metalu i radu oko njega pa u neko doba Vejli uzdahnu i maši se rukom za kožnu kesu ušivenu podužom oputom za džep čakšira.

— Koliko ti nedostaje, Henk?

Posle podužeg čeprkanja i iznalaženja sitniša, Ajovljanin mirno odgovori:

— Devetnaest dolara i pedeset centi, naredniče. Al' ćemo preguliti naivčine!

Bil Vejli, zvani Glupan, bio je poslednji čovek na ovom svetu koji bi olako poverovao u njegova prenemaganja pa odmah vrati kesu u džep.

— Previsoko za mene — bubnuo je i uspravan kao granitni spomenik odmarširao preko kasarnskog

kruga. — Nađi drugu budalu za nesigurno klađenje.

Tako je propalo utvrđivanje Deksovog kompletnog identiteta što je i do današnjeg dana ostalo tajna za celokupni garnizon Fort Kernija.

Ali jedno je bilo nesporno; Deks Karpenter bio je poštenjačina i čovek u koga se svako mogao uvek pouzdati. Hladnokrvan i dobar strelac, postojan u okršajima i vešt u svakoj prilici, bio je omiljen među članovima Bilove grupe, a posebno držanje imao je prema Nilu Morganu. Nenametljivo, uvek mu se nalazio za leđima dok je češljao karte po salunima obližnjih gradića i neretko mu pomogao u kritičnim situacijama.

Nije to, međutim, činio radi nagrade kao Ajovljani što su se utrkivali oko najbogatijeg vojnika. Čak nije ni sedao za kockarski sto iako mu je Nil mogao očas posla napakovati tako dobre karte da bi pobedio svakog protivnika. Jednostavno, Deks je bio ljudina koji je zlehudu vojničku platu gotovo celu trošio na duvan.

Trebalo bi, međutim, reći da se vojničić Vilijemson nalazio pod njegovom posebnom zaštitom. Nekako mu je uspevalo da Bila Glupana spreči da ga previše ne maltretira, a štitio ga je i od lukavih Ajovljana. Ma kako izgledali zatucani, seljačine su svakog umeli da prevedu žednog preko vode i još da pri tome ne ukvase noge.

Sad je baš zauzeo položaj kraj njega i gurnuo ga laktom:

— Polako, Vile... gađaj samo nasigurno.

Sa desne strane velikih kola sa arnjevima smestili su se Ajovljani, stražnji deo branio je Nil Morgan, a suprotnu stranu kola žilavi Deks i Vili Viljemson.

Kao starešini, Bilu Glupanu pripalo je čelo kola pa se zavukao između prednjih točkova i osmatrao duž rude.

Prokleti Minikondža đavoli, okićeni perjem, vučjim kožama i bizonskim rogovima, stigli su kao aveti i za trenutak zalegali na rubu šikare. Nekoliko trenutaka osmatrali su teren i verovatno zaključili da mrski belci spavaju dubokim snom i čak im prepuštaju konje kraj kojih nisu postavili stražara.

Jedna spodoba, što je na glavi nosio polovinu lobanje, par savijenih rogova, a niz pleća imao spuštenu kabanicu od kože ove životinje, manu rukom i podiže stroj ratnika koji su stezali noževe i drške strašnih bojnih sekira.

Bili su rešeni da ih zaskoče na spavanju i zbog toga su se opredelili za oružje neophodno u borbi izbliza. Lukovi i strele bili su im obešeni preko leđa, poneki je u drugoj ruci nosio koplje ili pušku, ali svi su bili odlučni da neoprezne belce ostave bez skalpova.

Samo, o tome je neku reč trebalo da kaže i Bilova regrutska grupa. Deks i Vilijemson uzeli su na nišan nasjtarije, a narednik i kockar tiho pomeriše cevi karabina trudeći se da na šušnu i pre vremena ne uzbune neprijatelja.

Žilavi kovač nanišanio je u plećatog momka sa vučjom kožom umesto ogrtača, koji je isprednjačio pred ostalima, i šunjao se ne ispuštajući tomahavk iz ruke. Pustio ga je da stigne na dvadeset koraka a onda, kao na vežbi, lagano povukao obaraču trudeći se da ga pucanj oružja iznanadi. To je, govorili su im, najsigurniji način da se prilikom okidanja ne pomeri puščana cev i svaki prokleti neprijatelj tačno pogodi.

Začudo, glupi narednici u ovome nisu grešili. Kratkocevi konjički karabin karakteristično je kliknuo, a kuršum vučju nakazu prikovao narosom umivenu travu. Možda svega jednom ili dva puta trznuo je nogama i umro lomeći nokte u tvrdoj vajominškoj zemlji.

Sad je ispod kola grmnuo složan plotun tri puške pa su još dvojica

Minikondža ratnika odleteli u Večna lovišta, dok je treći, samo okrznut po vratu, skočio na noge i krivudajući kao zec pojurio prema šumarku.

— Neće ga kuršum! — zaurla Bil Glupan kloparajući zatvaračem »spensera«. Jebiga, još će mi i pobeći.

Da se to ne dogodi, pobrinuo se koščati Karpenter. Čim je opalio prvi hitac, odmah je povukao ručicu zatvarača izbacujući praznu čauru, a onda hitro napunio pušku i cev poravnao sa plećima begunca.

Opet kao na vežbalištu, staloženo je nišanio i bez žurbe vukao obaraču posle čega je i četvrti Indijanac zanavek zalegao na zemlju, a celokupan napad bio ukočen gotovo na samom početku.

Minikondže, međutim još nisu bežali. Ispod kola pucale su samo četiri puške, što ih je uveravalo da je belaca najmanje sedam puta manje od njih, pa su odlučili da se konačno obračunaju s njima. Više nisu srljali u napad raspodeliše snage: jedni su otvorili paljbu iz pušaka, drugi su jurili prema konjima nastojeći da ih oteraju.

Bila je to poznata indijanska taktika koja im je donela mnoge pobede. Pošto bi protivniku oteli ili razjurili životinje, demoralisali bi ih čime su pola pobede imali u rukama.

Ali nisu računali sa trojicom pritajenih strelaca jer Čet Bejli uopšte nije spavao nego se blagovremeno sakrio u visokoj travi, a dvojica Ajovljana, videvši da ostali njihovi drugovi uspešno odolevaju prvom indijanskom jurišu, usmeriše cevi pušaka prema grupi koja je jurnula do konja.

Sad se videlo šta umeju trojica spadala Bilove regrutske grupe. Složno, momci opališe plotun, a onda Čet dohvati revolver i osu brzu paljbu prema spodobama okićenim perjem i ogrnutim životinjskim kožama.

Ako je do malopre bio najtiši čovek njihovog odeljenja, narednik Vejli sada je razjapio usta i drao se moćnim glasom:

— Tako Čete, staro momče... udri ih što bolje!

Za to vreme, Rod i Henk su neprekidno palili svoje karabine i, zajedno sa bostonskim vetrogonjom, očas desetkovali jurišlije koji skrenúše i u nekoliko bezglavih skokova zamakoše za drveće.

Ohrabreni lakom pobedom, Ajovljani skočiše ispod kola i zagalamiše:

— Napred, ko nije kukavica. Pomlatimo...

— Ostav, na svoja mesta! — zatrubi Bil Vejli zvani Glupan i spreči ih da uludo izgube glave. — Zar se, do đavola, ne nalazimo sa špec...

Sad ispod kola zareža Deks Karpetnter:

— Umukni ludi Bile. Odaješ vojnu tajnu!

Kao da se ništa nije dogodilo, širitlija navali na vetrogonju Bejlija:

— Ha, da ne pripucasmo prespavao bi kompletnu stražu. Da znaš, od sutra si kuvar. Možeš početi već sa doručkom.

U kuvanje se Čat razumevao slabije nego Deks u potkivanje konja pa je najnovija odredba premudrog Bila Glupana propraćena opštim sablažnjavanjem:

— Gotovi smo, potrovaće nas! — zakuka vojničić Vilijemson i dodade: — Bolje bi bilo da ga ja zamenim.

Narednik Vejli bio je iz Kentakija, spadalo, odrastao u brdima gde je izmišljanje podvala negovano kao vrsta narodnog prestiža, pa je i ovaj slučaj iskoristio da momku sa istoka naglasi neke mogućnosti svog naredničkog autoriteta. Ubeđen da je momak zaspao na straži, olako je doneo odluku o kažnjavanju i sada istrajavao na tome.

Važno se isprsio i pogledom zaterao u zemlju regruta Vilijemsona:

— Bolje da ćutiš, kutlača bi mogla da te obori s nogu.

Stvarno, bilo je veliko pitanje da li bi kržljavi Vili mogao u jednoj ruci da drži punu kutlaču pasulja, a što se tiče ostalih kuvarskih poslova, oh... niko nije verovao da vatru stalno ne bi ložio sirovim drvima. Nežan i kržljav, izgledao je naprosto izgubljen među grmaljima kao što su bili širitlija Bejli, dvojica Ajovljana, a bogami... koščati Karpenter takođe nije spadao u slabotinje dok se stameni Morgan više pouzdavao u brzinu izvlačenja revolvera, mada je bio snažan i mišićav.

U svakom slučaju, bili su dorasli teškom životu na granici, što se za žgoljavog regruta nažuljenog vrata nije moglo reći, a bogami ni za večno nasmejanog plavokosog lepotana iz Bostona, kome je svaka suknja bila važnija od vojnih zadataka.

Zato je i sada Bilovu odluku primio uz očaravajući osmeh i sokolio Vilijemsona:

— Hej, Vili... batali natezanje sa glavonjom. Za doručak pravi uštipke.

Zbog pominjanja dobrog jela, Ajovljani su odmah naćulili uši i bili spremni da mu oproste slabo vladanje za vreme stražarske službe:

— Ko još nije dremnuo na straži, čoveče?

Začudo, Čet se odmah uzbilji.

— Nisam spavao...

— Zaveži! — razvika se narednik. — Čim sam osetio opasnost i počeo da budim ljude, pogledao sam prema konjima. I znaš li šta sam tamo video?

Puneći ispucani doboš vojničkog »bizbija«, Čet mu je gledao pravo u oči.

— Nisi ništa video.

— Video sam konje — opasno zareža narednik drmajući glavudžom, na kojoj premala marševska kapa ne bi uopšte stajala da nije bilo dobro zategnutog kožnog podbradnika. — Samo... tebe nešto nisam primećivao.

Momak je uveliko prao ruke, a Henk i Rod se utrkivali ko će pre da mu polije iz čuture. Stvarno, nameravao je da se prihvati tiganja i pravljenja uštipaka.

— Pa, nisi ni mogao, Bile — nastavi plavokosi lepotan i ponovo se nasmeja. — Ležao sam u najgušćoj travi.

— Ha, šta sam rekao! — graknu širitlija i ustoboči se kao spomenik. — Eto, priznaješ.

— Naravno da priznajem, glupane — i dalje se kreveljio osećajući se bezbedno pod moćnom zaštitom spdala iz Ajove koji uglas počeše da nadvikuju nardnika:

— Jebiga, neka je i spav'o samo nek već jednom počne da peče uštipke. Skapasmo do gladi!

E, sa narednikom Bilom Vejlijem, zvanim Glupan, tako se nije moglo razgovarati. Zar bi drugačije tako munjevito dobio svoje tri širita i uveliko iskoračio iz njihove bedne regrutske grupe, s kojom je doputovao iz centra u Omahi, kako bi pojačao snage američke konjice stacionirane u južnom Vajomingu.

Odmah je zauzeo omiljenu pozu čoveka-spomenika i razdrao se:

— Vas dvojica pogledajte bojište i svakog prokletog ranjenog Indijanca zatucite kundacima i pokupite plen. Napred marš, jedan dva i... bogamu, življe malo!

Posao, naravno, nije bio bogzna kako težak. Najpre, nijedan ranjeni Indijanac nije se više nalazio u okolini njihovih kola, a to sa plenom bila je čista smejurija. Minikondže nisu nosili novčanike ni kožne vrećice sa zlatnim grmenjem, a i konji su im bili negde podalje vezani jer su napali bez njih. Svako razuman plen ne bi ni pomenuo, ali Bil Glupan...

Ovog puta, međutim, bio je u pravu jer se Ajovljani vratiše trkom i počeše da krešte kao svrake:

— Ljudi, vidite ovo čudo. Nađosmo dve »vinčesterke«!

Stvarno, u šakama su stezali blistave puške, tek prispele iz fabrike i kolutali očima.

Nil Morgan je samo letimično pogledao plen, ali je koščati kovač pokazao više interesovanja. Uzeo je puške i pažljivo ih razgledao, a onda ispraznio magacine. Iz obe »vinčesterke« izvadio je samo tri metka i očima potražio narednika.

— Šta veliš, najmodernije oružje a municije nigde?

Bilov mozak radio je kao najprecizniji časovnik:

— Možda su ih oteli nekim lovcima bizona?

— Možda, ali malo u to verujem. Znaš da ti ljudi najčešće koriste dalekometne »šarp« jednometke kalibra 50. Nisu im potrebne brzometke.

— A da nisu napali neki karavan doseljenika?

I u to je bilo teško poverovati. Siromašni kolonisti opterećeni buljukom dece i najčešće bez prebijene pare, u džepu, najpre bi nabavili seme za iduću setvu umesto da novac troše na skupe brzometke.

Zbog toga je Deks i dalje odmahivao glavom:

— Ne bih rekao...

Zauzet seckanjem drva za potpalu Nil Morgan nije učestvovao u raspravi, dok mu u neko doba ne dosadi natezanje sa širitlijom pa tiho smrsi:

— Što kao nojevi zabijate glave u pesak? Vidite da ih neko snabdeva oružjem.

Svi su u potaji strepeli od iste misli i nekako odgađali da iznesu sumnje koje su ih rastrzale. Stvarno, bilo je lopuža koje su za zlato Indijancima krijumčarili viski ili od njih otkupljivali skupocene kože životinja trampeći ih za bedne đinđuve i ogledalca, ali to sa puškama...

Zato Bil ponovo iskolači oči i grmnu na Morgana:

— Ti si, bogami, sasvim poludeo. Ko bi rizikovao...

— Mnogi bi rizikovali, Bile — saseče ga kockar hladnim glasom i odloži nacepkana drva. — Možda 'vako trampe; pušku stave na jedan tas terazija, a na drugi Indijanci turaju zlato. Kad se vaga izjednači...

— Onda stave novi karabin i trampu zalivaju rakijom! — odvali Rod Stenli. — A, Henk... šta veliš?

— Velim da je to neka mnogo dobra trgovina. Za sanduk pušaka, sanduk zlatnih magita. Obogatiš se preko noći!

Bilova naduvanost malo je splasnula pa je sada izgledao kao spomenik koga je vreme načelo.

— Od takve trgovine čoveku najpre ode glava s ramena. I to veoma brzo, to da znate.

— Hi, hi... ode — kreveljio se kratkovrati Rod i podgurkivao se sa zemljakom. — Ne radi se to tako... Glupane.

— Naravno da se ne radi — dodavao je premudri Henk Betnon i važno kolutao očima. — Ne otvaraju dućan.

Kad bi Ajovljani počeli da se ludiraju, svako pametan izbegavao bi rasprvu i hvatao se bilo kakvog drugog posla. To je, naravno, znao i grmalj iz Kentakija, ali je sada naleteo kao glupi ovan:

— A kako se to radi... biznismeni?

Spadala su se najpre malo pdgurkivala i namigivala dok se Rod ne odluči da ga obavesti:

— Lepo, Bile. I vešto, bogamu!

Sad je, naravno, znao isto što i malopre i zbog toga bio spreman da informaciju istera novim aktiviranjem glasnih žica. Kako su Ajovljani smatrali da je to u blizini opasnog neprijatelja sasvim nepotrebno, navališe da ga obaveštavaju:

— Oh, ništa lakše. Posao se obavi jednom i... menja dućan. Bogamu, zar nema još indijanskih plemena koja bi dala bezvredno »žuto kamenje« za dobre puške. A, Bile?

Čak je i vetrogonji Bejliju sve bilo jasno pa se cerio i muvao oko džaka s brašnom.

— Al' su pametni ovi mudrovi sa ajovljanskih pustopoljina, izgubili

konje i zbog toga zbrisali u vojsku da bi sada uvodili jednog gospodina narednika u pamet. I to, bogamu... štapskog!

Sem urlanja i nadmudrivanja, Bil Vejli, zvani Glupan, imao je još jednu izuzetnu osobinu. Kao što je kameleon mogao da po volji menja boju i privikava se novoj okolini, i širitlija iz Kentakija nije mnogo izostajao za tom životinjicom. U trenu je prenebregao njihovo mangupisanje, a prihvatio se pametnijeg i unosnijeg posla — da na rukav bluze prišije i četvrti širit — znak višeg štapskog narednika i najmoćnijeg podoficira u celom Fort Kerniju.

Uopšte se nije osvrnuo na njihova mangupska podgurkivanja već je zatrubio:

— Kuvar... deli hladan doručak pa na put! Dosta izležavanja, bogamu!

*

Poglavica Minikondža ratnika Tri Prsta sedeo je kraj napola ugašene vatre i slušao izveštaj preživelih u okrašaju sa vojnicima Bila Vejlija. Po običaju, sačekao je da završe i onda počeo da ih saseca:

— Zašto ste napali »plave bluze«? Trebalo je da uhvatite belce koji su nam prodali puške.

Vođa patrole imao je poveliku brazgotinu kraj levog uva, gde ga je dokačio Četov kuršum, i zverao je negde u stranu. Najpre je dobro razmislio dok je odgovorio:

— »Dugi noževi« glupi. Stražar kraj konja im je spavao, a ostali ležali u kolima ili ispod njih. Ali Manitu nije dao da postignemo veliku pobedu!

Tri Prsta nije bio nikakav veliki ratnik ni poglavica koji bi mogao da se pohvali svojim imenom. Na levoj ruci zaista su mu nedostajala dva prsta po čemu je dobio i ratničko ime, ali... mnogi su znali da ih nije izgubio u borbi. Pričalo se da je pijan pao s konja, koji mu je kopitom nagazio i ozledio šaku, a onda mu je neka starica nožem odsekla patrljke i previla ranu.

Ali, ipak... bio je poglavica čija se reč morala bezrezervno poštovati a posebno pošto je, koristeći stare veze, preko kojih je nabavljao rakiju, uspeo da za bezvredno »žuto kamenje« dobije blistave puške.

Kod Tri Prsta se, međutim, nikada nije znalo da li će nešto biti u redu. Danima je znao da se izmakne iz plemana i odluta samo njemu znanim stazama sa kojih se vraćao mamuran i napola lud. Doduše, uvek je donosio neki galon »vatrene vode«, kojom je u zavisnosti držao polovinu ratnika. Ispijajući s njima, razmetao se:

— Belci ludi, za »žuto kamenje« dobio sam dosta rakije. Opet ćemo trgovati.

— Tako je, Tri Prsta mudar poglavica koji zna šta vole njegova braća.

— Aha, veoma mudar — odgovarao je i merkao najmlađu od svojih žena. — Razlaz, vreme je da se spava.

Zatim bi iz šatora isterao ostale tri žene i privukao milosnicu:

— Uzmi i ti gutljaj.

Ženica bi podobro gucnula i blaženo prevrtala pijanim očima:

— Hoću da mi Tri Prsta napravi dete.

Ujutro bi bilo sve po starom. Mamuran, poglavica se izležavao i usrećavao i ostale žene, a ratnici... čekali da njihov premudri vođa smisli novu ujdurmu sa rakijom.

Odatle je počela trgovina oružjem. Najpre sa strahom, a potom sve grlatije, poglavica je započinjao priču o puškama.

— Daću dvostruko više »žutog kamenja« — podgrejavao je moguću trampu. — Belci će se obogatiti.

Već i sama trgovina alkoholom vodila je bele lopuže na vešala, a sad je Minikondža predlagao nešto zbog čega ih ona nikako nisu mogla mimoići. Pijani Indijanac bi se za tri dana otreznio čime bi bio uništen

svaki trag nedozvoljene trgovine, ali naoružani Indijanac... to je bilo nešto drugo. Ratnik je pušku zadržavao duži period, do smrti u očekivanim borbama, a i posle — oružje bi preuzimao drugi Indijanac. Puška je kudikamo duže ostajala kao dokaz nedozvoljene trgovine.

Zbog toga su se šverceri jedno vreme snebivali, ali su popustili pred najsnažnijim argumentom — gomilom obećanog zlata.

Nevolje su izbile kad su Minikondžama dopremljene prve puške. Ne verujući da bi Indijanci mogli ponuditi dogovorenu količinu plemenitog metala, šverceri su najpre ispitivali teren i dovukli dvadeset pušaka.

— Zašto samo dvadeset pušaka? — raspitivao se Tri Prsta razgledajući sanduk blistavih »vinčesterki«.

Odgovor je bio veoma ubedljiv:

— Nismo sada mogli više da nabavimo. Idući put...

Sećajući se tih razgovora, poglavica je škripao zubima od muke. Najpre, belci su doneli malo oružja, a nijedan metak. I zbog toga su otrpeli gomilu grdnji:

— Čime da pucamo? — uzvikivali su okupljeni ratnici.

— Donećemo, donećemo — uveravali su ih šverceri strahujući da im razbesneli Indijanci ne skinu kože s glava. — Čim nabavimo dovljnu količinu!

Sve u svemu, trgovina je loše počela, a kako se neko vreme šverceri nisu javljali... izazvala nelagodno osećanje među Minikondžama.

— Prevareni smo, belci se dokopali nešeg zlata i odustali od dalje trgovine.

Tri Prsta je takođe sumnjao u iskrenost belih poslenika, ali se prisećao dugogodišnjeg snabdevanja rakijom i ipak tešio:

— Možda stvarno ne mogu da nabave veće količine oružja i municije, a da ih ostali ne primete. Doći će kad budu mogli.

Vreme je, međutim, pokazalo da nedaće sa švercerima nikako ne prestaju. Pre neki dan stigao je novi sanduk pušaka, ali je opet izostala municija.

— Nema sad, donećemo idući put — uveravali su ga i častili rakijom, a zatim iskoristili njihovo pijanstvo i neprimetno nestali iz logora.

Zato je poglavica, čim se otreznio i nekako iskobeljao ispod razbludne milosnice, na brzinu sastavio odred i poslao ga u poteru za švercerima.

— Želim ih žive. Još uvek mogu dobro da nam posluže. Ali hoću da im uzmem zlato. Kad nam donesu cela kola...

Nije se baš znalo šta Tri Prsta hoće, ali ratnici su spremno jurnuli u preriju i, onako mamurni, izgubili trag švercerima. Zapravo, šverceri su, pretpostavljajući moguće postupke svog nesigurnog kompanjona, posle nekog vremena ostavili prazna kola i samo na konjima nestali u kamenitom kanjonu neke rečice.

— Neka sva šteta bude u tome — tešili su se zbog izgubljenih kola i jurili galopom. — Ovoliko zlato treba i potrošiti.

U obračunima sa belcima, Minikondže su oteli nešto municuje kalibra 45/70 koja je pasovala za cevi »vinčesterki« ali je ta količina bila zanemarljiva i jedva omogućavala da nekoliko ratnika bude kako-tako naoružano. Pa i u tom slučaju još uvek nisu mogli da formiraju značajniju patrolu koja bi negde napala bele doseljenike i domogla se nove municije. Po tradiciji, ratnici su se razilazili svaki svojim poslom, a najveći broj naoružanih »vinčesterkama« odjurio je u lov nastojeći da porodica blagovremeno snabde mesom za zimu.

Zato je na brzu ruku sabrana patrola, koju je predvodio mladi poglavica Vatonga, htela da se istakne napadom na usamljenu grupu vojnika za koju je verovala da će ih uhvatiti na spavanju. Vatonga se nad-

ao da će se domoći vojničkih karabina i dovoljnog broja metala, zbog čega bi mu ugled uveliko porastao. U poslednje vreme, ma koliko Tri Prsta uspešno trgovao rakijom i oružjem, ipak se sve završavalo polovično — alkohola nije bilo dovoljno da bi se svi dobro opili, a sa puškama je stvar još gore stajala.

Ionako labav ugled starog poglavice bio je stvarno poljuljan i Vatonga se nadao da će uspešnim napadom na »plave bluze« podstaknuti veće staraca do nesposobnog Tri Prsta smene, a na njegovo mesto postave mlađeg i uspešnijeg ratnika — Vatongu.

Samo, ispostavilo se da beli vojnici uopšte nisu bili neoprezni. Sačekali su ih — na cev, a onda uhvatili u unakrsnu vatru i prepolovili grupu. Ko zna da li je ijedan od vojnika bio čak i ranjen, a o nekom plenu... nije se moglo ni govoriti. Pobegli su glavom bez obzira.

Sad je trebalo da nadmenom poglavici Tri Prsta podnese kompletan izvešta pa je, koliko je mogao, izbegavao da opiše stvarne događaje.

Po ustaljenom običaju vadio se na vašu silu:

— Manitu ovog puta okrenuo lice od svoje crvene dece i dozvolio da nam »dugi noževi« pobiju tolike ratnike. Moramo svi da krenemo u ratni pohod — vrdao je izbegavajući poglavičin strogi pogled.

— A čime? — raspitivao se Tri Prsta i razmišljao da li mu se u šatoru nalazi bar još pola flaše rakije. — Nemamo municije.

— Ali imamo naše lukove, strele, koplje, tomahavke. Minikondže su hrabri...

— Ali je Vatonga lud — preseče ga poglavica. — Tolike ljude odveo je u sigurnu smrt.

Mladi ratnik zaškripa zubima i pognu glavu. Sreća ga je izneverila i sad se nesposobnom poglavici pružila prilika da mu čita lekciju iako bi i sam, da se našao na njegovom mestu, takođe naredio napad.

U sebi je smišljao kako da popravi utisak pred saplemenicima i jedva je čekao kraj razgovora. Uvek je mogao da računa na nekoliko mladih ratnika, željnih slave i novih skalpova, koji bi ga bezrezervno podržali. Zato je odjednom začutao pa ga Tri Prsta otpusti i odmahnu rukom:

— Vatonga još treba da uči od starijih. Ja sam rekao!

— Ali ja još nisam rekao poslednju reč — smrsi momak udaljajući se i nepripetno dade znak kršnom Pokaonti da ga sledi.

Pola časa kasnije, okupila se cela grupa. Ćutljivi Muoki, najbolji borac kopljen, najbolji jahač među mladim ratnicima Oačita, Čoktav koji se još nije oženio jer ga je jedna duboka brazda preko lica toliko nagrdila da su ga izbegavale sve devojke u selu, krvoločni Šanto, kome su šavovi pantalona i ceo pojas bili opšiveni kosom od skalpova pobijenih neprijatelja.

Neko vreme ćutke su sedeli i od ruke do ruke slali lulu napunjenu duvanom i suvim bukovim lišćem. Bili su prava sirotinja i nije im bilo dostupno plemensko zlato koje je njihov poglavica arčio na viski, a eto i na... prazne puške.

Prvi se javio Vatonga:

— Došlo je naše vreme.

— Aj, aj... došlo — dočeka Pokaonta, a i ostali počeše da mrmljaju u znak saglasnosti.

— Treba da napadnemo belce i domognemo se oružja.

— Aj, aj... domognemo — kao jeka potvrdiše svi redom.

Ponovo su neko vreme ćutke pušili i gledali u zemlju. Za sad nisu znali kako bi to izveli, a i poslednji okršaj sa vojnicima nije obećavao ništa dobro. U neuspelom napadu učestvovali su Vatonga i Pokaonta, dok su ostali samo čulu loše vesti i razmišljali šta bi istaknuti mladi poglavica mogao da im predloži.

To je znao i Vatonga i brzo nastavi:

— Minikondže nemaju dovoljno oružja, a otimanje od vojnika nije se pokazalo uspešnim. Moramo udariti na drugom mestu.

— Da ne misliš na neko veliko selo belaca? — priupita Oačita. — Tamo bi našli mnogo oružja.

— Ali bi nas čekalo i mnogo belaca — suprotstavi se Muoki. — Prošli bismo kao i prilikom okršaja sa »dugim noževima«.

Veran starom običaju da najpre čuje mišljenja ratnika, Vatonga tek sada uze reč:

— Moja braća zaboravljaju da ima još jedno mesto gde ima oružja i gde bismo mogli bezbedno da napadnemo. Mislim na Čikavej brdo gde belci pod zemljom kopaju »žuto kamenje«. Vatonga bio tamo i sve video.

Okupljeni mladići živnuše zaboravljajući na lulu.

— Aj, aj — unjkao je Čoktav — i ja bio tamo. Posmatrao ih celog dana. Kad ujutro siđe u hodnike iskopane pod zemljom, samo nekoliko ljudi ostane u selu. Da li moj brat Vatonga misli da bi tu trebalo uraditi?

I bez njegovog odgovora znali su da je mesto dobro izabrano i bili spremni da odmah pohvataju mustange i jurnu u okršaj, ali ih Vatonga zaustavi na vreme:

— Nećemo srljati. Najpre ćemo sve dobro da izvidimo, a onda, kada budemo sigurni u uspeh, napašćemo u najpogodnijem trenutku. Neka moja braća nikome ne govore o našim namerama. Ja sam rekao!

*

Dolazak patrole u Čejen, mesto koje se zahvaljujući stalnom naseljavanju ljudi sa istoka uveliko razvijalo, nije prošlo bez očekivanih trzavica. Najpre, ostali su bez kuvara. Veoma vešto, vetrogonja Bejli se pritajio nekoliko dana i pripremao im uobičajene splačine, a čim su stigli u grad... nestao.

— Dezertirao, načisto — komentarisao su Ajovljani i kreveljili se raspamećenom naredniku. — A ti ga još postavio na tako važnu dužnost.

— Umuknite... seljačino! — razdra se širitlija upotrebljavajući naziv za fermere. — I, uostalom, prihvatite se posla.

Ajovljani jedva dočekaše personalne promene u jedinici i uglas počeše da galame:

— Daj pare, šta inače da kuvamo?

Tri snažna obroka za ljudstvo i dve merice zobi dnevno za konje bila je intendantska tablica predviđena garnizonskim pravilima za jedinicu na maršu, na što se glavati širitlija uopšte nije osvrtao na polasku iz Fort Kernija. Doduše, sledovao je duplu popunu municijom i od magacinera iskamčio neku flašu viskija, dezinfikovanog sredstva u slučaju ranjavanja, ali su se bedne pripreme regrutske grupe na tome završile. Da nije bilo seljačina koji su, onako domaćinski, mislili na sve... i dosad bi gladovali.

Od pozadinaca su iskamčili bure brašna i, dok je Rod zamajavao intendentskog narednika pričom kako će patrola gospodina štapskog narednika Bila Vejlija da se usput snabdeva mesom loveći bizone i drugu divljač sa vajominških pustopoljina, Henk je natenane opelješio magacin i zbrisao natovaren tablama slanine, vešalicama suvog mesa i torbama nabijenim šećerom, kafom i pasuljem.

Uopšte, bez njihvog samoinicijativnog rada bili bi osuđeni na stalno gladovanje. Često su o tome međusobno raspravljali:

— Deks je sušta poštenjačina. Pre bi mu otpala ruka nego što bi nešto smazao — govorio je Rod Stenli, a zemljak je nastavljao konverzaciju:

— A-ha, strašno nesnalažljiv čovek. A tek Nil Morgan, taj ionako živi samo od duvana.

Zatim bi na red došao vetrogonja Bejli.

— Njega preskoči — podviknuo bi Stenli i razmahivao rukama kao vetrenjača. — Njemu su samo ženske na pameti.

— Da, da. . . ne kaže se džabe da neki mogu živeti i od ljubavi.

Što se vojničića Vilijemsona ticalo, pokazalo se da obojica imaju isto mišljenje:

— Jede kao ptica — kratko je komentarisao kratkovrati Rod, a Henk Benton definitivno je davao karakteristiku:

— I još mu kašika ispada iz ruke. Od njega nikad neće postati vojnik!

Začudo, ni ogromni čovek iz Kentakija nije bio izelica. Mogao je danima da ne okusi ni zalogaj, što se apsolutno nije odnosilo na piće. Doduše, voda mu je služila samo za umivanje, ali je zato mogao da potamani celo brdo krigli piva, a galon rakije. . . bio mu je nešto kao aperitiv. Uopšte, bio je čovek na svom mestu, što je Ajovljane učvršćivalo u zajedničkom mišljenju:

— Nema šta, prava vojničina.

U takvoj situaciji, njih dvojica morali su pitanje snabdevanja i ishrane da uzmu u svoje ruke pa nikog nije čudilo što su od narednika zahtevali novac za nabavku namirnica.

— Čoveče — grmeo je Rod Stenli i vrteo glavom nasađenom na masivna ramena — shvati da je ovo Čejen, a ne naša tvrđava gde, hm. . . imamo neke veze i možemo jeftinije da dođemo do hrane. Ovde je, bogamu, velika skupoća.

Zahvaljujući laktanju i mangupisanju, Bil Glupan je uspeo da se uveliko istakne i dogura do gospodina štabskog narednika, ali sa spadalima iz Ajove ponekad nije umeo da izađe nakraj. I ovog puta nemoćno je raširio ruke i zakukao:

— Jebiga. . . o'kle mi pare?

— Ima da nam daš i za zob inače će nam kljusad lipsati načisto.

To je dodatno komplikovalo situaciju i malo je nedostajalo pa da ljubitelj širita poklekne na odgovornom zadatku, kada se umeša Nil Morgan i ispod ćebeta kojim se pokrio preko glave progunđa snenim glasom:

— Koliko?

Takav rasplet spadala su naravno i očekivala jer odmah počeše da se utrkuju:

— Slanina, kafa, pasulj i, hm. . . neka flaša dezinfekcionog sredstva za zapaljenje pluća. . .

Ostav, od takve bolesti ne pate pripadnici američke konjice!— razdra se Glupan, ali ga seljačine i ne udostojiše pogleda. Darežljivi finansijer upao je u njihovu zamku i sad ga šale nisu puštali iz šaka.

— Treba računati na smeštaj životinja u gradskoj štali, a i posetu lokalnom kovaču. Moja raga je načisto obosila — terao je Henk po starom, a Rod uglas kukumavčio:

— I mom konju potkove zveče kao crkvena zvona, a tek životinje za vuču. . . sačuvaj bože, rebra im se vide.

Svi su znali da su četiri tegleća konja naprosto pucala od zdravlja i uhranjenosti, ali su izbegavali prepirku sa lopužama iz Ajove i gledali svoj posao.

Svi sem glupavog vojničića Vilijemsona:

— Vi ste, momci, nešto pobrkali. Zaprega nam je u odličnoj kondiciji, samo bi rudnog levaka trebalo premestiti napred. Mnogo zanosi prilikom brže vožnje.

Seljačine su, naravno, takvu izjavu smatrale ličnom uvredom pa se Rod iskosi na bednog regruta, a Henk poče da prekopava po džepovima odakle izvuče nekakvo drvce.

— Je l' ti to nama nešto reče. . . konjska neznalice?

U međuvremenu Henk je svoje drvce uspeo da stavi na rame i unese se nesrećnom regrutu u lice:

De, smakni ga ako smeš!

Pri tome je stezao čvornovate šake, ne manje od vojničke lopate za iznošenje đubreta iz štale, koje je,

sasvim razumljivo, respektovao i izbegavao čak i jedan Bil Glupan.

Bila je to uvežbana smicalica kojom su uveseljavali pripadnike američke konjice učmale u dosadnom kasarnskom životu, a bogme... često uspevali da usput zarade i neku paru. Ponekad samo za duvan, a mnogo češće i za lepu pijanku u kantini Fort Kernija.

Dobro raspoložen, Rod hitro otvori kladionicu:

— Pet prema jedan na Henka. Deder, ko želi da se na brzinu obogati?

Odnos snaga je bio toliko neravnopravan da je uzdrmao čak i debelokožog narednika:

— Koješta... nema te budale koja bi se kladila na Vila. Sem, ukoliko ne poboljšate omer.

— Deset prema jedan — grmnu ponovo glavni bukmejker i u marševsku kapu tutnu tri dolara. Deder, da vas vidim!

Iako navikli na njihove svakodnevne ludosti, ljudi iz glupanove patrole zapanjeno su ih gledali, a parajlija Morgan izvirivao ispod ćebeta.

— Idioti, kako da se kladim kad američka vlada još nije izdala novčić od trideset centi.

Rod Stenli je izgledao kao pile zapleteno u kučine i gurao je izmašćenu kapu zemljaku pod nos:

— Idiote... turi i ti neku paru!

Pazeći da mu drvce ne padne s ramena Henk nekako iščeprka dolar i po.

— Eto, više nemam.

Nevolja je bila što nije postojala kovanica ni od četrdesetpet centi koliko bi pri određenom omeru i njihovom ulogu trebalo da bude cena klađenja suprotne strane, a zabrinuti Karpenter zamalo sasvim ne pokvari predstojeću zabavu:

— Dosta glupiranja. Vili nije dostojan protivnik...

— Ko zna? — zaleprša iznenada visoki tenor lepotana Četa Bejlija koji odnekud ispade baš u najkritičnijem času. — A da malo zakomplikujemo stvar, gospodo?

Čak je i Nil Morgan sasvim odbacio ćebe i kriveći vrat ispod kola pratio novonastalu situaciju, a Bil Vejli, zvani Glupan, počeo da se raspituje:

— O čemu ti to, gospodičiću?

— O maloj kolektivnoj zabavi, naredniče. Recimo, vili i ja protiv gospode iz Ajove. A da nam svima ne bi bilo dosadno, otvaram i kladionicu. Odnos je jedan prema jedan, a za početak ulažem sto dolara. Je l' važi?

Bil Vejli zvani Glupan dobro je znao da se čudesa ne događaju, ali je sada nešto mirisalo i na takav događaj. Bogamu, razmišljao je mršteći se, tolike pare pa... da padnu s neba. To se, naravno, apsolutno nije smelo propustiti pa je odnekud izvukao pozamašan buđelar i opljunuo debele prste.

— Sad ću te naučiti pameti, vetrogonjo istočnjačka.

Sasvim raspamećen, Deks Karpenter je već prinosio šaku revolveskom kundaku s namerom da silom prekine neravnopravnu borbu, ali... zaustavio ga je hladnokrvni kockar.

— Još stotinu dolara na Četa i Vila. Rode, prinesi kapu.

To zamalo sasvim ne pokvari igranku, jer Ajovljani nisu imali više od četiri i po dolara, da se ne pokaza da je Bilov buđelar ravan trezoru osrednje banke. Pljujući i dalje u šake brzo je izbrojao ostatak pa je, uprkos Deksovom protivljenju, borba mogla da započne.

Naravno, najpre je istrčao vojničić Vilijemson koji polaskan pažnjom lepotana iz Bostona očas zbaci bluzu i poče da zavrće rukave košulje.

— Gospodo — obraćao se seljačinama — jedva čekam da započnemo.

Rod i Henk nisu smatrali za potrebno da se raskomoćuju. Samo su

odbacili opasače sa revolverskim futrolama, otvoreno se kezeći:

— Šta čekate, ko će prvi da smakne drvce?

Takva ludost najpre se mogla očekivati od glupavog vojničića Vilijemsona koji se kao petlić zatrča prema stamenom Henku i zamahnu nežnom rukom.

Ali, umesto da zbaci drvo s njegovog ramena, tresnu ga ravno u bradu posle čega su svi redom uveliko promenili mišljenje o njemu, a Bil Glupan se čak udostojio i da prokomentariše:

— Vidi, vidi. . . ko bi rek'o?

A, imalo je šta i da se vidi. Dok su grdosiji Henku klecala kolena, Rod Stenli je stajao kao skamenjen i blenuo otvorenih usta:

— Šta ti je, čoveče. Nije veći od komarca.

— Ali udara kao besna mazga — nekako smrsi drugi Ajovljanin nameštajući podobro iskrenutu vilicu. — Samo, udario me iznenada.

— Ma, nemoj — jedva stiže da smrsi Karpenter kad se sićušni regrut ponovo zalete i tresnu ga još jednom.

Udarac prasnu kao da puca suva čamova daska, ali se snažni Henk samo ponovo zaljulja i nekako ipak ostade na nogama. Više nije opipavao vilicu nego se kao bizon nisko pognute glave zalete prema Vilijemsonu u nameri da ga spodbije mišićavim rukama i prekine napola.

Ko zna, možda bi u tome i uspeo da se, sasvim neočekivano, ne uplete vetrogonja Čet i nekako ga ramenom spodbi sa strane. Reklo bi se, samo ga je malo dokačio, ali je i to bilo dovoljno da zdepsti čovek izgubi korak i preturi se preko glave čime je broj protivnika bio prepolovljen.

— Hej — podviknu Nil Morgan protežući se pod kolima — sad zajednički spodbijte Roda, pa da zapijemo pare u krčmi!

Samo, neiskusnim megdandžijama bilo je badava govoriti. Uveliko su propustili povoljnu priliku i dozvolili Henku da se podigne sa zemlje i ispljune puna usta prašine.

— Jebiga — drao se iskašljavajući još poneki grumen suve vajominške zemlje — sad je dosta zezancije. Rode, navali!

U tome su seljačine pokazale zadivljujuću složnost i navalili iz sve snage. Na bikovskim šijama napeli su se snažni mišići dok su ogromnim šakama pretili da dvojicu tankovijastih regruta do kolena sateraju u zemlju. To je čak i hladnokrvnog dugajliju Karpentera nateralo da zacvili:

— Bežite, kukala vam majka!

Samo, bilo im je badava govoriti. Vojničić Vilijemson se sasvim izbezobrazio i u pravom bokserskom gardu čekao je nalet protivnika, a Čet je, stvarno, izigravao klovna iz cirkusa. Umesto da nabrusi pete i zbriše, ustobočio se pred zahuktalim Rodom Stenlijem i ispružio dlanove sečimice okrenute napred.

Unapred uveren da će mu novac zaista pasti s neba, Bil Vejli, zvani Glupan, zauzeo je uobičajenu pozu čoveka — spomenika i merkajući kapu sa uloženim novcem, stručno komentarisao:

— Po jedan dobar udarac i. . . gotovo je sa gospodom iz istočnih predela naše prelepe domovine. Deder, složno!

Složno su, međutim, dejstvovali vetrogonja Čet i večiti regrut Vili. Nekako istovremeno, obojica se izviše u stranu, a vojničić čak spotače zahuktalog Henka koji se svali gotovo na isto mesto na kom se malopre našao.

Vetrogonja Čet uradio je nešto rukama. Samo. . . nešto, jer niko od okupljenih ljudi nije primetio munjevit pokret desnicom ni udarac bridom koji je pogodio Rodov bikovski vrat.

Posle toga nastupilo je trenutno zatišje. Čet i Vili nisu imali prečeg posla nego su se kreveljili naredni-

ku u lice, a seljačine su se koprcale na zemlji ne uspevajući da se podignu na noge.

— Šta je, prilegli malo? — raspitivao se Morgan, ali je krakati Karpenter imao neuporedivo korisniju predlog:

— Sad na njih, budale!

— Aaaa, nipošto — strepeo je širitlija za njihovo zdravlje i stanje uloga u Rodovoj izmašćenoj kapi. — Ne bi bilo fer, nisu u stanju da se brane.

— Pa šta onda čekamo? — dobaci Morgan izvlačeći se ispod kola. — Dajte tu kapu, borba je završena.

— Nije, nije... već ustaju — usprotivi se premudri Bil Glupan psujući u sebi brzopletost koja ga umalo nije stajala dvesta lepih zelenih novčanica. — Sad ćeš tek da vidiš, budalo...

Stvarno, tek sad su imali šta da vide. Još nesigurnog na nogama, Vili je spodbio kratkovratog Henka i obasuo ga pravom kišom oštrih udaraca od kojih se Ajovljanin povijao kao trska i branio pokrivajući lice duplim dekungom. Ali malo mu je koristila ovakva zaštita jer je vojničić usmerio udarce prema njegovom stomaku i za čas mu isterao vazduh iz pluća. Samo pravim čudom grmalj se još držao na nogama, ali je to bilo kratkog veka. Čim je osetio da mu ruke padaju, Vilijemson ga tresnu nekoliko puta u bradu, od čega Bentonu sasvim popustiše noge i on se kao lutka od slame skljoka na zemlju.

— Gotovo je, gotovo! — povika Karpenter i navali sa deljenjem nepotrebnih saveta: — Sad raspali Roda!

Roda je, u međuvremenu, podobro raspalio vetrogonja Čet. Doduše, trebalo mu je nešto više vremena, ali... kad je raspalio, Ajovljanin je brojao sve zvezde sa nebeskog svoda.

Dogodilo se to na veoma neuobičajen način za borbe na Zapadu. Umesto da ga spodbije dok se još dizao sa zemlje, ponovo je zauzeo svoj bezvezni gard sa dlanovima sečimice okrenutim prema protivniku. To je još nekako moglo i da prođe, ali rad nogu... nikako. Umesto da se čvrsto ukopa stopalima i stabilno dočeka očekivani nalet, levu nogu isturio je napred i samo se prstima ovlaš oslanjao o zemlju, dok mu je sva težina tela bila na drugoj nozi. Povijen unazad, prevario je čak i osvedočenog megdandžiju Bila Glupana:

— Pa on pada... hej Rode, čuješ li?

Rodu, naravno, nije trebalo mnogo objašnjavati da će lepotana iz Bostona oboriti samo jednim prstom pa je raširio moćne ručerde nastojeći da ga stegne u gvozdeni zagrljaj. Čak mu je to usput i objašnjavao:

— Čekaj, govnaru, dok te se dokopam...

Vetrogonja Čet ne bi bio ono što je bio da ga nije baš i sačekao. Onako usturen unazad činilo se da će svakog časa srušiti.

A i srušio se. Baš tako... na leđa. I to skupa sa grdosijom Stenlijem. Za trenutak se učinilo da je nestao pod snažnim Ajovljaninom, a onda čudesa počeše da se nastavljaju.

Umesto da bude samleven telesinom, po vazduhu se razleteše neke noge, ruke... Tela počeše da se prevrću u kovitlacu prašine, a onda se začu Četov zvonki glas:

— Hej, Nile... Prva runda je moja. Ti častiš sledeću!

Stvarno, podbednik je bio vižljasti lepotan iz Bostona. Umesto da dozvoli da ga Stenli stegne u zagrljaj i pritisne o zemlju, munjevito ga je dočekao skupljenim kolenima i prebacio ga preko glave, a onda se, ko zna kako, i sam prevrnuo unazad i omamljenog protivnika zajahao snažnim nogama.

Time je svaki otpor prestao i borba završena pa je Morgan počeo sa delenjem dobitka i na kraju Rodu vratio njegovu kapu.

— De, ne tuguj — tešio gà je i prijateljski udarao po plećkama — izgubio si samo tri dolara.

— Šta, ne tuguj... znaš li ti čoveče koliko je to para?

— Znam, ali i Bil zna koliko je dvesta dolara. A, naredniče?

Besan kao ris širitlija se doseti svoje rukovodeće uloge i grmnu da se orilo na sve strane:

— Umukni i... u štalu! Konji već danima nisu čestito istimareni.

Morgan ga gotovo nije ni slušao. Strpao je novac u džep i ponovo se izvalio na ležaj improvizovan pod kolima. Jedva je progundao:

— Kakva štala, bogamu. Mi smo na maršu.

Raspamećen tolikim gubitkom Bil manu svađu sa hladnokrvnim kockarom koji ga i inače nimalo nije zarezivao, pa se bez razloga okomi na vojničića Vilijemsona:

— A i ti, samo se zevzečiš i svađaš sa ljudima. Šta ti bi da se kačiš sa seljačinama?

Na hijerarhijskoj lestvici Bilove regrutske grupe tačno se znalo ko na kojoj prečagi stoji, ali se sada redosled očigledno menjao. Sa poslednje, Vili je preskočio bar dve odjednom ostavljajući dovoljno mesta Ajovljanima i taj raspored sada je još više učvršćivao. Nenadano, ispravio je večito iskrivljeni nažuljeni vrat i obrecnuo se:

— Šta je Henku trebalo da poteže ono drvce?

Glavatom širitliji sada je preostao samo vetrogonja Čet. Najpre ga je odmerio krvničkim pogledom i zaurlao:

— Ti... u zatvor! Za proklete dezertere to je jedino pravo mesto.

Ali ni plavokosi lepotan nije nameravao da olako napusti gornje prečke pomenutih lestvica. Uz očaravajući osmeh i blesak zuba prišao je naredniku i familijarno ga lupnuo po plećima:

— Bile, staro momče... i to malo kentakijske pameti sasvim ti je izvetrilo iz glavudže. Gde ti je, bogamu, zatvor?

Posle tako logičnog pitanja trebalo je očekivati bezuslovnu kapitulaciju jer su ga trojica potčinjenih uhvatili u budalaštinama, ali se Glupan nije dao. Grudni koš je naduo do krajnjih granica i zagrmeo moćnim glasom:

— Henk, Rode... vezujte ga!

Iako sa respektom, seljačine mu priđoše s leđa i nežne zglavkove šaka spetljaše oputom.

— Ser — izveštavali su ga — prokleti dezerter...

— Kuš! — okomi se sad i na njih i pokaza rukom prema kolima. — Smestite ga tamo i... glavom mi odgovarate da ne pobegne. Jes' te me razumeli?

Četove ruke bile su samo ovlaš stegnute oputom, a revolver... seljačine su zajedno sa futrolom stavile u drugi ugao kola i dernjali se važno kolutajući očima:

— Taaako, odavde ćeš pravo na vešala. Nema tog prokletog dezertera koji neće omastiti armijski konopac. To da znaš!

Čet je pravio nevino lice i iskušavao njihovu savest:

— Batalite, ljudi... samo sam bio kod jedne ženske. Nego, da vam dam neki dolar a da vas dvojica malo pogledate u stranu?

Ajovljani su delovali kao par izvežbanih lovačkih kerova. Najpre je Rod kategorički odsekao:

— Ni sličajno, nikakav prokleti dezerter neće nas navesti da pogazimo zakletvu našoj zastavi i...

Istovremeno, Henk je preduzimao energičnije korake:

— Koliko, čoveče? — raspitivao se šapatom izgubljenim u Rodovoj grmljavini.

Sad se videlo da je jedna muška tuča samo učvršćivala prijateljstvo među pripadnicima američke konjice. Za publiku, u koju se najpre morao svrstati glavati širitlija, Rod je i dalje urlikao i pominjao doživotnu vernost armiji potkrepljenu boga-

tom nagradom od trinaest dolara mesečno, a Čet i Henk se sašaptavali:

— Bi li moglo deset dolara?

— Škrtice — odgovarao je Ajovljanin kroz stisnute zube — povećaj.

Licitacija je dalje tekla ovim redosledom:

— Dvadeset?

— Pedeset! — odvali Henk osluškujući da li Rodovo urlanje dovoljno nadglasava njihovo pogađanje. — I to svakom od nas dvojice!

Vetrogenja Čet nije bio baš sasvim bezglav momak. Pre nego što je zbrisao iz Bostona i napustio dragog oca, jednog trulog bogataša i brodovlasnika koji je nameravao da udvostruči imanje na taj način što bi svog ljubljenog jedinca oženio kćerkom najvećeg konkurenta, na vreme je razmestio nešto novca po bankama Zapada i... polako štrpkao ušteđevinu. Po njegovoj proceni, stotinu dolara za jedno okretanje glave bilo je previše, a ni ulozi u bankama nisu mogli večito da traju.

Zato je nastavio uz užasnuti izraz lica:

— Sačuvaj bože, odraćeš me. O'kle mi tolike pare?

— Imaš, imaš... naći će se — uverevao ga je bivši farmer i unapred se oblizivao verujući da će parajluju odrati do gole kože. — Samo svrati u ovdašnju banku.

Kad je novac bio u pitanju, Ajovljani su bili nepopustljivi. Svaki dolar bio im je veliki kao kuća, a gomila od stotinu zelenjaka sasvim ih je raspamećivala.

— Stani malo poče Henk da opipava labave veze i u neko doba napravi zaprepašćeno lice — pa ti si napola odvezan. Čoveče... moraću da zaurlam kako se prokleti dezerter gotovo oslobodio veza.

Pri tome je ozbiljno razjapio usta kako bi gospodina štapskog narednika obavestio o nemilom događaju, pa je lepotan morao da smesta pristane na određenu cenu ili bi ga spadala očas vezala kao kobasicu:

— Zaveži — prosikta i ozbiljno zabrinut poče da trepće očima — daću pare!

I dalje je samo jedan od seljačina urlikao pominjući da će pre položiti život nego dozvoliti da jedan izdajnik slavom ovenčane patrole gospodina štapskog narednika Vejlija nekažnjeno sramoti komad krpe popularno zvan »Union Džek« što je Henku omogućilo dalje domunđavanje:

— Kada? — raspitivao se, posle čega se Četu puls vrati na uobičajeni broj otkucaja.

— Polovinu sada, a ostatak, hm... dok se vratim iz posete čejenskoj banci. Znaš i sam... toliko gotovine ne nosim sa sobom.

Ponuda je bila prihvatljiva pa Benton poče da izlaže detalje:

— Kad se smrkne, konj će te spreman čekati u onom šumarku. Samo, ako zajebeš...

— Ni govora, moja reč je čvrsta kao granit — uveravao ga je momak i nameštao se na ćebadima u uglu kola. — Nema šta, ti i Rod prave ste drugarčine.

Drugarčina Rod je shvatio da je pogodba uspešno privedena kraju pa je naprečac začutao i svalio se u drugi kraj kola.

— Malo ću da dremnem, Henk. Umori me ova dernjava.

*

Za Bilovu regrutsku grupu noć je bila vreme pravog razlaza sa strogim vojnim pravilima o ponašanju jedinice na maršu. Da ne bi Slomljenog Pera, jednog otpadnika iz plemena Dakota koji je kao izvidnik bio angažovan od komandanta Fort Kernija, ne bi se našao niko ko bi pazio na konje i kola u gotovo napuštenom logoru kraj Čejena.

Samo jednim uvom širitlija je saslušao njegov kratki izveštaj:

— Sela Minikondža napustila grupa mladih ratnika koju predvodi

Vatonga. Dan kasnije za njima krenuo i Tri Prsta na svoja uobičajena tajanstvena putovanja. Slomljeno Pero zatim požurio za svojim bratom Glupim Bilom.

— Hm, bratom — gunđao je narednik i pokazivao mu na ostatke večere koju su na brzinu spremili Ajovljani — ja sam ti starešina.

Slomljeno Pero je malo polagao na broj širita na Bilovom rukavu, a više pažnje je posvećivao komadu hladnog mesa. Žvaćući, jedva je odgovorio:

— Moj starešina je major Ridžis, komandant Fort Kernija. On mi daje platu.

Žureći u Čejen, Bil Vejli je preskočio dalje urazumljavanje izvidnika i ovlaš pomenuo Minikondže:

— Šta li će mladi ratnici u preriji? Da nisu krenuli u lov?

— Nisu jer bi za to znalo celo selo. Iskrali su se na razne strane, a onda sastali i pošli na istok.

Taj pravac trebalo bi da ga bar malo zabrine, ali je Bil Vejli te večeri bio putpuno van forme. Jedva da je i promrmljao:

— Ko bi razumeo te lutalice? Stalno nekud jure.

Što se tiče ostalih, pokazivali su slična raspoloženja. Logor su najpre napustili Nil Morgan i krakati Karpenter. Besprekorno oglancanih čizama, za šta su se pobrinuli Ajovljani i obogatili džepove za nekoliko dolara, Morgan je jedva smrsio:

— Svrati u salun »Krou«, častiću te pićem.

Ajovljani su s nestrpljenjem čekali da širitlija već jednom krene pa da zarade neuporedivo više od nagrade za čišćenje Nilovih čizama. Već pola časa baktali su se oko njegovog velikog bojnog ata i sada mu ga priveli.

— Jaši Bile — nutkao ga je Rod Stenli, a Benton mu je raspaljivao žeđ:

— I ne zaboravi da svratiš u taj »Krou«. Nema tog izvora koji bolje gasi žeđ od salunskog šanka. A, šta veliš?

Večito žedni čovek iz Kentakija i nehotice je mljackao i definitivno zaboravljalo na obaveze starešine patrole. Teškom rukom oslonio se na Henkovo rame i bacio se u sedlo a zatim prikupio ponuđene uzde i blagonaklono klimnuo:

— Poslušaću vas, momci. I to vrlo rado.

Prašina iza njegovog pastuva još se nije slegla, a iz kola je, oslobođen i nasmejan ispao vetrogonja Čet.

— Drž'te pare... gulikože i privedite mi kljuse. Cura će me odrati zbog zakašnjenja.

— A je l' čemu? — interesovalo je Henka dok je Rod oblizivao prste i brojao novčanice. — Mislim... kakva je na poslu?

Čet je već zaseo u sedlo i s visine mu čitao lekciju o ponašanju jednog džentlmena sa istoka:

Odlazak vojničića Vilijema Vilijamsona gotovo niko nije primetio. Kriveći večito nažuljeni vrat uzverao se na kljuse i zamakao u pomrčinu, a zatim su uz podcikivanje odjurili i Ajovljani, pošto su najpre odnekle iščeprkali flašu i tutnuli je Dakoti u šake.

— Da skratiš vreme, čoveče — udarali su ga po plećima — ali da ne kažeš ni reč naredniku Vejliju. Inače, odoše nam lude glave.

— Dakota piti, ništa ne govoriti — uveravao ih je Slomljeno Pero i žestoko natezao. — Glavati čovek ništa ne sme saznati.

Na taj način opusteo je njihov logor, a broj žitelja Čejena osetno porastao.

Nil i Deks zaseli su u separeu gde je ćutljivi kockar odmah našao društvo.

— Vojniče — obrati mu se sredovečni gospodin u besprekornom sivom odelu — da okrenemo neku igru, ukoliko ti ulog od deset dolara nije previsok?

Nil ćutke izvadi neraspakovan špil i pruži mu ga.

— Za početak podelite, mister...

— Refmen, Al Refmen, dragi vojniče. Vlasnik sam rudnika »Čikavej«. A ovo je moj predradnik Frenk Koli.

Ako je Retmen izgledao kao poslovan čovek, Koli je najpre podsećao na brzorukog revolveraša koji se nimalo nije razumevao u kopanje rude i teški rad pod zemljom. Jedva je razvukao tanke usne:

— Zdravo.

Pošto se predstavio, ćutljivi kockar se zadubio u dobijene karte.

— Dve karte, molim.

U prvom deljenju dobio je dve devetke, ali je zadržao i pikovog kralja. Sledeći nameru da im se predstavi kao neuspešni blefer odmah je pogledao dve nove karte i trznuo se nezadovoljan skorom. Dobio je osmicu i damu, pa ih odbacio pre nego što je došao na red da se izjasni i mrzovoljno progundao:

— Propala stvar, načisto.

Ispalo je da je predradnik imao najbolje karte i pokupio pot od pedeset dolara, a za narednih nekoliko deljenja, nevešti vojnik izgubio je stotinak dolara i uveliko obesio nos.

— Ne znam šta mi je večeras?

— Događa se, dragi moj — tešio ga je vlasnik »Čikaveja« i relansirao:

— Tri puta, molim.

— Devet puta! — odvali Morgan kao da se inati. — Da vidim ko me prati?

— Obojica — smrsi revolveraš i gurnu u pot svih dvesta sedamdeset dolara. — Meni dva.

Pošto mu Nil podeli dve nove karte, Retmen uloži ostatak od dvestačetrdeset zelenjaka i takođe zatraži dve karte.

— Ja, znaš, ne blefiram — značajno ga pogleda i poče da gustira dobijene karte.

— Ni ja više — smrsi Nil odlažući špil. — Servi!

To kao da malo uzdrma gazdu, ali se zato isprsi njegov predradnik:

— Sad kada svi imamo jake karte, da se sudarimo k'o ljudi. Recimo sa... pedeset dolara.

— Šališ se, Frenk — zareže Retmen pošto je pogledao svih pet karata. — Tri puta.

— Devet puta! — odvali smesta Morgan i skrsti ruke na grudima. — Ukoliko vam nije previsoko, gospodo.

Alu Retmenu očigledno nije bilo teško izbrojati još četiri i po stotinarke, a Frenku Koliju đavo baš nije davao mira.

— Da se ne bakćemo sa računanjem. Tražim okruglu hiljadarku.

Ukoliko je mislio da će fascinirati kibicere, uveliko se prevario jer Nil grmnu kao iz puške:

— Tri puta, molim!

Sad je đavo baš odneo šalu i gazda Retmen položi karte licem okrenute naniže.

— Meni se čini da baš ne blefiraš, vojniče?

— Kien sabe, vele moje komšije Meksikanci dole na jugu — smrsi Morgan gledajući ga u oči. — Ko zna...?

— Ja, pravo kažeš... ko zna, pa zato baš želim da te proverim. Platio!

— Ne ljuti se šefe, ali i ja ću da platim — dodade revolveraš i odmah obrnu karte. — Ful kraljeva.

— Znao sam — dreknu Retmen i odgurnu svojih pet karata prema odbačenom delu špila. — Bolji si...

— Nije bolji — jedva procedi Morgen i tako zaustavi Kolija koji je već krenuo prema gomili novca naslaganoj na sredini stola. — Imam pet različitih karata...

— Pa šta, zar pet letvi nešto znači? — bubnu gazda »Čikaveja«, ali ga Nil odmah preseče:

— Znači, sve su u trefu, gazda.

Ne žureći prevrnu ih i pokaza im kolor, pa lagano privuče dobitak koji je iznosio više od šest i po hiljada dolara, a onda rukom pozva barmena:

— Flašu najboljeg skoča i čaše. pakovanje kratkih »virdžinija«.

Najmoćnijem biznismenu u celom kraju više nije bilo do igre, a ni do čašćavanja. Besno ga je merio i siktao:

— Ono iz početka, tada si blefirao?

— Pa, šta... zar je zabranjeno? — raspitivao se Nil čekajući da konobar naspe čaše. — Živeli!

Da ne bi okupljenim ljudima pokazao da ga je gubitak zaista uzdrmao, mrzovoljno je prihvatio čašu i sručio piće, ali sad Nilu nije đavo dao mira. Razvlačio je kao ljudi iz ravnica Džordžije:

— De, poslužite se i... veselije malo, bogamu. Nije vas tih nekoliko dolara oteralo na prosjački štap?

Bio je to čist bezobrazluk zbog čega Koli krenu rukom prema revolverskom kundaku a gazda Retmen besno odgovori:

— Šta brbljaš, to je sitnica.

— Ko zna, čujem da rudnik baš i ne stoji najbolje?

Koli je sad zaista dohvatio oružje, ali ga zaustavi hladni glas Deksa Karpentera koji je dotle neprimetno stajao po strani stola:

— Da sam na tvom mestu, men...

Frenk Koli nije bio nikakav prokleti trećerazredni revolveraš da ne bi znao šta znači upozorenje izrečeno s leđa pa hitro odmače šaku i pogleda preko ramena.

— Šta se mešaš, vojniče?

— Moram — smrsi koščati konjanik i škljocnu okidačem teškog armijskog »bizbija« čija je osmougaona cev dostizala osam inča dužine. — Obećao sam njegovoj majci da ću ga štiti od loših momaka i slabih pokeraša.

I dalje mu se nalazio za leđima što je Kolija sve višenerviralo:

— Izađi već jednom da te dobro vidim.

Deks se, međutim, nije micao s mesta.

— Ne pravi se lud, čoveče. Nisi naš narednik da moram da te slušam. Stojim gde hoću.

Situacija je bila sasvim glupa i Retmen je želeo što pre da je prekine. Ispio je još jednu čašu i dohvatio naslon stolice.

— Pa, bilo mi je veoma ugodno...

— Onda bismo mogli i da nastavimo, gospodine — spremno dočeka Morgan i pogleda mu u oči. —, Recimo, još jedno deljenje. Na sve ili ništa.

Ulog je bio onih šest i po hiljada dolara zbog čega kibiceri počeše glasno da uzdišu, a Koli gurnu gazdu u rebra:

— Ne naseda, Ale... čista provokacija.

— Zašto tako mislite? — dobaci ponovo Nil i gurnu špil karata pred njega. — Vi ćete promeštati, a mi ćemo podići po jednu kartu. Jača dobija.

To je bio izazov koji su čuli bar dvadesetak ljudi. Ukoliko dobije, Retmen nikad više neće biti ono što je bio do sada — najmoćniji biznismen u celom južnom Vajomingu, bogataš koga je od kockarskog stola oterao jedan vojnik makar i u besprekorno izglancanim čizmama.

Zato se besno obrecnuo na Kolija:

— Promešaj, odigraću to prokleto deljenje!

Predradnik se, međutim, i dalje nećkao i dobacivao mu upozoravajuće poglede.

— Polako, Ale... znaš koliko je to para?

— Pogotovo ako poslovi idu loše — smrsi Karpenter s leđa i poče da zavija tanku cigaretu.

Besan kao ris, Retmen okrenu glavu i pogleda ga:

— Ko to kaže?

— Hm, čuju se glasine, a njima ponekad treba verovati.

— Baš tako, treba verovati glasinama, a ne rečima jednog biznismena koji uspešno vodi poslove? Koješta!

Liznuvši smeđi papirić, Deks povuče dva dima i zagleda se negde u tavanicu. Očigledno mu više nije bilo do razgovora, pa konverzaciju preuze ćutljivi Nil:

— Dakle, igramo ili brbljamo, gospodine?

— Igramo! — gotovo dreknu Retmen i besno odmeri predradnika. — Jesi li promešao?

Ne gledajući ga, čovek gurnu špil karata na sredinu stola kuda odmah krenu Alova ruka, ali ga Morgan na vreme zaustavi:

— Neka preseče neko neutralan, recimo... ti čoveče — pokaza rukom na najbližeg kibicera, nekog kauboja koji je podobro popio i stalno se klatio na nesigurnim nogama. — Znate kako je...

— Briga me, nek seče ko hoće.

Posle nekoliko neuspšenih pokušaja, krivnogi jahač nekako prepolovi špil i poče da se cereka:

— Što će biti trke kad budem pričao momcima na ranču. Presekoh za ulog od šest i po 'iljadarki!

Morgan je sedeo kao kamena statua i jedva čujnim glasom testerisao gazdu Retmena:

— Stvarno, momak je u pravu. Vidi samo moj ulog.

Za trenutak Retmen je blenuo u sto, a onda besno opsovao i mašio se džepa:

— Jebiga, zaboravio sam...

Pijani kauboj i dalje se kreveljio i pravi grimase:

— Jao, kad i ovo budem pričao momcima...

Sem Deksa, svi listom su se smejali a neko poče glasno da dobacuje:

— Događa se i to... kad poslovi krenu naopako.

— Ko je to rekao? — razvika se vlasnik »Čikaveja«, ali ga Morgan začas smiri:

— Stvarno, mister, igramo li mi ili samo gubimo vreme? Ne znam zbog čega se toliko nervirate.

— Kako zbog čega, zar ne čuješ šta brbljaju?

Nil ga i dalje nije puštao iz šaka:

— Pa, šta... neka brbljaju. Od toga nije propao još nijedan rudnik. Pogotovo rudnik zlata. Da počnemo?

Sasvim sluđen Al Retmen zgrabi polovinu špila i pokaza presečenu kartu. Bio je to herčev kralj, veoma snažna karta koju su mogli da tuku samo još četiri asa. A verovatnoća za to je, računajući da špil ima pedeset i dve karte, bio omer jedan prema dvanaest.

Veoma rasplozen, pogleda ga i zareža:

— Sad kao da ti oklevaš, čoveče?

— Ni govora, mister — mirno odgovori vojnik sa besprekorno oglancanim čizmama i ovlaš dohvati kraj sledeće karte koju zatim okrenu licem naviše. — Šta velite na ovo?

Za trenutak, u separeu se tišina mogla seći nožem sve dok naćefleisani kauboj ne poče da krešti:

— Jebiga, ovo je pikov as, ljudi! Tukao ga je.

Neko vreme Retmen je buljio u kartu i teško disao dok ga ne trže predranikov opori glas:

— Lepo sam ti govorio... sad gledaj kako ćeš.

Biznismen je stvarno izgledao skršen i na rubu da ga udari srčana kap. Neko vreme nije mogao da dođe do reči, a i kad je nekako uspeo da progovori... izvalio je kao poslednji idiot:

— Sad »Čikavej« stvarno stoji loše.

— Ćuť budalo — razdra se predradnik i ponovo krenu rukom prema revolveru. — To je sitnica...

— Pa, ne bih baš rekao — usprotivi se Morgan kupeći dobitak sa stola. — Mister Retmen...

— Mister Retmen je budala! — nešto tišim glasom nastavi revolveraš i položi šake na sto. — Nego... mi bismo da pođemo kući. Naravno, ukoliko onaj vaš krakati drugar iza mojih leđa...

— Koji drugar, mister Koli? — prekide sad njega Nil. — Interesuju ga samo igre u kojima učestvuju džentlmeni. Svađalice ne kibicuje.

Stvarno, u separeu se više nije nalazio koščati vojnik. Dok su ostali uzbuđeno komentarisali i drali se, lakim korakom napustio je prostori-

ju, ali su zato naleteli Ajovljani. Kao stado dugorogih junaca uleteli su i zagalamili s vrata:

— Nile, staro momče... odmah kod šanka. Gospodin štabski narednik Vejli namerava da održi zdravicu.

Na Morganovom uvek mirnom licu kao da zatitra škrti osmeh, ali mu bore ponovo dođoše na svoja mesta a hladni glas zaleprša prostorijom:

— Bilo mi je čast, gospodo. A što se revanša tiče, uvek sam vam na usluzi. Samo potražite Nila Morgana.

Koristeći pogodnu priliku, revolveraš skoči i mrko pogleda biznismena:

— Ustaj već jednom, ne plaćaju nas da zabavljamo ove idiote.

Primedba se odnosila na kibicere koji odmah počeše da gunđaju, ali dvojica seljačina nisu obraćali pažnju na efekat njegovih reči, nego su se podgurkivali i kreveljili:

— Kad bismo mi ovako našem naredniku...

— Ali šta govoriš, Henk — zakrešta Rod i prevrnu očima. — On je gazda i začas bi nam objasnio gde nam je mesto. Nije kao tamo neki... vlasnici rudnika.

Gazda Al i njegov vajni predradnik sa nisko pripasanim koltom nisu mogli da ih čuju. Već su izmarširali iz saluna i, dok su kod prečke za vezivanje pritezali kolane sedala, Koli je besno psovao:

— Jebote... baš si zasro stvar. Sad, ako nas Indijanci ne izvade...

*

Umesto prema gradu, vojničić Vili krenuo je na jug, a da su se kojim slučajem u blizini našli Ajovljani, ne bi izostao njihov zajedljivi komentar:

— Zalutala budala!

Sudeći prema njegovom energičnom držanju u sedlu, teško bi se neko složio sa njihovom konstatacijom. Uspravan, terao je konja ustrajnim kasom i čvrsto stezao kratkocevi konjički »spenser« karabin. Uopšte nije ličio na nekoga ko je zalutao u pomrčini.

Posle nekoliko milja zauzdao je ždrepca i kliznuo sa sedla. Dok je vezivao uzde za granu meskite šaptao mu je:

— Brzo ću ja...

Koristeći svaki zaklon, nastavio je peške dok su mu kao orijentacija služili fenjeri zapaljeni na ulazu u rudnik i ispred barake u kojoj su spavali radnici. Vešto je zaobišao naselje, a zatim se našao kraj ulaza u okno. Čučnuo je i osmotrio tamno grotlo:

— Samo da dole nisu ostavili stražara — šaptao je i kao senka kliznuo prema ulazu gde je napipao drvene lestvice koje su vodile u dubinu.

Ne razmišljajući, bez oklevanja je počeo da se spušta i ubrzo dospeo do prvog horizonta. Za trenutak je osluškivao, a onda izvukao sumporaču i kao pravi zapadnjak kresnuo je o nokat palca.

Treperava svetlost obasjala je usku platformu odakle su se slične lestvice spuštale naniže pa je brzo ugasio žigicu i krenuo njima. Na sličan način dospeo je do petog horizonta, a onda iz nedara izvukao pripremljenu sveću i pripalio je.

Energično je krenuo hodnikom, povremeno osvetljavao zidove i pažljivo ih razgledao. Činilo se da mu ništa ne može promaći jer je posle desetak koraka počeo zadovoljno da gunđa:

— Rudnik, koješta. Žila je odavno iscrpena, a ni alat nigde ne vidim. Čak su uklonjene i šine kojom su nekada gurani vagoneti.

Posle stotinjak koraka, stigao je do kraja hodnika i skrenuo u veliku podzemnu prostoriju. Pošto je sačekao da se plamičak smiri, začuđeno je pogledao oko sebe. Ugledao je klupe, stolove i stolice, a u uglu se

nalazio poveći sanduk pun praznih flaša.

Bezbroj opušaka videlo se u pepeljarama načinjenim od starih konzervi, a sa stropa visile su tri velike kerozinske lampe. Na nekim od stolova ležali su razbacani špilovi karata.

— Bogamu — smrsi vrteći glavom — samo fale pokretna vrata i šank pa da se osećam kao u salunu. Da sam vlasnik »čikaveja«, smesta bih ovo počistio i. . .

Za trenutak je ućutao i zurio po sobi, a onda sede na stolicu i smrsi u nedra:

— Pričam gluposti, znaju oni šta rade. Ovo je samo kamuflaža. Rudnik je zbog nerentabilnosti odavno zatvoren.

I dalje je zurio ispred sebe dok ga iz misli ne prenuše škripa lestvica i nečiji teški koraci.

Odmah je ugasio sveću i zgrabio dugocevi »bizbi«, a zatim stao kraj ulaza i zapeo okidač. Uopšte nije podsećao na večitog regruta od uniforme nažuljenog vrata s kojim su Ajovljani zbijali neukusne šale, a Bil Glupan mu pretio:

— Da sam na mestu majora Ridžisa, odavno bih te najurio iz vojske. Bogamu, lud je ko to daje platu.

Bez straha, čekao je dolazak nepoznatih ljudi i po koracima hladnokrvno procenio da su dvojica. Nosili su fenjer i brbljali:

— Samo gubimo vreme, nema nikog.

— A ja ti kažem da sam video svetlost iz okna — govorio je drugi čovek. — Šta bi kapetan rekao da ne proverimo?

Onaj što je mislio da samo badava lutaju hodnicima energično ga prekide:

— Ostavi titule, čoveče. Znaš i sam. . .

Već su bili došli do kraja hodnika i skretali u prostoriju. Morali su da se prignu jer su vrata uklesana u kamenu bila niska, što je Vilijemson odmah iskoristio. Brz poput zvečarke, bacio se iz zaklona i dugom cevi raspalio čoveka po lobanji.

Začuo se tupi udar posle čega se čuvar saplete i obori lampu, a drugi poče da galami:

— Bogamu, pazi kud staješ i podigni već jednom taj fenjer.

Zaklonjen iz akamenog useka, Vili se nije micao. Čak je i zaustavio dah priželjkujući da i drugi stražar stupi u prostoriju.

Njemu je, međutim, bilo nešto sumnjivo pa poče da pripitkuje:

— Džo, šta radiš. Zašto ne ustaješ?

Više nije smeo čekati. Trebalo je iskoristiti trenutak zabune i slabu vidljivost od lampe koja je Džou odletela iz ruku. Energično je iskoračio na vrata i ponovo zamanuo revolverom.

Ali zastao je u pola pokreta. Čovek na vratima držao je zapet revolver poravnat sa njegovim grudima. Na licu mu se videla odlučnost i nekakav zloban osmeh još više istaknut treperavom oskudnom svetlošću.

Odmah je znao da će čovek opaliti bez razmišljanja i . . . bacio se ulevo. Bio je to očajnički pokušaj, ali — isplatio se. Grmljavina oružja višestruko je odjeknula podzemljem, a narandžasti plamen gotovo ga je zaslepio. Ipak, imao je snage da skrene cev »bizbija« i dva puta potegne obaraču.

Iz hodnika se začuo krik, a zatim tupi pad tela.

— Do đavola! — opsova i pipajući po zidu žurno krenu hodnikom. — Sad sam gotov. Uhvaćen kao u mišolovci.

Ipak, nije se predavao. Brojeći korake, ocenio je da se nalazi u blizini vertikalnog prolaza prema gornjem horizontu i ubrzo napipao lestvice. Počeo je žurno da se penje pazeći da ne promaši prečagu i strmoglavi se, a kad je stigao do novog hodnika, na isti je način pronašao sledeće stepenište.

— Ko zna, možda se pucnji nisu

čuli — tešio se žureći naviše, a onda je zastao i oslušnuo.

Napolju se čula pucnjava.

— Šta je sada ovo? — zapita se ne prestajući sa penjanjem. — Kao da je u pitanju napad na logor?

Što je bio bliže površini, tutanj pušaka i vika bili su sve jači i više nije mislio da li će ga neko dočekati na vrhu poslednjih lestvica. Trebalo je iskoristiti trenutak zabune i što pre nestati sa ovog opasnog mesta.

Ubrzo se našao na poslednjem horizontu odakle je lepu mogao da vidi brojne plamičke iz pušaka i koltova koji su cepali, pomrčinu. Od barake neko je histerično vrištao:

— Indijanci, poklaće nas!

Za razliku od njega, odgovarao mu je dosta smireno neko iz pravca gde se nalazila zgrada uprave:

— Umuknu idiote, opalili su samo dva metka.

Pucnjava, međutim, još nije prestajala pa se Vili hitro prebaci do izvrnutih vagoneta za rudu i u dva skoka nađe u šiblju kojim je obrasla nekakva jaruga. Za trenutak je zastao da se orijentiše i smrsio:

— Treba odgonetnuti gde su napadači. Od bezglavog bežanja nema ništa.

Po snopu kuršuma koji su zujali od barake zaključio je da rudari najviše gađaju negde levo od upravne zgrade, ali mu to nije bila garancija da se napadači još uvek nalaze na tom mestu.

— Koješta, odavno su strugnuli — mrmljao je i zverao u pomrčinu. — Uostalom, reklo bi se da branioci samo šenluče. Ne puca više nijedna puška.

Stvarno, napadači nisu davali glasa od sebe po čemu je procenio da su ili se pritajili menjajući mesto odakle bi mogli da ponove napad.

Samo, od novog juriša verovatno neće biti ništa jer su Indijanci propustili priliku da ih neopaženo pokolju na spavanju, pa ga je jedino brinuo pravac njihovog povlačenja.

— Ukoliko budem jurnuo kao bizon, mogao bih im ravno naleteti u šake — procedi i pognut krenu niz jarugu.

U ruci je stezao teški armijski kolt, spreman da svakog časa opali na skrivenog neprijatelja, i lagano zavijao ulevo kako bi što pre stigao do konja.

Orijentisao se po pucnjavi iz barake, koja je postepeno jenjavala, i sad je slobodnije žurio prema cilju. Pri svetlosti zvezda, prepoznao je stene ispod kojih se nalazio šibljak meskite, gde je bio vezao životinju, i odmah se spustio na ruke nastavljajući četvoronoške prema vezanoj životinji.

Armijski konji nisu se plašili pucnjave pa je i njegov ždrebac mirno stajao. Povremeno, podigao bi glavu i njuškao, ali nije njištao ni pokazivao druge znake uznemirenosti.

— Ovde sam, momče — prošapta prilazeći mu i hitro odveza uzde. — Više nisi sam.

Životinja odmah poče da mu trlja njušku i rame i krotko pođe za njim. Regrut Vilijemson, za koga je do juće bila rezervisana najniža prečaga hijerarhijske lestvice pripadnika patrole Bila Vejlija, sada se ponašao mudro kao da je na Zapadu proveo ceo život. Umesto da se baci konju na leđa i u ludom galopu nestane što pre sa mesta okršaja, oprezno je vodio konja peskovitim terenom trudeći se da iskoristi svaku senku i zaklon za prikriveno odmicanje od mesta okršaja.

Stalno se, međutim, pitao zbog čega je došlo do napada na rudnik i zašto su Indijanci, ukoliko se zaista radilo o njima, posao obavili samo polovično.

— Verovatno su Minikondže — priseti se nedavnog okršaja s njima, a onda poče da povezuje detalje oba napada.

Karakteristično je bilo da su u oba slučaja izostali pucnjava i uobičajeno indijansko bojno urlanje po čemu je zaključio da nemaju dovoljno municije i da zbog toga napad

po svaku cenu žele da obave hladnim oružjem.

Prilikom napada na njihov privremeni logor još su i pokazali neku upornost, ali su ovde odustali gotovo pre nego što su i započeli obračun.

— Zašto? — i dalje je razmišljao i sve više verovao da se radi o mlađim ratnicima, nedovoljno iskusnim ali željnim isticanja. — Bezglavo su jurnuli najpre da bi se dokopali oružja.

Stalno mu je bio na pameti izveštaj Slomljenog Pera koji je pominjao dvostruke pokrete Indijanaca; potajno napuštanje sela od strane grupe mladih ratnika i misteriozni nestanak poglavice Tri Prsta za koga se odavno sumnjalo da šuruje sa belim lopužama i od njih nabavlja viski.

— Sigurno im daje zlatne nakite — besno smrsi, a onda iznenada zastade tako da ga konj udari njuškom u leđa. — Da zbog toga nisu napali i rudnik?

Takvu pretpostavku, međutim, ubrzo je odbacio. Minikondže su sigurno znali za bogata nalazišta samorodnog zlata pa im otimanje zlatnih poluga iz rudnika »Čikavej« uopšte nije bilo potrebno. Zašto bi rizikovali živote u borbi sa brojnim rudarima?

To mu i dalje nije dalo mira. Ukoliko su želeli da se dokopaju oružja ili municije, zašto su dva puta odustali od napada? I što su, bogamu, probrali dobro naoružanu vojnu patrolu i »Čikavejove« rudare?

Ocenivši da je minula neposredna opasnost, zajahao je konja i poterao ga oštrim kasom. Odlučno je jahao ka njihovom improvizovanom logoru u kome zateče Dakotu sa gotovo ispijenom flašom u ruci.

— Gde bio vojnik Krivi Vrat? — zapita ga dajući mu posprdno indijansko ime koje je karakterisalo stalnu naherenost njegove nažuljene šije. — Da li Slomljenom Peru doneti flašu »vatrene vode«?

Vojničić Vilijemson imao je prečeg posla od opijanja i čašćavanja večito žednog Dakote. To je prepustio Ajovljanima i Glupom Bilu, koji je na taj način obezbeđivao Indijančevu apsolutnu privrženost armiji, pa ćutke rasedla i istrlja konja, a onda se smesti na ćebad prostrtu ispod kola.

Zaspao je polovično zadovoljan noćašnjom aktivnošću. Ukoliko nije uspeo da odgonetne ponašanje Indijanaca, u drugo je bio siguran; »Čikavej« nije bio nikakav rudnik zlata. Ponajpre napušteni rudnik u kome je eksploatacija nerentabilna.

Ali zbog čega je onda gazda Al Retmen plaćao vajne rudare da se izležavaju u podzemnim hodnicima?

*

Kejt Barker bila je stasita plavuša koja je otkupila polovinu prava saluna »Krou« i. . . odavno birala ljubavnike. Više nije morala da u sobu odvodi mušterije. Zato je imala nekoliko plaćenih devojaka, a sada je, kada je bila raspoložena, pesmom uveseljavala goste i. . . uveče odbrojavala polovinu pazara.

U svakom slučaju, bila je gazdarica i na Četa je bacila oko čim je ušao u krčmu.

— Helou, lepi vojniče — dočekala ga je uz očaravajući osmeh i maksimalno nadimanje grudnog koša — da ti platim prvo piće.

Vetrogonja sa istoka odmah je oboren s nogu i bio je spreman da joj do kraja života jede iz ruke. Naprosto se topio od radosti i, po običaju, mleo besmislice:

— Ali, madam. . . to je za me posebna čast. Takva lepotica. . .

Ni Kejt nije bila imuna na laskanja, pogotovo što je apsolutno verovala da je u njenu krčmu svratio bezglavi vojnik koji će usluge saluna platiti oberučke.

Tako se nekako i odvijao dalji boravak madog vetropira. Pošto je

sručio prvo besplatno piće, razmahao se naručujući za društvo kraj šanka, a posle pola časa brzometnog iskretanja čaša, zaplitao je jezikom i uzdisao:

— Oh, slomljen sam od umora. Moram na spavanje.

Što se umora tiče, žena mu je apsolutno verovala, ali je iz iskustva znala da su momci u uniformama najčešće toliko željni ženskih milovanja da bi u takvim slučajevima zaboravljali na sve tegobe i. . . pretvarali se u nezasite pastuve.

Zato se osmehnula i nežno ga uzela pod ruku.

— Dremni malo u mojoj sobi. . . dok se gosti ne raziđu. Posle ću ti se i ja pridružiti.

Čet se i dalje prenemagao i mangupski uzdisao:

— Sačuvaj bože, moje prljave čizme. . .

— Ali to ćemo već nekako urediti — hrabrila ga je salunerka i navaljivala moćnim grudima na njegovu ruku koju joj je galantno ponudio dok su se zavojitim stepenicama peli na sprat. — Čizme se mogu skinuti.

— Kao i neki drugi delovi odeće — sramežljivo dobaci načefleisani momak i odmah obori oči. — Ovaj, možda sam prenaglio?

— Ni govora — od srca se smejala plavuša sve uverenija da se dokopala lepog mladog parčeta muškog mesa. — To si baš lepo rekao.

Posrćući i teturajući nekako mu je uspelo da uz njenu izdačnu pomoć stigne do sobe i svali se u prvu fotelju. I dalje je kukumavčio i prevrtao očima:

— Moje čizme. . . prašnjave.

Kejt Barker baš je umela da se odene i sigurno je uživala pozamašan popust kod krojačice. Najpre, crna tesna haljina bila je toliko dekoltovana da je potpuno izostalo krojenje gornjeg dela, a od pojasa naniže nalazili su se dugački šlicevi koji su krojačicu uveliko oslobađali šivenja a posetiocima saluna »Krou« otvarali neslućene vidike na salunjerkine moćne butine. Nadalje, Barkerovoj uopšte nije bio potreban korset ni proklete riblje kosti kojima je bio protkan. Ma koliko bila zamašnih dimenzija, sve na njoj stajalo je čvrsto i naprosto pucalo od jedrine.

Zato je i mogla da ga opkorači i bez napora skine jednu čizmu.

Problemi su nastali oko druge jer je Čet iznenada počeo da kukumavči:

— Lakše, imam ožiljke starih rana od indijanskih strela.

Radeći po salunima duž severozapadne indijanske granice, već je susretala momke sa ožiljcima, pa je odmah promenila taktiku i nežno prihvatila drugu čizmu.

— Gurni malo otpozadi — savetovala mu je uobičajeni način skidanja tesne obuće, ali je neznalica Čet sve krivo protumačio i zgrabio je rukama za oble bokove.

— Je l' ovako? — raspitivao se stalno menjajući položaj šaka što bi iskusnijem muškarcu pre ličilo na milovanje nego pomoć pri skidanju čizme.

Videvši s kakvom neznalicom ima posla, Kejt ga je jedno vreme pustila da se sam snalazi i dalje ne ispuštajući čizmu iz ruku. Duge noge nasađene na visoke potpetice uslovile su neuobičajen položaj njenih bokova pa joj je obla stražnjica štrčala negde prema plafonu, a rasparana suknja omogućavala pogled na vretenaste noge stegnute crnim mrežastim čarapama koje su veoma odudarale od jarkocrvenih podvezica.

Osećajući nezavidni položaj u kome se našla, neznalica Čet je stalno gundao o tome da »njegove proklete prašnjave čizme nikako ne idu uz besprekorno očišćeni tepih sobe« i pri tome toliko petljao rukama da joj se suknja u neko doba nađe prebačena preko leđa.

— Hej, lakše malo! — poče da se protivi plavuša misleći na neobav-

ljeni obračun oko večernjeg pazara, ali je načefleisanom vojniku bilo badava išta govoriti. Mada nesiguran na nogama, nekako je uspeo da se uspravi iz fotelje i čak raskopča pantalone posle čega je svaka pametna reč bila apsolutno nepotrebna.

Stežući je za bokove održavao je ravnotežu na klimavim nogama i otpočeo da gura otpozadi tako da je Kejt morala da se prihvati za ivicu postelje i, umesto njega, nastavi sa kukuljavom:

— Šta to radiš, glupaneeee?

— Guram Kejt, kako mi malopre reče.

Stegnuta u gvozdeni zagrljaj, salunerka nije mogla ni da mrdne i po prvi put u životu psovala je zbog stare navike da ispod haljine nikada ne nosi rublje. Napola izdignuta snažnim rukama jedva je vrhovima prstiju doticala patos i uveliko vrštala:

— Čime ti to radiš?

Što se glupavog Četa tiče, on nije bio ni za kakav suvisli razgovor. Baš kao pastuv, navaljivao je sve jače i samo brbljao besmislice:

— Samo ti ne ispuštaj čizmu inače ode tepih.

— Jebeš tepih! — počela je i ona sa besmislicama. — Vadi tu batinu.

— Nije batina — obaveštavao je i zapinjao iz petnih žila zbog čega je plavokosa salunerka verovala da će joj iskočiti oba oka pre nego što je načefleisani konjanik pusti iz šaka.

Sasvim sluđena neočekivanom snagom nežnog lepotana, nastavila je da kuka:

— Onda je sigurno koplje.

Pošto je usledio negativan odgovor, pogađala je i dalje:

— Buzdovan, mač užareni. . .

Usput je dva tri puta vrcnula bokovima i bolje se namestila posle čega je napustila dotadašnju konverzaciju, a započela sa druge strane:

— Još, još. . . moćan si!

Glupavi vojnik je, međutim, terao po svome i neprekidno pominjao skupocenu prostirku i njegovu blatnjavu obuću zbog čega je Kejt na kraju psovala kao kočijaš kad mu sa punih kola otpadne stražnji točak:

— Jebeš čizme, ne prekidaaaj!

Začudo, Čet se sve bolje držao na nogama i vešto isterivao svu snagu petnih žila pa je devojka sve jače stenjala i na kraju zaječala iz dubine moćnih grudi:

— Oooh, ja. . . gotova sam!

Da bi uživancija bila kompletna, trebalo je da i on bude. . . gotov pa je drmusanje i stenjanje nastavljeno sve dok Čet ne oseti kako mu nešto eksplodira podno kičme a vreli mlazevi sjuriše se u ženinu utrobu.

Sva izmoždena jedva se svalila na postelju i obaveštavala ga:

— Đavole prokleti, slomio si me. Da znaš. . . pet puta sam. . .

Razgaćeni vojnik odjednom je smogao snage da sam skine drugu čizmu i bacio se na postelju. Uzdrhtalu i toplu privio je uz sebe i samokritički zakukao:

— Šta uradih, sad tri dana nećeš moći da primaš goste!

Izuzetno zadovoljna, Kejt nije mislila ni na šta i tešila ga je:

— Koješta, imam samo nekoliko stalnih mušterija.

Sad on ništa nije shvatao:

— Takva lepotica, a samo nekoliko. . . Nije moguće.

Veoma polaskana njegovim rečima, a sasvim sluđena telesnim mogućnostima, Kejt se blaženo protegnu i nastavi kao navijena:

Govorim ti istinu, raskrstila sam sa starim načinom života. Eto, u poslednje vreme pažnju sam posvećivala isključivo vlasniku »Čikaveja«.

Na to se vojnik nasmeja od srca.

— Njega možeš da prebrišeš iz spiska. Ostao je bez prebijene pare.

Barkerova je čula za obračun u separeu i odmah odgovorila:

— Koješta, i pre je bio obična cicija.

Sad je vetrogonja dobro naperio uši i praveći se da samo održava konverzaciju, dohvati duvankesu:

— Ima, eto, i takvih ljudi. Leže na bogatstvu, a ovamo. . . škrtare sa svakim dolarom.

Na to žena odmahnu rukom:

— To o ležanju na bogatstvu. . . kao da i nije tačno, momče. »Čikavej« je možda nekada bio izdašan rudnik i donosio prihod. Ali ne znam šta bi Retmenu da posle zatvaranja u njemu ponovo započne eksploataciju. To ti je kao da imaš salun, a ne točiš piće.

Plavokosi lepotan uveliko je zevao i ubijao se od dosade.

— Pa, on je sasvim lud!

— Ponekad i ja tako mislim, ali. . . svako vodi biznis kako zna i ume. Sa »Čikavejem« mnoge stvari nisu mi jasne. Eto, rudari jedva svraćaju u »Krou« a i tada ispiju po čašicu, dve i. . . trezni napuštaju lokal. Kažem ti, da mi nije kauboja sa okolnih rančeva, po njima bih mogla da zatvorim salun.

I Četa je iznenadilo takvo ponašanje rudarskih poslenika pa je lagano dolivao ulje na vatru:

— Koješta, ko provede dan pod zemljom jedva čeka da se dokopa ovozemaljskih blagodeti. A gde da ih potraži nego u tvojoj krčmi?

Razgovor je sve više skretao sa ljubavnih na poslovne teme, a žena je ljutito sevala očima:

— Nemoj da mi pristaješ na muku, čoveče. Znam šta govorim. Alovi rudari uvek dolaze u istim grupama i pre liče na vojnu jedinicu nego vi što nosite uniformu i razbacujete se parama. Kažem ti, takvu disciplinu. . .

— Oh, sad baš preteruješ — preseče je lepotan i pošto ugasi opušak, ponovo navali na njene obline. — Potrošili smo neki dolar od zlehudih plata. . .

— A ono u separeu ne brojiš? Znaš li da su tamo vrcale hiljadarke?

— Ma to se Nil razmetao ostavštinom. Znaš, umrla mu neka bogata tetka na istoku. Gde bih ja na primer. . .

— Ti, na primer, ne moraš da razbacuješ pare — veselo ciknu stasita salunerka posvećujući sve više pažnje njegovim preponama. — Dovoljno je da počneš da petljaš oko prašnjavih čizama.

Aluzija je bila sasvim jasna pa Čet sramežljivo spusti oči i poče da uvija:

— To mi se omaklo, onako. . .

— A, može li da ti se omakne i drugi put? — sad je već ozbiljno navaljivala na njegov buzdovan. — Oh, šta pitam, evo ga, opet raste.

Te noći, obračun u »Krou« obavio je sam barmen jer suvlasnica krčme posle druge runde natezanja u krevetu nije bila ni za šta. Jednostavno, sklupčala se Četu na grudima i do zore ječala:

— Al' si moćan, momče. Prava muškarčina.

*

Pucnjava oko rudnika baš je prestala kad stigoše gazda Retmen i njegov predradnik sa nisko pripasanim koltovima.

— Kakva je ovo ludnica? — raspitivao se očerupani biznismen, a uzrujani ljudi navališe iz spavaonice i upravne zgrade galameći uglas:

— Prokleti Indijanci, napali nas.

— Koji — dreknu sad i hladnokrvni Koli — i koliko ih je bilo?

Posle toga, mnogi su začutali, a neko iz pozadine poče da unjka:

— Jebiga, ko da ih broji u mraku. Bob je video. . .

Retmen pogledom potraži pomenutog čoveka koji krijući oči istupi iz gomile:

— Jebiga, šefe. . . video sam jednog kako se smuca oko barake. Kad sam mu podviknuo, zbrisao je u žbunje. Šta sam mogao nego da pripucam?

Pustopoljinama Vajominga jurca-

la su mnoga plemena pa nije bilo čudo što momak nije mogao da prepozna kojem je pripadao tajanstveni noćni posetilac, ali je Ratmena nerviralo što su ljudi podlegli panici i uzvitlali mnogo buke ni oko čega. Bar je tako izgledalo dok neko ne poče da galami:

— Nema Starka i Daga!

Odmah je, naravno, organizovana potraga koja je posle pola časa dala veoma neugodan rezultat. Grupa rudara iznela je njihova tela iz okna.

— Nađosmo ih na petom horizontu. Dag je ustreljen, a Starku je neko razbio glavu.

— Sigurno onaj prokleti Indijanac tomahavkom — opet se javi unjkavi glas koga grupa iz okna brzo saseče:

— Koješta, pogledali smo tragove u prašini. Čovek je nosio čizme. Samo neke mnogo male... kao da su ženske.

Gazda i predradnik brzo se zagledaše, a onda se u tišini praskozorja začu trostruki zvižduk pustinjske ševe.

— Minikondža Tri Prsta, ovo je njegov signal — smrsi Kouli i kao većina ljudi, zgrabi oružje. — Odakle sad on?

Signal se ponovo začu i to iz blizine pa Retmen poče da viče:

— Neka poglavica slobodno priđe!

Jedna hitra senka pomače se kraj upravne zgrade, ali se Indijanac još uvek nije pokazivao. Najpre mu začuše dubok grlen glas:

— Neka belci najpre spuste oružje. Neću da me i drugi put dočekaju kuršumima.

Neko poče da se smeje i dobacuje:

— Hej, Bobe... umalo ne ubi saveznika!

— Hteo si reći: jebenog ispičuturu — branio se čovek koji je započeo pucnjavu. — Više je polokao naše rakije nego svi mi u poslednjih godinu dana.

— Eh, šta možeš... ne dozvoljavaju stroga vojnička pravila — dodade onaj s kraja gomile, ali ga Retmen brzo ućutka:

— Umukni! Mi smo na zadatku i svakom prokletom brbljivcu brzo ću da zavežem usta.

— Sad ti suviše pričaš, čoveče — javi se hladnokrvni revolveraš i munu gazu u rebra. — Ale, bogamu... priberi se!

Videvši da mu više ne preti opasnost, Minikondža se sasvim pojavi iza zgrade oprezno prilazeći. Usput se raspitivao:

— Je l' vam jedna flaša pri ruci?

— Šta sam rekao — nije dao đavo mira onom iz gomile — ožednela bitanga pa došla da se naloče!

Tri Prsta napravi uvređeno lice i poče da protestuje:

— Flaša može i kasnije, sada ću da vas obavestim o predstojećoj opasnosti. Napašće vas moji ratnici!

Bar polovina rudara ponovo je imala puške spremne za paljbu i zverala je pomrčinu i jutarnju maglu koja se spuštala sa obližnjih brda, a neki navališe da se raspituju:

— Gde su, koliko ih je?

Lukavi Minikondža naprečac je zanemeo pa se neko doseti i iz barake trkom donese napola ispijenu flašu.

— Na, loči... ali ćeš zatim sve tačno i brzo da nam kažeš. Inače...

Tri Prsta se nije osvrtao na pretnju nego je halapljivo gutao žestoki alkohol, posle čega mu je dar govora opet došao do izražaja:

— To su moji mladi ratnici željni slave i oružja. Ima ih šest, sedam...

— A ja mislio da se celo pleme podiglo na noge — odahnu Retmen, koga poglavica odmah saseče kao lubenicu:

— Da znaš, to bi moglo i da se dogodi. Kad se vetropiri dokopaju pušaka i municije... svi će krenuti za njima. A, onda... neće gledati na koga udaraju.

Situacija je, očigledno, bila komplikovanija nego što su dotad mislili pa se umeša i Koli razvlačeći po južnjački:

— Slušaj ti... poglavico, ko komanduje u tom tvom jebenom plemenu? Ti ili bandoglavi momci.

Sad je Tri Prsta bio u nevolji i nemoćno odmahivao osakaćenom rukom:

— Za sve krivi vi belci. Da ste odmah dali i municiju, sad bi imali pravi rat na granici. Ustala bi i ostala plemena.

— Municija... a znaš li ti čoveče koliko ona košta?

— Baš me briga, dao sam vam dovoljno »žutog kamenja«. Mogli ste da kupite...

— Pa da nam se na vrat popne gomila šerifa i pola vojske stacionirane u Vajomingu — nije se dao revolveraš.

Poglavica je, međutim, imao suprotno mišljenje. Uveliko savladan alkoholnim isparenjima, drao se iz sveg glasa:

— To ste i hteli, a samo čučite u ovom praznom rudniku. Nema rata bez žrtava!

Naravno, bio je u pravu, pa mnogi pokunjeno oboriše glave. Umesto da ratni vihor skrenu na pravu stranu, odjednom su se i sami našli u opasnosti da stradaju od nesigurnih saveznika pa se onaj iz poslednjih redova ponovo razdra:

— Ljudi, ili umlatimo lopužu ili sređujmo stvari kako valja! Samo tapkamo u mestu i vučemo đavola za rep.

Snažna graja potvrdi saglasnost ostalih posle čega je Al Retmen smatrao da mora energičnije da uzme stvar u ruke.

— Tišina, bogamu... i da najpre utvrdimo ko ubi Daga i Starka.

Minikondža odmah poče da se pravda:

— Ja nisam, evo, prazna mi puška.

Nekoliko ruku pružiše se i istrgoše mu oružje.

— Stvarno prazna — smrsi plećati rudar i omirisa cev i ložište metka. — Odavno nije pucano iz nje.

To je bila nova velika opasnost. Neko treći umešao je prste i smaknuo dvojicu stražara zbog čega Koli nervozno dreknu:

— Straža na svoja mesta, dve patrole smesta neka obiđu najbližu okolinu. I, bogamu, pripazite da ne započnete bezglavo puškaranje sa mladim Minikondžama. Samo bi nam još to trebalo!

Stisnuti jedan uz drugog, Vatonga i njegovi momci odavno su posmatrali rudnik i bili svedoci poslednjih događaja. Za sada su se držali po strani i sašaptavali se:

— Poglavica... prokleti pas, izdao nas je.

Vatonga je, međutim, vrteo glavom.

— Ko zna, traži municiju za celo pleme.

— A upozorava belce na nas — dodade ćutljivi Muoki i čvršće steže dugo ratno koplje. — Mogu odavde da ga pogodim.

Sad se umeša i plećati Pokaonta:

— Neka Mioki pričeka, možda Tri Prsta nešto i uspe. Evo već mu nose »vatrenu vodu«.

Osvetljen ponekom bakljom, prostor im se nalazio kao na dlanu pa su i dalje pažljivo osmatrali događaje i na vreme primetili odlazak patrola.

— Javićemo im se trostrukim poglavičinim signalom — odluči vođa mladih ratnika i odmah karakteristično zviznu posle čega nastade novo komešanje dok Tri Prsta ne poče da viče:

— Neka se pokaže Vatonga. Slobodno!

Odlučan da gužvu što pre raščisti, mladić se hrabro podiže iz zaklona bez obzira što ga je bar dvadesetak pušaka uzelo na nišan, a patrole se trkom vraćale u logor.

Nadvikujući graju, grmnu snažnim glasom:

— Vatonga hoće oružje belaca. Milom ili silom!

Istog časa ponovo je nestao u za-

klonu i odmah počeo da raspoređuje ciljeve:

— Šanto ima dva metka, neka nanišani poglavicu, a Čoktav će da gađa belog šefa. Ja ću onog sa dva revolvera.

Trojica kolovođa bili su bliže smrti nego što su mogli da pretpostave, a nije se dobro pisalo ni ostalima koji su, osvetljeni bakljama, predstavljali sigurne ciljeve. Zbog toga neko poče da urla:

— Pogasite...

— Ostav! — urliknu Retmen nehotice upotrebljavajući vojnu terminologiju. — Pregovaraćemo.

Na to Tri Prsta poče da ih ubeđuje:

— Čuli ste šefa belaca. Izađite iz zaklona.

Vatonga je, međutim, terao do kraja. Ne skidajući nišanski mušicu sa Kolija, energično je uzviknuo:

— Želim pet pušaka i sanduk municije. Onda pregovaramo!

Sad je Al Retmen morao definitivno da se odluči. Ili će naoružati Indijance ili postati prva žrtva njihovog pokolja.

Zato je energično naredio najbližim ljudima:

— Donesite prokletu municiju i te puške. Otvaramo igranku!

— Smrt mrskim jenkijima! — razdra se ponovo onaj iz gomile, a nekoliko vajnih rudara razlete se i ubrzo vrati sa traženim naoružanjem.

Oprezni Vatonga još nije potpuno verovao nesigurnim saveznicima i galamio je iz zaklona:

— Odmaknite se svi, dvojica mojih ljudi dolaze po puške!

Vižljavi Oačita i junačina Šanto, sav ukrašen skalpovima, začas sleteše niz strminu i zgrabiše sanduke, a neko oteže unjkavim južnjačkim naglaskom:

— Još da vam damo galon rakije...

— Ćut, sad smo saveznici! — grmnu Retmen uvodeći disciplinu uveliko poljuljanu poslednjim događajima. — Svi na svoja mesta. Bogamu, započinje novi radni dan.

— Misliš... izležavanje — nije prestajao onaj iz gomile, ali većina ljudi, srećni što su izbegli okršaj sa Indijancima, veselo zažagoriše i sjuriše se prema ulazu u rudnik.

*

Veoma nezadovoljan stanjem patrole, Bil Vejli se raskrečio kraj kola i aktivirao moćne glasnice:

— Šta je ovo, vojska ili putujući cirkus. Zašto si ti pijan?

Pitanje se odnosilo na izvidnika koji mu smesta odbrusi:

— Ha, pijan... popio sam samo jednu flašu.

— Ma, nemoj... trebalo je da ti daju galon?

— Mogli su i galon, ali... nisu imali. Vojska ti je prava sirotinja.

Kožni podbradnik marševske kape toliko ga je stezao da je pretila opasnost da patrola regruta iz Fort Kernija ostane bez svog premudrog starešine što je najpre uočio kratki Karpenter i počeo da ga upozorava:

— Skini kapu, doći će ti glave.

— Ne brini ti o mojoj nego o svojoj glavi. Zašto ste zakuvali u separeu?

Na to Deks mirno odgovori:

— Koješta, ja sam samo pušio.

— Ali je zato, ovaj ovde, bogamu... ne znam ni kako mu je pravo zanimanje — kukao je širitlija pokazujući na Morgana koji se uveliko spremao na spavanje — pelješio one dve budale.

— Pa, šta — uzjoguni se sad i uvek smireni kockar i pogleda Ajovljane. — Deder, Priskočite!

Pošto je scena skidanja oglancanih čizama potrajala nešto duže, Vejli se ponovo razgoropadio:

— Prekidajte s tom komedijom, bogamu. I... kazujte zašto niste bili na straži?

Kratkovrati Henk Benton jedva dočeka da mu odgovori na način kako je nekadašnji regrut iz Kenta-

kija deljao oficire po dolasku u Fort Kerni:

— Pokorno javljam gospodinu naredniku da...

— Gospodinu štapaskom naredniku, magarče — ispravi ga širitlija i pokaza prstom na rukav bluze opšiven žutim gajtanima. — Valjda znaš da brojiš?

Krotak kao jagnje, Ajovljanin je samo kreketao:

— Kao i uvek, gospodin štapski narednik je u pravu. Znam da brojim do tri.

— Ali ne znaš kako se obavlja stražarska dužnost. Gde vam je zatvorenik?

Sad su pale dosta nezgodne reci zbog kojih su intelektualne sposobnosti seljačine Henka spale ispod dozvoljenog nivoa Vejlijeve bedne regrutske patrole pa zbog toga pribeže omiljenom taktiziranju posle čega bi podoficiri Fort Kernija gotovo padali u ludilo, a više starešine bile spremne da pre vremena zatraže odlazak u penziju.

Najpre je dva, tri puta zastrugao ogromnim čizmama, a zatim se zapiljio u zemljaka:

— Je l' to on meni, Rode?

Rod Stenli je izgledao kao granitna stena koja je vekovima odolevala zubu vremena, pustinjskim vetrovima i grmljavini gromova. Gledajući negde na stranu jedva je smrsio:

— A-ha, vi'š da u tebe gleda.

Priteran uz zid, Henk je zakukao:

— Sad je bio tu negde. I to vezan kao kobasica.

E, kod gospodina štapskog narednika Bila Vejlija, zvanog Glupan, takvi odgovori nisu mogli da prođu. Dobar pripadnik američke konjice morao je uvek i smesta da pruži jasne odgovore starešinama pa je usledilo novo urlikanje sa buljenjem očiju i usputnim skidanjem svih svetaca sa neba:

— Kako... tu negde, kad ga nema u kolima? Vas dvojica jebenih mudrova nešto ste uveliko zasrali!

Čim je osetio da je narednikova pažnja skrenuta prema »dvojici jebenih mudrova« jedva je dočekao da što više upetlja zemljaka:

— Pokorno javljam gospodinu štapskom naredniku da ne znam koje od nas dvojice više usro stvar.

— On, bogami! — dreknu Stenli videći da se više neće moći zabijati u prikrajak. — Lepo reče... 'ajdmo za njim.

Gromoviti narednik sad je bio sasvim raspamećen.

— Za kim to, idiote?

Pošto se u prikrajak sada izmakao Henk, odgovor je morao da pruži njegov ortak u mangupisanju. Najpre je malo otezao i kolutao očima, a onda upro prstom u vojničića Vilijemsona i zakreštao:

— Za njim. Mislili smo da je krenuo da dezertira pa smo kao što i priliči svesnim pripadnicima armije odmah osedlali konje.

Ne verjući vlasitim ušima da bi nevolje mogle da ga stignu i sa strane najnezapaženijeg pripadnika njegove patrole, Bil iskolači oči na regruta iskrivljenog vrata i dreknu:

— Šta to oni, čoveče?

— Ne znam, ser! — odvali vojničić. — Kao što vidite, još sam član vaše patrole. Nisam dezertirao.

— Ali si odjahao — navališe uglas Ajovljani pokušavajući da pažnju glavatog širitlije zadrže na nespretnom regrutu i što duže ostanu u svom bezbednom prikrajku.

Vilijemson je, međutim, bio tvrd kao stena.

— Odjahali su i drugi.

— Tačno, ali... znali smo gde. Nil i Deks u kockarnicu, gospodin štapski narednik za šank u prvi saluń, a prokletinja Čet kod neke suknje. Gde bi, moliću lepo, mogao da ide tamo neki regrut Vilijemson? — mudrovao je Benton i već opipavao drvce u džepu — nezamenljivi rekvizit za otpočinjanje bezrazložne tučnjave.

Za to vreme Rod je mlatarao rukama i bezuspešno pokušavao da

zaustavi zemljaka. Sve je, međutim, bilo uzaludno jer je reč uzeo narednik Vejli:

— Reče li to za Četa i suknje?

— A ha, o tome ne treba mnogo mudrovati. Taj ženske juri kao kuga.

— A vas dvojica mu u tome pomažete! — grmnu širitlija. — Ko ga je odvezao?

Mučen žeđu, Slomljeno Pero je mlatarao praznom flašom i kreštao:

— Bolje im pretresi džepove, glavonjo. Uzeli su, kako se ono kaže... akuntaciju!

— Kaže se akontacija — učeno dodade vojničić Vili, ali Vejliju nije bilo do jezičkih gimnasticiranja nego nastavi da testeriše Ajovljane:

— Vadi pare!

Pritešnjeni Indijančevom izjavom i narednikovim izgledom ljutitog čoveka — spomenika, spadala počeše da izvrću džepove odakle istresoše pedeset dolara.

— Onaj sve laže — kukali su pokazujući na Dakotu — uštedeli smo od plata.

To je bila toliko providna laž da je poštenjačina Vilijemson drhtao od besa, a Deks Karpenter samo otpljunuo u stranu.

I dok se širitlija spremao na konfiskaciju banknota sumnjivog porekla, a Ajovljani prizivali sve božje ugodnike za svedoke o svom poštenju i apsolutnoj privrženosti armiji Sjedinjenih Država, odnekud ispade vetrogonja Čet i veselo zagalami:

— Baš lepo, ne moram da vam dajem ostatak para.

Svi su za trenutak bili šokirani njegovom izjavom, ali je Dakota jednako mislio na rakiju i uvijao tankim glasom:

— Da li moj beli brat Čet meni doneti flašu? Inače ja drugi put nadati dreku kad njega seljačine odvezivati i još mu sedlati konja.

Posle toga urnebes je potrajao celih pet minuta jer su Ajovljani urlikali kako su Indijanci listom lažovi, a Dakote u tome čak svetski prvaci pa je dremljivi Morgan na kraju morao da se umeša:

— Čete, bogamu... podaj mu flašu!

Tako je najpre zanemeo Indijanac, Deks se prihvatio duvankese, vojničić Vilijemson jedva rastavljao blede usne šapćući kako bi »najpre trebalo povezati nesavesne stražare«, a Nil Morgan navukao ćebe na glavu i definitivno se smestio pod kolima.

Ali Bil Glupan je bio krajnje nepredvidiv čovek. Umesto da iskoristi priliku i preuzme inicijativu, samo je strpao novac u džep i mirno nastavio konverzaciju:

— Pa... kud ode dezerter Vilijemson, seljačine?

Ma koliko ih tištala rekvizicija novca, ipak su bili zadovoljni što više nisu bili objekt interesovanja premudrog narednika, i spremno odgovoriše:

— Pravo u rudnik gde ubi dvojicu. Videli smo kad su iznosili leševe.

Za trenutak je nastala takva grobna tišina da su čak i konji, navili na večnu dernjavu regruta, podigli glave i počeli da strižu ušima što iz dremeža prenu i Nila Morgana.

— Vili, pobio..?

— Dvojicu, čoveče. Jednom razbio glavu, a drugog ustrelio posred grudi — Dodavali su Ajovljani trudeći se da što više istaknu neslućene mogućnosti večitog regruta Vilijemsona. — A tek što se mudro povlačio... kao senka je šmugnuo dok su budale uzaludno trošile municiju i gađale u vetar.

Čak je i hladnokrvni Karpenter sumnjičavao vrteo glavom i mrmljao:

— Da vas dvojica spadala nešto ne lažete?

— Ko laže? — uze Stenli sad njega na zub ignorišući napore gospodina štapskog narednika kome nikako nije polazilo za rukom da aktivira moćne glasne žice i nekako

preuzme inicijativu. — Henk, daj ono tvoje drvce!

— To, ortak! — dreknu kratko i navali da pretražuju džepove srećan što mu se pružila prilika da još više zakuva kašu, ali uz ogroman napor volje i značajan angažman ogromnog grudnog koša, Bil ipak preuze stvar u svoje šake:

— Seljačine, mirno! — zaurla kao predvodnik krda slonova pa Ajovljani počeše da izigravaju indijanske toteme i spustiše šake niz šavove pantalona. — Regrut Vilijemson, napred!

Bez obzira na večno nažuljeni vrat, momak čvrsto zatopta nogama i zaustavi se na propisnom odstojanju od tri koraka.

— Izvolite, ser... vojnik Vilijem Vilijemson pristupio.

— Onda, kratko i jasno, koga si ubio i zašto?

— Ne znam koga sam ubio jer je bio mrak. A što se tiče razloga, pa... branio sam se, ser.

Širitliju nije bilo lako prevesti žednog preko vode. Postavio je novo pitanje:

— A šta si tražio u rudniku? Zašto nisi kao i ostali pošao u kečmu?

— S vašim dopuštenjem, ser — skromno će vojničić i malo uvrnu vratom — nisu baš svi. Eto, Henk i Rod su takođe...

— Nas ne pominji, bedniče dezerterski.

— Ćut', zar se govori u stavu mirno! — razvika se narednik i očas zavede disciplinu, a zatim prostreli pogledom Vilijemsona. — Dakle, zbog čega si išao u »Čikavej«?

Vojničić je morao da popusti, ali je bar otezao s pravim odgovorom. U tome je gotovo podsećao na Ajovljane:

— Hteo sam, hteo... da kupim malo zlata.

S obzirom na trinaest dolara mesečne plate, odgovor je bio sasvim besmislen što je veoma umni narednik Glupi Bil odmah uočio i nastavio sa testerisanjem:

— Sigurno ti je neka baba ostavila nasledstvo?

— Ne, ser... nemam bogatu babu, a ni dovoljno para da kupim mnogo zlata. Hteo sam da imam samo jedan nakit. Za uspomenu na ovaj lepi kraj.

— Uspomena, lepi kraj... koješta — izrugivao se širitlija ne ispuštajući ga iz šaka. — Drugom ti to.

Kao dobar vojnik Vili je ćutao ne ometajući starešinu u razmišljanju i donošenju premudre odluke. Posmatrao ga je pametnim očima i ćutao.

Zato je galamio širitlija:

— Ta ti ne pije vode, želim istinu.

— Pravu istinu još ne znam, ser. Samo, gotovo sam uveren da je rudnik odavno iscrpen i da u njemu više nema zlata. Njegovo otvaranje od strane izvesnog gazde Ala Retmena po meni je čist finansijski promašaj.

— He, he... finansijski — ne izdežaše Ajovljani a da se ne iskrevelje. — Naš'o se biznismen.

— Ćut — grmnu glavati vođa patrole i ponovo ih natera da se ustoboče kao indijanski nadgrobni spomenici — A ti, nastavi!

Nastavio je, međutim, Čet Bejli:

— Ja mislim da je Vili u pravu, nešto slično reče jedna dama u Čejenu.

— Koja dama? — hteo je narednik da o svemu bude tačno obavešten.

— Vlasnica saluna »Vrana«. Malo smo razgovarali...

— Hm, razgovarali — ne izdržaše Ajovljani da ne progovore, ali plavokosi lepotan mirno nastavi:

— Baš tako, porazgovarali smo. Najviše o njenim bogatim ljubavnicima. Ali žena je više kukala nego što se hvalila uspesima. Reče da je izvesni Al Retmen obična budala koja otvara eksploataciju u iscrpenom rudniku. Zato mislim da je Vili pravilno ocenio situaciju.

Sad su i dvojica ozbiljnih vojnika Deks Karpenter i Nil Morgan naćulili uši. Jedna dosta sumnjiva

tvrdnja, dobila je potvrdu i sa druge strane. Zato kockar zbaci ćebe i iskobelja se ispod kola.

— Hej, Bile... zajebi muštranje i seljačine šalji da timare konje pa da na miru porazgovaramo. Izgleda da smo nešto nanjušili.

Ajovljani su istog trena oslobođeni stava mirno i proizvedeni u konjušare, ali je širitlija uzeo na zub najbogatijeg člana regrutske patrole koji ga je olakšao za okrugio stotinu dolara.

— Ti si spreman samo da nanjušiš slabe karte kod protivnika.

— Baš tako, glavonjo — prihvati ocenu Morgan i prostreli ga ledenim pogledom. — Rešenja prepuštam našim mudrim starešinama.

Neko vreme, narednik je frktao kroz nos i mrštio čelo što je bio znak intezivnog razmišljanja. Pokušavao je da poveže izveštaje ljudi u jedinstvenu celinu i na kraju došao do dubokoumnog zaključka:

— Taj Retmen mi je skroz naskroz sumnjiv čovek.

— I njegov zamenik Frenk Koli — dodade Kerpenter zabavljen duvankesom. — Trebalo ga je samo čuti kako delje gazdu zbog gubitka na kocki. Bogami, kao da su pare bile njegove.

Čim bi se poveo razgovor o novcu, Bil i dvojica njegovih ljubimaca iz Ajove dobro bi naćulili uši pa je i ovog trenutka timarenje konja bilo bačeno u drugi plan, a dvojica mudrova počeše da se utrkuju pitanjima:

— Kako njegove, zar jedan gazda...

— A, možda to sve nisi dobro ni čuo?

Zavijen u oblak ljutog dima, krakati vojnik poče da unjka:

— Šta pričate, i Nil je mogao da primeti.

— Naravno — smesta dodade Morgan — čim bi došli na red krupni ulozi, predradnik bi počeo da ga savetuje na opreznost. Kad bi se mene pitali za mišljenje, novac ko da uopšte nije bio njihov.

— Njihov ili tuđi, svejedno je završio u tvojim džepovima — složiše se Ajovljani. — nego, nisi ni piće platio, da znaš.

Ovog puta zaista je izostalo uobičajeno čašćavanje posle znatnijih dobitaka za zelenim stolom, ali nikom nije bilo do održavanja tako lepe tradicije. Nešto zlokobno nadvijalo im se nad glavama, što zasad nisu mogli da odgonetnu, iako su baš zbog toga i krenuli iz Fort Kernija.

Namršten i dalje, Bil Vejli se prisećao naređenja koje je dobio od majora Ridžita, komandanta Fort Kernija:

— Obavešten sam o nekim sumnjivim kretanjima na granici. O tome treba da izvidiš. Uzmi patrolu proverenih ljudi i pravac Čejen.

Ispalo je da su provereni ljudi dojučerašnji regruti sa kojima je doputovao iz Omahe gde se nalazio sabirni centar budućih pripadnika američke konjice, a sve ostalo morao je sam da reši. Major Donald Ridžis ili nije znao ili nije hteo da mu kaže o kakvim se sumnjivim kretanjima radi. Očigledno, veoma se pouzdavao u čoveka koji je munjevito napredovao u službi i, dok su ostali i dalje bili bedni početnici, na rukav bluze zašio čak tri širita.

Zbog toga je Vejliju baš i odgovarao komplikovani zadatak. Ukoliko ga reši... dokopao bi se i četvrtog širita i prava da mu se vojska obraća sa »gospodin viši štapski narednik«, a ako se vrate praznih šaka, oh... ono što nisu umeli da odgonetnu njihovi oficiri, nisu morali ni pripadnici bedne regrutske patrole bez obzira na visokocenjenog vođu okićenog širitima.

Sem toga, izbegli bi dosadni kasarnski život, a patroliranje je davalo i druge lepe prednosti. Zar Morgan nije žestoko opelješio dvojicu iz rudnika što je garantovalo da će se znatan deo naći i u njihovim džepovima. Za to su postojali utrveni putevi; Ajovljani su ga gulili čisteći mu

čizme i čineći druge sitne ustupke, a ostali uvek mogli računati na besplatnu pijanku koju njihove zlehude vojničke zarade nikada ne bi mogle platiti.

Međutim, Bila je izjedala još jedna sumnja. od samog početka mislio je na Indijance bez kojih nije mogla proći nijedna gužva na granici. Zato je i mogao da na veme prednosti napad koji se pre neki dan odigrao u praskozorje i stalno je mislio na njega. Neposlušnost koju su tada iskazali, možda je bila ključ za rešenje kompletne zagonetke.

Zato je, naravno, izvidnik Slomljeno Pero morao ponovo na put pa lukavi čovek iz Kentakija poče pomalo izokola:

— Da priložiš neki dolar u zajedničku kasu, Nile?

Uvek raspoložen za razbacivanje para, kockar smesta dohvati novačank i poče da broji banknote.

— Hoće li pet stotina biti dovoljno?

Kao lovački kerovi kad nanjuše plen, Ajovljani su se motali oko parajlije i uglas kukumavčili:

— Tvrdico, bedo od čoveka...

Bil Vejli je, začudo, bio drugog mišljenja. Najpre ih je prestrelio pogledom i naprečac ućutkao, a onda se obratio Morganu:

— Zahvaljujem, Nile... biće dovoljno za nekoliko galona. Još kad bi Čet trknuo do saluna...

Plavokosi lepotan, naravan, bio je veoma raspoložen da »trkne do saluna«, usput poseti njegovu gazdaricu i možda odigra još jednu partiju »skidanja prašnjavih čizama«, pa je sve krenulo ne može biti bolje.

Svesni da nastupa kritički trenutak u osvajanju Bilovog četvrtog širita, ljudi su delovali kao kompaktna vojnička celina i bili spremni da svog glavatog narednika slede taman i u pakao.

To je najpre pokazao plavokosi lepotan. Munjevito je osedlao konja i s novcem nestao u pravcu Čejena, a seljačine su ga još i savetovale:

— Pazi na pare, neka su ti uvek u nedrima!

Zatim je na red došao mamurni Dakota koga je Bil Vejli jednim pogledom podigao na noge.

— Čoveče, pročešljaj okolinu i vidi šta je s tim Minikondžama. Smrde mi izdaleka.

Pošto je i drugi član patrole napustio logor kraj kola sa arnjevima, na red je ponovo došao vojničić nažuljenog vrata. Začudo, ovog puta izostala je uobičajena dernjava, a i Vilijemson je odjednom počeo da daje suvišne odgovore.

— Možeš li da opišeš raspored zgrada u »Čikaveju«?

— Naravno, sem rudnika koji ima više od pet horizonata, primetio sam baraku gde spavaju radnici i zgradu uprave. Posvuda ima mnogo razbacanih vagona, šine su zarasle u korov, a dvojica stražara solidno obavljaju dužnost.

— Više ne obavljaju — smrsiše Ajovljani ali narednik — planina im blagonaklono oprosti uplitanja i zadovoljno klimnu glavom.

Pošto otpusti Vilijemsona, prizva Deksa Karpentera.

— Sve me nešto kopka ta zgrada rudničke uprave. Da nam je malo prečeprkati po nekim tamo knjigama...

Veštak za baratanje ok metala klimnu glavom i pogleda Morgana:

— Da večeras povedemo i Vila? Dobro zan put do rudnika, a i stražare hitro šalje u pakao.

— Znamo i mi — zagrajaše Ajovljani besni što im narednik određuje samo trećerazredne zadatke u improvizovanoj konjušnici, ali ih starešina Bil blago ukori:

— Ne brinite i vi ćete na put. I to samo u gaćama!

Svi su znali šta to znači i s poštovanjem su gledali dvojicu spadala kojima je njihov najmiliji starešina odredio put u gotovo sigurnu smrt. Trebalo je da uhvate »živi jezik« i saznaju što više podataka, a da bi prikrili pripadnost snagama ame-

ričke armije, trebalo je da nastupe i specijalno kostimirani. Za ovu priliku nisu smeli da nose uniformu, vojničke čizme i oružje, a morali su i da zajašu gole konje kako bi izbegli identifikaciju po poznatim »meklilen« vojničkim sedlima.

To je pretpostavljalo odlazak samo u gaćama i žuljanje stražnjica na golim konjskim leđima, što su mogli da podnesu samo tvrdi momci iz ajovljanskih pustopoljina a nikako tamo neki kockari, regruti koje je žuljala uniforma, lažni kovači i bilo koji drugi vetrogonja sa istoka.

Sem toga, ko bi drugi mogao da naoružanog čoveka savlada snagom ruku do seljačine navikle na težak rad sa plugom i drugim alatkama za prevrtanje zemlje ili seču šumskih stabala? Za takav zadatak vojnici Benton i Stenli bili su kao stvoreni pa je narednik Vejli još jednom dokazao da apsolutno pogrešno nosi nadimak Glupan.

Sve u svemu, patrola je podignuta na noge, a gospodin štapski narednik svrstao joj se na čelo — pod kola gde se do malopre izležavao kockar Morgan. Odatle je komandovao snenim glasom:

— Malo ću da dremnem, a vi... krenite prema vlastitom izboru. Zborno mesto — ovde!

*

Ajovljani nisu čekali mrak nego se odmah raspasali i kao pustinjski vukovi nestali u grmlju koje je okruživalo logor. Po običaju, odmah su započeli sa nesuglasicama:

— Da malo zaobiđemo? — predlagao je Rod Stenli.

— Jok, potokom ćemo.

— Pa da nas neko primeti, budalo.

Pošto je Henkovo drvce ostalo u džepu uniforme, nije bilo moguće organizovati dobru mušku tuču koja bi im pomogla u određivanju pametnijeg predloga pa kratkovratikomšija poče da objašnjava:

— Pa i treba da naletimo. Znaš šta reče Bil?

— Znam, ali ne reče da nekome uletimo u šake — nije se dao Rod, ali je ipak skretao konja prema rečnoj dolini koja se protezala ravno do »Čikaveja«. — Treba da mi njega... u šake!

Henk je, međutim, i dalje imao suprotno mišljenje:

— Kako to misliš... u šake, ako stalno budemo zaobilazili i izmicali se? Hajde ti sa mnom i ne brini.

Pošto su nekao ipak ostali zajedno i haterali konje rečnom dolinom, neko vreme ćutke su jahali obešeni preko golih konjskih leđa. Izgledali su kao dve bedne skitnice koje je neko skinuo do gole kože i još im ukrao sedla.

Posle jedne milje, primetili su nekakvog dugajliju koji je ležao izvaljen u travu i pušio. Za drvo u čiji hlad se sklonio, bio je vezan dobar dorat, propisno osedlan i sa skobardom nešto dužim nego je trebalo.

Još izdaleka, Nenku je baš taj detalj zapao za oko:

— Rod, jebote... neka me obese ako ono nije futrola za staru »garand« pušku koja se nalazi u naoružanju armije Konfederacije južnih država.

Kao da mu je sva stražnjica u ranama, Rod je neprestano visio preko konjskog vrata i ispod oka ocenjivao situaciju:

— A ha, postavili su osmatrače. Eno ga ustaje.

Momak je bio neki dugajlija kome su rukavi bili prekratki, a nogavice jedva ulazile u iznošene čizme. Za razliku od prekratke odeće, šešir mu je pre odgovarao nekom mnogo glavatijem čoveku i spuštao mu se do ušiju.

Gledajući ih onako jadne i bez oružja, raskrečio se i počeo da unjka kao stanovnici brasade oko Načeza:

— Vrućina pa se malo razodenuli?

Henk smesta zateže uzde, a Rod iz pozadine nalete na njegovo kljuse i smandrlja se na zemlju. Uz bolnu grimasu, držao se rukama za stražnjicu i ječao:

— Svo mi je dupe u ranama, imaš li kakvu mast za žuljeve?

— A-ha, vučem celu apoteku — nasmeja se čovek sa Načeza i odmače ruku od revolverskog kundaka. — Reci samo koju ti je doktor prepisao.

Jedva se držeći na oznojenom konju, Henk poče da ga prekoreva:

— Nije lepo, čovek se raspada od rana a ti tako... apoteka. Uostalom, ne znam ni šta ti je to — apoteka?

Verujući da pred sobom ima par bezopasnih ljudi, dugajlija se zaceni od smeha i navali da mu objašnjava:

— Apoteka ti je dućan sa lekovima. Platiš i mažeš dupe koliko 'oćeš. Samo, vas dvojica mi baš ne izgledate kao neke parajlije.

— To si dobro rekao, čoveče — zajača Rad sedeći na rosnoj travi koja mu je izgleda dobro hladila izranavljenu stražnjicu. — Opljačkali su nas do gole kože.

— A... inače ste bili puni pare?

Videvši da dugajlija baš lepo krati vreme, sad navali Henk:

— Dobro govoriš, mister. Opelješili smo neke budale na kartama, ali nas skleptali u gradskoj štali gde smo zanoćili. Sve nam uzeše.

Gledajući ih onako razgaćene i sa glupavim izgledima lica, čovek im nije verovao ni reči.

— Vi i poker, koješta. Ama, niste u stanju ni karte da držite u rukama.

— Ko to kaže? — uzjoguni se Rod Stenli i za svaki slučaj poče da opipava bolna bedra. — Da mi je odnekle jedan špil baš bih ti pokazao.

— Pa, sad... karte bi se mogle naći — smrsi južnjak i krenu prema bisagama. — Samo, u šta da igramo? Nemate ni pare.

— Imamo konje — drao se Rod uveravajući ga u kakvo takvo finansijsko stanje i ispod oka merkao Henka koji se kao uvek spremao dažrtvi skoči za vrat. Trebalo je da dugajlija samo još malo priđe sedlu i potpuno mu okrenu leđa pa da obojica započnu sa izvršenjem Bilovog mudrog naređenja.

Zato je i dalje kreštao:

— Pedeset dolara po kljusini pa da vidiš kako relansiramo!

To je južnjaka definitivno uverilo da pred sobom ima dvojicu pravih idiota. Konji, su, brat bratu, vredeli desetostruko, pa on načini i taj poslednji korak prema bisagama i sasvim im okrenu leđa.

A onda krenuše Ajovljani.

Kao dva risa ustremiše se na krakatog osmatrača i očas ga oboriše na zemlju. Najpre se kratkovrati Henk zaleteo nisko pognute glave i tresnuo ga u bubrege, a onda je stigao Rod, kome više nije bilo potrebna nikakva mast iz... »apoteke«, i istrgnuo mu kolt iz korica.

U snažnoj ruci okidač oružja zlokobno škljocnu pa se cev zapetog revolvera nađe na dugajlijinom potiljku.

— Ništa lepše nego kad čovek pogine od vlastitog kuršuma. A, momče?

Dugajlija je izigravao letvu opruženu na zemlji i jedva se usuđivao da dublje udahne. Za svaki slučaj, ništa nije odgovorio pa čak oćuta i kad mu Henk vlastitim lasom veza ruke na leđima i snažnim ručerdama podiže ga sa trave.

— Reče li malopre nešto o vrućini? — raspitivao se gurajući ga prema rečici. — Deder pruži korak, sada ćemo te rashladiti.

Rod je išao po strani i usput razgledao oteto oružje.

— Kako se zvaše? — pripita ga.

— Ja, Čak, a vas dvojica?

Ćaskanje je nastavio Hank:

— Oh, nas dvojica starih jaraca smo Abraham Linkoln i Džeferson Dejvis. Putujemo inkognito i zato smo samo u gaćama.

Bez obzira na glupava lica i stalno kreveljenje, krakati stražar do-

bro je znao kako opasnim momcima je pao u šake i sa zebnjom je mislio šta ga čeka kod vode. Za to vreme, Henk je obaveštenja sipao kao iz rukava:

— Odlučimo ti mi, Čak da popričamo o obustavljanju glupog građanskog rata i sastanak zakažemo baš ovde kraj Čejena, kad naletesmo na tebe i tvoje... »apateku«. Sada, jebiga, zaboravismo šta smo nameravali da popričamo.

Već su bili stigli do reke i krenuše nizvodno dok Rod ne ugleda pogodan vir i sasvim pokvari ćaskanje:

— Deder da ga malo pridavimo!

Pošto su ga složno sklęptali i zagnjurili pod vodu, sačekali su da počne da pušta mehurove i tek onda mu podigli glavu sa koje mu je spao klopavi šešir, a voda se cedila sa kose.

— Kako »apateka« i šta ima u njoj? — priupita naivčina Rod kome je stražnjica zaista bila nažuljena pa je stalno mislio i na lekovitu mast.

Shvatajući da je đavo odneo šalu, čak je mudro ćutao što Henku dade novu inspiraciju:

— Pod vodu, još jednom!

Ovog puta, rashlađivanje je potrajalo nešto duže dok nesrećni krakonja sasvim ne ispusti vazduh iz pluća i prestade da se rita nogama.

Kad su ga izvukli, bar minut je kašljao i pljuvao blatnjavu vodu dok su Ajovljani ozbiljno klimali glavama i raspitivali se:

— Šta ti bi, do malopre si bio zdrav k'o dren?

Čovek sa Načiza zaista je imao čelična pluća jer je pod vodom izdržao više od minuta i još uvek ostao neudavljen, a kada je na kraju sasvim povratio dah i otresao vodu s kose, Rod izvali neočekivano pitanje:

— Bogati, Čak... šta će ti ona predugačka futrola na sedlu? »vinčesterka« ti je bar dve stope kraća.

Uviđajući da mu razgaćeni stranci zasad još uvek ozbiljno ne rade o glavi i da bi odnekle mogao da naiđe neki jahač sa »Čikaveja«, dugajlija se sasvim izbezobrazi i navali da ih testeriše:

— Šta ga znam, kupio sa sedlom.

To ga je stajalo gutanja nove količine blatnjave vode pomešane sa vlatima barske trave i lokvanja, a kad su mu u neko doba dozvolili da ponovo uzdahne sveži vajominški vazduh, sledovalo je novo neugodno pitanje. Ovog puta, Rod mu je tutnuo pod nos zaplenjeni kolt i grmnuo:

— A odakle ti južnjački »lefoš« i to sa obodnim paljenjem kapisle? Da nisi i njega usput kupio?

Posle trećeg umakanja, Čak je znatno omekšao i opredelio se za pametnije odgovore:

— Ne, njega sam našao. Izgubila neka budala...

Pošto Ajovljani nisu bili budale da mu to i poveruju, usledilo je novo zagnjurivanje posle čega su morali da ga stalno pridržavaju jer su mu noge sasvim popustile. Sačekali su da se ispovraća i u međuvremenu se posvađali:

— Gospodine Dejvise — navali Henk strogim glasom — kako možete... ?

— Šta to, Ejb? — raspitivao se Stenli i nesrećnom stražaru škljocao oružjem kraj uva.

— Pitam vas gospodine Džonatane, kako imate srca da davite jednog čoveka? I još ga prepadate tom revolverčinom.

Razgaćeni predsednik konfederacije južnih država nije se olako dao. Najpre je izbečio oči i usput pročešljao pogledom okolinu pa nastavio prepirku:

— Koješta, ti ga daviš Linkolne.

— A što on ne govori istinu? — Pokaza blatnjavom rukom na krakonju koji je zevao hvatajući vazduh i zaista se borio s dušom. — Prvo nas prevari za »apateku«, a sad... kupio, našao...

— Jebiga, Ejb... u pravu si. Stalno nešto vrda. Mnogo mi je sumnjiv ovaj Čak.

Uvereni da je mera popuštanja u trećem stepenu ispitivanja zarobljenika doprla do dugajlijinih ušiju, navališe s druge strane:

— Za koga jašeš, momče?

Sasvim uveden u pamet, Čak odgovori kao iz puške:

— Ja sam rudar u »Čikaveju« i danas imam slobodan dan.

— Pa izašao malo na osmatračnicu, a? — dobaci rod i ponovo zape okidač »lefoša«. — Bogami, sad ću da te ustremim.

— Nemoj, nemoj — zakuka Henk — vidiš koliko se uplašio. Sad će on... Rod je, međutim, sumnjičavo vrteo glavom:

— Ne verujem, ali da probamo još jednom. Deder, kazuj ko vam je komandant?

— Kapetan Retmen. Alfons Retmen — odlučio Čak da postane izdajica ali se bar reši gutanja blatnjave vode. — Mi smo četa teksaških rendžera.

— Vidiš, propevao je — zagalami Henk. — Samo se malo prebacio. Rendžeri su postojali u doba kad je Teksas bio samostalna država. Ja mislim da ga moramo opet pod vodu.

Čak je odmah menjao pesmicu:

— Ne, ne... priznaću. Mismo s juga.

— Ma, nemoj, a ja mislio iz Kine. Čoveče, zavijaš kao švi prokleti momci iz šikara duž Načeza. Prepoznala bi vas svaka gluvara.

Rod je bio nešto određeniji:

— I šta tražite u Vajomingu?

— Zlato! — odseče južnjak, ali sad poče da krešti Henk Benton:

— Kakvo zlato u iscrpenom rudniku. Drugom ti to. Nego, da mi njega Rode ponovo zagnjurimo?

Pošto je postignuta obostrana saglasnost, dugajlija se opet našao pod vodom, a Ajovljani su se ubijali od dosade i neko vreme zevali.

— Da ga vadimo? — raspitivao se Rod držeći ga jednom rukom za potiljak. — Možda se dosetio kako se zlato vadi iz praznog rudnika?

— To ne postoji, čoveče — d. Henk. — Ko se još napio iz prazne flaše?

— Stvarno, niko, Ti si, zemljak, baš mudra, glava. Kako se doseti?

— Ih, doseti... pa to kod nas u Ajovi zna svako dete. Jel' da?

— Bodami, kad nešto bolje razmislim, da vidiš i zna. Nego... ovaj pod vodom se nešto umirio.

— Možda je crk'o?

Drugi Ajovljanin se odmah uzmuva.

— Vadi ga, bogte... taman je propevao.

Pošto su ga izvukli iz potoka i bacili na travu mogli su olako da obrišu ruke i zaviju po škrtu cigaretu. Čak je tek tada zatreptao očima i izbljuvao vodu.

— Hej, kako zdravlje? — raspitivao se Rod uz obavezno škljocanje starinskim »lefošom«. — De, reci nešto.

Osvedočen u delotvornost vodenih metoda momaka u gaćama, Čak je nekako prošištao kroz grlo:

— Nismo rendžeri nego vojnici Konfederacije.

Na to Henk, tako razrogači oči da je novo potapanje dolazilo kao moguća logična posledica, ali je Rod bio drukčijeg mišljenja i hrabrio zarobljenika:

— Ne gledaj ga, to on samo onako... zbog svoje gluposti. Znaš, teško je poverovati da ste vojnici, a vidiš kakve prnje nosiš.

— Mi smo gerilci i ne nosimo uniforme. Tako je naredio kapetan Retmen, a i poručnik Frenk Koli.

— Eto ti, Henk — iskezi se Rod na zemljaka — čovek lepo objašnjava nedostatak uniforme.

Kratkovrati Benton je nekako shvatio najnoviju situaciju, ali je smatrao da su još uvek nedovoljno obavešteni. Najpre je malo drmnuo vezanog Čaka i natereao ga da sed-

ne, a onda postavio sasvim logično pitanje:

— A šta tražite vi gerilci u Vajomingu? Sudeći po tome kako ste se zabili u onaj rudnik i navalili da kopate zlato, pre biste mogli biti prokleti dezerteri iz armije Konfederacije. A, Džonatane?

Na to se Rod Stenli ljutito obrecnu:

— Nisam ja Džonatan Dejvis, nego ti... seljačino. Govoriš sa presednikom Unije gospodinom Abrahamom Linkolnom.

Novo natezanje i glupiranje pretilo je da se rasplamsa, a kako je Čak dosad lepo shvatio... završilo bi se baš preko njegovih leđa — novim davljenjem u blatnjavom potoku. Zato je smatrao umesnim da se umeša i baš razjapio vilice u nameri da otpočne sa detaljnim raportom, kad se umešaše neki nepoznati ljudi u očiglednoj nameri da ga u tome spreče.

Najpre je ciknula jedna »vinčesterka« čiji kuršum prohuja iznad njihovih glava i bućnu u potok, posle čega se začu neko gromko urlanje i zavijanje, a iz obližnje šikare ispade nekoliko spodoba okićenih perjem i drugim drangulijama i natera šarene mustange u galop.

— Indijanci, bogamu! — jeknu Benton i glavačke se baci u vodu, a Rod škljocnu okidačem i povuče obaraču starinskog »lefoša«.

Hitac grmnu, a jedan od šarenih mustanga pokleknu na kolena i prebaci se preko glave zbog čega se i njegov jahač nađe na zemlji, a ceo stroj napadača odmah skrenu ulevo.

— Staro, a puca k'o top! — iščuđavao se jureći prema potoku niz čije valove je plovilo Henkovo telo, a naduvane gaće podsećale na jedro. — Ali treba bežati, previše ih je.

Za bežaniju se odlučio i dugajlija Čak i, sasvim razumljivo, odabrao drugi smer od onog kojim su krenuli njegovi mučitelji. Umesto prema rečici, čije bi ga obale bar malo štitile od kuršuma Indijanaca koji su, sada poizdalje, kao ludi okidali iz »vinčesterki« i više šenlučili nego što su pogađali ciljeve, jurnuo je ka drvetu gde mu se nalazio konj i... zaglavio. Jedan od nasumce ispaljenih kuršuma pogodi ga postrance u glavu što je bio i kraj južnjačkog gerilca koji je nekako preživeo davljenje u potoku a poginuo od zalutalog metka Vatonginih ratnika.

Krv, mozak i komadi razvaljene lobanje prsnuše na sve strane, a nesrećni Čak tresnu o ledinu i umiri se. Umesto da ga udave Bilove seljačine ili kao izdajnika streljaju njegovi, završio je kao žrtva nesigurnih saveznika raspamećenih obiljem municije i povećim galonom rakije iskamčenim od Retmenovih vajnih rudara.

— Ha, ništa od skalpa — besno progunđa Šanto gledajući u obezglavljeno telo. — Čak su nam se izmakla i ona dvojica.

Zahvaljujući rečnoj krivini, Ajovljani su stigli u blizinu konja i odmah im se bacili na leđa. Uprkos nedostatku sedala i uzengija, pojurili su kao vihor i usput smišljali nove vragolije:

— Ima da Bil najpre časti pa onda da mu kažemo za novosti.

Po običaju, drugi se nije slagao:

— Koješta, uz'o je i onih naših pedeset dolara. Cicija, neće platiti nijednu rundu.

Vešto vodeći zahuktalog konja, Henk je izgledao kao zalepljen za njegova snažna leđa i besno siktao kroz lepršavu grivu:

— Jeboga... neće sigurno!

Srećom, Rod je mislio na sve i uveliko mu razgaljivao dušu:

— 'oće zato Čet. Dužan nam je pola para, a išao je i u grad. Valjda je svraćao u banku?

Odmorne životinje letele su kao vihor pa dvojica vajnih predsednika zavađenih država nisu morali da ih podbadaju bosim petama. U punom galopu, jurili su preko travnate ravnice, obilazili grmlje ili pre-

skakali preko jaruga dok su im vlasnici prilepljeni za leđa kao krpelji, uglas podvriskivali:

— Jebeš Glupog Bila, dr'žmo se lepotana Četa!

*

Vas dvojica u krpe, ja ću da stražarčim — smrsi Karpenter čim su se dovoljno odmakli od logora i usnulog narednika, a domogli topolove šumice. — Baš lepa hladovina.

Naoružan iskustvom stečenim u proteklim događajima, vojničić Vili jedva dočeka da klizne sa sedla, a dremljivi Nil se odmah povede za njim. Hitro su rasedlali životinje i pripeli ih za drveće, a zatim se umotali u ćebad i . . . zaspali kao klade.

— Da nas nešto vidi gospodin štapski narednik Bil Vejli — smrsi nežni regrut padajući u san, a krakati Karpenter liznu papirić smotane cigarete i dodade:

— Ništa ne bi rekao, mladiću. Zna on da je za naš posao noć najbolji saveznik.

Krenuli su odmah posle hladne večere, u vreme prvog mraka bez mesečine. Kao utvara, Nil je jahao na čelu, a Vili dvadesetak koraka iza njega. Na polasku, kockar mu je kratko rekao:

— Karabin u šake i pazi da nas ko ne zaskoči s leđa. To ćeš isto raditi i dok se nas dvojica budemo muvali oko zgrade uprave. Bićeš moj peti as iz rukava, čoveče.

— Bez brige — mirno odgovori kržljavi vojnik. — Spolja vas niko neće iznenaditi.

Deks Karpenter je na to ozbiljno klimnuo glavom i priterao konja uz Nilovu životinju, a zatim su se izgubili u pomrčini.

Rudnik »Čikavej« se nalazio pod istoimenim brdom, u dolini kojom je nekada krivudao potok, koji je za potrebe separacije bio pregrađen mnogim drvenim instalacijama. Ulazno okno išlo je ravno u brdo, a onda su se horizonti granali naniže.

Izvađena ruda sistemom ispiranja delila se od jalovine, koja je vagonetima odvožena do obližnje doline i odlagana, a zatim je odvojeni koncentrat topljen u pećima iz kojih se dobijalo zlato u šipkama.

Bio je to mučan industrijski način dobijanja plemenitog metala koji se isplatio dok je ruda imala određen procenat zlata, ali je obustavljen čim je iscrpena zlatonosna žila. Raniji vlasnik nije hteo da gubi novac na demontiranje opreme i zgrada. Jedino je odneo mašine za drobljenje, a ostalo, budzašto prodao Alu Retmenu i. . . zbrisao dok se novi kupac ne osvesti u kakvu se ludost upustio. »Čikavej« nije mogao da obezbedi ni plaćanje rudara, a kamoli profit vlasniku.

O tome su pripadnici Bilove patrole samo naslućivali i zbog toga je Deks sa dvojicom pomoćnika morao u noćni pohod. Pri tome su mogli da izginu, a i ako bi ih uhvatili. . . nisu mogli ničem dobrom da se nadaju.Povezali bi ih i osudili kao najobičnije provalnike.

Zato je Nil i preuzeo vodstvo i na prilazima rudniku oprezno zaustavio konja.

— Odavde pripazi — šapnuo je Vilijemsonu i ostavio mu svoj karabin. — Pucaj ako zagusti i stalno menjaj mesto. Tako ćeš kod njih stvoriti utisak da napadača ima više, a i sačuvati glavu.

Za razliku od Bila Glupana, koji je kao starešina izabrao najbezbednije mesto ispod njihovih kola, vojničića je baš dirnula pažnja ćutljivog drugara pa je klimnuo glavom i ćutke prihvatio i Karpenterovu pušku.

— Srećno stražaru — šapnu krakati vojnik i zamače u pomrčinu sledeći Nilovu pognutu figuru.

Obilazeći rudnik sa desne strane, lepo su se orijentisali po svetlosti fenjera obešenih nad ulazom u okno i kod barake za stanovanje. Odmah su primetili dvojicu stražara, a posle izvesnog vremena, Karpenter

dohvati Morganovo rame i pokaza mu na ulaz u okno.

— Još su dvojica u zasedi. Samo, neoprezni momci, eno svetluckaju im cigarete.

Neko veoma vešt u vojnim stvarima, odredio je sistem takozvanih udvojenih stražara i dobro ih razmestio. Dvojica su se videla pri svetlosti kerozinskih lampi, ali je druga polovina trebalo da deluje prikriveno. . . iz tamnog ulaza prvog horizonta.

Samo, disciplina izvršilaca kao da je popustila pa su na straži pripalili cigarete i odali mesto zasede. Da tako nije bilo, malo bi šta ostalo od Bilove genijalne ideje i prišivanja novog širita na rukavu bluze.

Sad su, znajući odakle ih vreba pritajena opasnost, šmugnuli šipražjem iznad samog ulaza.

— Ovde ne mogu da nas vide — prišapta Morgan ocenjujući pravac kojim će stići iza upravne zgrade. — De, ti kreni prvi.

Na oku je stalno imao dvojicu stražara u blizini spavaonice i u pripravnosti držao zapet dugocevi »bizbi« koji je na ovako kratkom odstojanju predstavljao efikasno oružje. Nadao se da i Vili drži na oku stražare pa je Karpenter lako zamako za ugao zgrade, a odmah za njim krenu i Morgan.

Tamo ga je već čekao odškrinut prozor koji je, na ko zna koji način, mršavi vojnik već uspeo da otvori i u jedno zamahu ubaci se u sobu.

— Dođi — prošaputa pružajući Nilu ruku, a zatim priklopi okno i kresnu sumporaču štiteći svetlost marševskom kapom kvadratnog šilta.

U prostoriji su se nalazila dvoja vrata. Jedna pravo pred njima, a druga levo. Bez dvojumljenja, Deks je krenuo prema levim i kleknuo kraj brave. Trebalo mu je jedva nekoliko sekundi da jezičak brave bude okrenut na pravu stranu i vrata se bešumno otvoriše. Na svetlosti, koja je kroz prozor dopirala od lampi sa suprotnog kraja dvorišta, odmah su ugledali čeličnu kasu na suprotnom zidu.

— Kakva grdosija — uzdahnu kockar. — Trebaće nam dinamit da raznesemo vrata.

Karpenter je, međutim, mislio drukčije. Ponovo je kleknuo i odnekle iz uniforme izvukao svežanj čeličnih žica. Jednu po jednu gurao ih je u proreze za ključ, a drugom rukom prisloni vrh noža na čelik dok je na dršku oslonio uvo.

Stojeći kraj vrata, Nil se nije usuđivao ni da udahne trudeći se da bude što tiši kako bi nesuđeni kovač, koji. . . eto, nije umeo da potkuje konja, obavio mnogo komplikovaniji posao — otvorio zaključani trezor koji je bivšem vlasniku služio za smeštaj zlatnih poluga.

Zahvaljujući osluškivanju preko oštrice noža, mršavi vojnik ocenio je potrebnu dubinu svake igle, a onda strgnuo maramu s vrata i savioje nekoliko puta. Krpu je, zatim, stavio na vrhove igala koje su virile iz ključanice, a zatim zavukao oštricu noža između igala i počeo lagano da ih okreće u levu stranu.

Sad je nastupio kritični trenutak. Snop igala predstavljalo je improvizovani ključ sa određenim urezima u mehanizam brave i sad je valjalo sve okrenuti ulevo i pri tome maramom držati igle na potrebnoj dužini. Dovoljno bi bilo da samo jedna od pet čeličnih šipki izmakne kontroli pa da pokušaj propadne.

Ali čovek je bio veoma vešt. Kratkim, energičnim pokretima, čija je sinhronizacija odavala velikog majstora, zadržao je sve igle na potrebnom odstojanju i levu ruku sa krpom istovremeno okretao za oštricom noža kojom je rukovao desnicom.

Metalna brava tiho je škljocnula posle čega Deks izvuče igle i zajedno s nožem stavi ih na patos pokraj kase.

— Gotovo je — prošapta i izmače se u stranu — sad si ti na redu.

Odmah se videlo da je i drugi čovek pravi stručnjak. Iz džepa je izvukao kratku svećicu tankog fitilja koja je davala jedva vidljivu svetlost, duboko je gurnuo u kasu i zalepio na unapred pripremljenu drvenu pločicu, a zatim kresnuo žigicu.

Sad je mogao da pređe na pravi posao. u kasi nije bilo nijedne zlatne poluge, što ga uopšte nije iznenadilo, pa je dohvatio uredno složene snopove banknota i kratko ih prelistao.

— Jedva tri hiljade dolara. Al nije nikakav gazda.

Nestrpljiv što ne sme da pripali, Deks jedva promrmlja:

— Kakav rudnik, takav vlasnik. Švorc obojica.

Zatim je na red došla vrećica sa srebrnjacima. Nije bilo mnogo novca, jedva dve šake. Lepo se osetilo spolja, ali je Nil baš tom sitnišu posvetio značajnu pažnju. Najpre je u kapu istresao srebrnjake, a zatim izvrnuo kesu.

— Hej, momče... vidi ovo — tutnu Deksu kesu pred oči, a veštak za brave i trezore poče da sriče:

— Bank of America, filijala Taos, New Mehico.

— A-ha, lovu su maznuli iz banke i... izležavali se u napuštenom rudniku izigravajući poslovan svet. Šta veliš, baš lepo smišljeno.

Dugajlija je frktao kroz nos i jedva se suzdržavao da ne vikne.

— Bitange!

Morgan je, međutim, i dalje tragao po trezoru. Pronašao je neki prašnjavi koverat i kao kobac se bacio na njega. Izgledalo je da samo badava gubi vreme, ali ga je veoma zainteresovala sveščica od jedva nekoliko sitno ispisanih listova.

»Krenuli 12. oktobra 1863. Iz severnog Teksasa ušli u Novi Meksiko. Prva borba 23. oktobra, poginuli Mek i Džefri, ranjen Lut, ostavili ga na nekoj farmi. Bog neka se smiluje njegovoj duši ako ga uhvate.«

Na sledećoj strani je stajalo:

»Zazimili u okolini Taosa. Dosada izjeda ljude pa sam morao da poslušam poručnika i rizikujem akciju na lokalnu banku. Veoma uspela. Puni smo love koju ne smemo da trošimo. Tragove zamela mećava. Na proleće idemo na sever. Ljudi stalno pričaju o gradnji pruge preko Stenovitih planina. Možda je to nemoguće, ali... Jenkiji mogu sve. Možda ćemo ići da pogledamo?«

Pri treperavoj svetlosti svećice, Nilovo lice bilo je bledo i izborano. Okrenuo je sledeću stranu:

»Železnica nije utopija. Unija ima snage da vodi rat i gradi prugu. Kad bude završena, ogromna bogatstva Zapada biće im nadohvat ruke. Njihove železare neće oskudevati u rudi, imaće još više topova i pušaka. A tek bakar, ugalj, drvo, bizonske kože, sav taj strateški materijal... moramo nešto preduzeti. Ali kako? Malo nas je, a saveznika niotkud. Nikome ne smem da kažem svoje zebnje.«

Svećica je dogorela dokraja i rastopljeni vosak više nije mogao da hrani tanki fitilj. Ugasila se pa Morgan vrati sveščicu u koverat, a zatim u kasu stavi i džakče sa metalnim novcem.

— O' kej, nismo badava dolazili. De, zaključaj ovo čudo pa da brišemo.

Za nepun minut, Karpenter je doveo kasu u red, a zatim ponovo zaklopio rezu prozora pa su se prebacili prema mestu gde je Vilijemson ležao u zasedi.

— Jesi li se smrzao? — našali se Morgan, ali je Vilijemson pokazao da je zadatak veoma ozbiljno shvatio.

— Koješta, imam debelu suknenu uniformu, a bilo je i nekih zanimljivih događaja. Obe straže su zamenjene, a onaj predradnik sa dva nisko pripasana revolvera iznenada je obavio inspekciju. Baš kao neki pravi trupni oficir.

— Odlično si primetio, Vile — smrsi kockar uzimajući pušku. — Kao da su do juče nosili uniforme.

Dižući se sa zemlje, vojničić je namrsteno gledao ispod oka i vrteo glavom.

— Koješta, nedisciplinovana rulja. Puše na straži.

*

Čim se i poslednji vojnik njegove patrole izgubio iz logora, narednik Vejli je naprečac rasterao dremaž i hitro osedlao svog bojnog ata, snažnu kljusinu koja je bila u stanju da njegovu ogromnu telesinu nosi na dugim marševima.

Poterao ga je pravcem kojim je krenuo izvidnik Slomljeno Pero i ubrzo ga sustiže. Dakota se klatio u sedlu i unjkao neku otegnutu tužbalicu.

— Zašto čovek Velika Glava ide za mnom? Da mi ne nosi kakvu flašu?

Umesto da zagalami i počne s kuknjavom kako nema novca ni za svoje piće, Bil poče da uvija:

— Pa, sad... možda bi se mogla naći neka?

— Onda neka se odmah nađe ili ću da sjašem i otpevam veliku tužbalicu. Ona traje najmanje tri dana.

Gospodin štapski narednik Bil Vejli, zvani Glupan, dobro je poznavao svakog svog putčinjenog vojnika i odmah mu poverovao, a kako se tolika žalost uopšte nije uklapala u njegov plan, počeo je da dreši oputu na bisagama.

— Možda se nešto i nađe — mrmljao je, a Dakota smesta prestao je unjkanjem i uveliko se oblizivao.

— Samo ti traži, čoveče. A posle, možemo i na kraj sveta.

— Eh, neće biti potrebno da putujemo tako daleko. Samo do tih mladih Minikondža ratnika što su na svoju ruku iskopali ratnu sekiru.

Za neupućenog čoveka, bio bi to sasvim nerazman zahtev i mnogi bi rekli da Bil Glupan treba da nosi mnogo složeniji nadimak recimo... Sasvim Poludeli Bil jer je pronalaženje malog indijanskog odreda izgubljenog u vukojebinama južnog Vajominga bio poduhvat ravan traženju igle u plastu sena.

E, i prevarili bi se. Izvidnik Dejv Čenc, bradata ljudina koja je godinama radila za vojsku i još dok je sadašnji komandant Fort Kernija Donald Ridžis bio mladi poručnik, jahao ispred njegove čete, znao je takođe šta radi. Slučajno je naleteo na ranjenog Dakotu i umesto da ga dokrajči, izlečio ga i doveo u tvrđavu.

— Pa, Donalde... staro momče, evo ti novog skauta. Deder, daj piće i odredi mu platu.

Tako je Slomljeno Pero, zahvaljujući Čencovim preporukama, dobio zaposlenje, a nimalo glupi Bil mogao da mu izda ovako naređenje.

Dakota se uopšte nije iznenadio. Sasvim logično je zaključio da bi sumnjivi rudari mogli da budu izvor snadevanja rakijom poglavice Tri Prsta, a od šverca alkoholom do liferacije oružja nije bilo dalje od jednog koraka. Nezadovoljni vođstvom večito mamurnog poglavice, Vatonga i ostali krenuli su da se sami snabdeju puškama i »vatrenom vodom« što je značilo da su se morali muvati u blizini »Čikaveja«. Time je traženje igle u plastu, sena bilo svedeno na traženje u sasvim maloj gomili sasušene trave gde taj predmet i nije bio baš sasvim zagubljen.

Zato je veoma mudro prihvatao Bilov zahtev i pošto otpi pozamašan gutljaj, gurnu flašu u nedra a prihvati uzde.

— Moj brat Velika Glava — nazva ga sasvim prihvatljivim indijanskim imenom — neka samo jaše za mnom. Naći ćemo ih i pomlatiti.

Po narednikovim grimasama videlo se da baš i nije saglasan sa krajnjim namerama svog izvidnika, ali je oćutao i u stopu ga pratio.

Negde pred zoru izbili su na neku rečicu i... ugledali indijanski logor.

Kraj velikog ognja sedeli su ratnici i uglas pevali neku pesmu u kojoj su veličali saradnju sa »mrskim belcima« koji im daju puške brda municije i mnogo »vatrene vode«.

Ali u pesmi su se čuli i neveseli tonovi što lukavi izvidnik odmah protumači:

— Ponestalo im rakije.

Stvarno, na zemlji se nalazio prazan krčag pa premudri narednik Vejli odluči da baš na njemu gradi razvoj budućih događaja.Zajedno sa Slomljenim Perom prikrao se logoru i umesto oružje odnekle iz nedara izvadio dva flaše.

— Minikondža mnogo hrabri i mnogo žedni ratnici, ali imaju moćnog saveznika koji će ih napojiti. Ja sam rekao!

Ustobočen kao granitni spomenik, uzdigao se iz šiblja gde se dotad nalazio i obe ruke sa flašama podigao iznad glave.

Krvoločni Šanto, sav okićen skalpovima, skočio je na nesigurne noge i opalio još nesigurniji hitac, pa je zrno zviznulo iznad narednikove glave, a bogme... i pored flaše pa je plećati Pokaonta počeo da gunđa, a Vatonga zakukao iz sveg glasa:

— Sedi, budalo, porazbijaćeš boce!

Očita i iskasapljeni Čoktav, koga zbog njegovih brazgotina devojke uopšte nisu gledale, takođe su bili zabrinuti za sudbinu boca, za koje su verovali da su im pale ravno s neba, pa mu hitro istrgnuše pušku i svališe ga pokraj vatre.

— Sam je, lako ćemo ga savladati. Ali ne žuri... ubrzo ćeš imati najveći skalp za pojasom. Vidiš kolika mu je glava.

Doček je, nema sumnje, ispao veoma nezgodan, ali se premudri narednik uzdao u moć svojih flaša i urlao plašeći im šarene mustange:

— Zašto moja braća Minikondže ovako dočekuju velikog poglavicu »dugih noževa«? Dolazim u miru!

— Aj, aj... u miru — zapeva Muoki i odloži pripremljeno koplje kojim je nameravao da ga proburazi, a Vatonga iskoristi priliku da preuzme situaciju u ruke:

— Onda neka nam glavati poglavica »dugih noževa« pruži dokaze svog prijateljstva.

Pri tome je fiksirao boce s rakijom pa Bil odmah otvori raspravu:

— Koliko bi rakije želela moja braća?

Minikondža kao jedan pokazaše na obe flaše i žedno počeše da mljackaju, ali sad narednik doli malo ulja na vatru:

— Pih... imam u logoru nekoliko balona.Sve ću da dam hrabrim mladim ratnicima koje njihov poglavica Tri Prsta večno drži žedne. Ja sam rekao!

Ominjena indijanska rečenica, što se koristila umesto potpisa, pečata i ostalih manje sigurnih potvrda koje su izmislili beli ljudi, za Minikondže je značilo celu reku alkohola pa je čak i ratoborni Šanto prestao da mu merka kosu na ogromnoj glavi, i navali da se pogađa:

— Daj rakiju, bićemo pobratimi.

Za svaki slučaj, narednik im je dobacio jednu flašu i seo podalje od vatre čekajući da je ispiju. Nije se, međutim, mnogo nasedeo jer su momci pili kao ale i začas slistili celikupnu sadržinu, a zatim počeli sa novim zahtevima:

— Daj i drugu, žedni smo.

Sad se Bilu pružila prilika za taktiziranje. Najpre je isterao zapušač, mangupski kresnuo okom i nategao iz grlića, a onda je stavio kraj sebe i nekoliko puta blaženo mljacnuo debelim usnama:

— Prijatelji ne piju sa uperenim puškama.

Mada nerado, mladići su, napola raspamćeni žestokim alkoholom, odmah odložili oružje i uglas navalili:

— Niko više ne nišani, daj...

Bil Vejli je, međutim, ponovo nategao i neko vreme se samo čulo klokotanje tekućine kroz njegovo moćno grlo.

— Oh, dooobra! — podviknu i mućnu napola ispražnjenom bocom. — Šta kažu moja braća, da krenemo po galon?

Za ljubav »vatrene vode« sluđeni ratnici krenuli bi na kraj sveta i uopšte nisu pitali gde se nalazi Bilovo Skladište. Unapred su računali da će budalastog vojnika sa žutim gajtanima na rukavu lako skleptati čim se dokopaju većih količina alkohola i nekako prežališe polovinu ispijene boce. Kao jedan, skočili su od ognja i pritrčali mustanzima.

— Aj, aj... idemo po galon »vatrene vode«!

— Aj, aj... ne idemo! — dočeka Bil gromoglasno i ponovo drmnu poveliki gutljaj. — Najpre da se dogovorimo.

Mada je Šanto pokazivao neskrivenu želju da ga smesta umlati i okiti se najvećim skalpom u svojoj kolekciji koža sa glava pobijenih neprijatelja, Vatonga je delovao smirenije i kao pravi šef trudio se da izvuče što veći plen:

— Šta hoće Žuti Rukav? — raspitivao se aludirajući na širite gospodine štapskog narednika.

Navikao da mu se poslednjih dana daju kojekakva ratnička imena, Bil je reagovao kao puma spremna za skok:

— Žuti Rukav hoće da mu Minikondže budu saveznici i da zajedno piju »vatrenu vodu«. Jebeš dosadašnja neprijateljstva!

Družeći se sa belcima, Minikondže su najpre naučili psovke pa je i Vatonga smesta prihvatio novi vid konverzacije:

— Žuti Rukav dobro govoriti, i mi jebeš svađu. Nego, daj već jednom tu rakiju!

Na zapadu su viskiju pridavana natprirodna svojstva. Najpre, piće je bilo gotovo jedina uživancija, lečilo je od rana i svih bolesti, a uz rakiju, oh... mnogi ljudi ostajali su bez pameti, a bogme... neretko i bez glave.

Pošto je Bil Vejli, zvani Glupan, po pitanju alkohola bio pravi doktor, lako je i ovog puta odbranio disertaciju primerenu specifičnostima Indijanaca iz pustopoljina južnog Vajominga. Kao Atila kad je pozivao svoje Hune u napad, razdrao se moćnim glasom:

— Za mnom hrabri ratnici Minikondža. Pobićemo mrske belce iz rudnika »Čikavej«, a onda piti tri dana. Ja sam rekao!

— Aj, aj... pobićemo! — kao jeka odgovori mu složni hor naćefleisanih saveznika pa su lopuže Ala Retmena uskoro mogli da očekuju da ih đavo sasvim odnese, a Bič Božji, kako su velikog Huna nazivali od straha usrani Evropljani, slavi novu veliku pobedu.

Odmah im se stavio na čelo i jurnuo u okršaj trudeći se da ne sluša Dakotino uljkanje s kraja kolone:

— Kakva šteta, toliki viski...

Do zore ih je delilo još malo vremena kad su naleteli na novu grupu saveznika. Uplašeni nestankom omiljenog narednika, Ajovljani su nadali toliku dreku i podigli na noge celokupno ljudstvo patrole koje je verovalo da im posle tolikih uzbuđenja s pravom sleduje malo odmora.

— Možda ga prokleti Indijanci već kolju? — predskazivao je Henk Benton i bacao pokrivače sa vojnika opruženih ispod kola, a zemljak Rod pokuša da bude još vidovitiji:

— Kakvi Indijanci, skleptali su ga prokleti južnjaci!

Bez obzira o kakvom neprijatelju se radilo, ludi Bil je sigurno dopao velikih nevolja pa i Čet Bejli, koji je baš prispeo sa galonima iz Čejena, poče da kukumavči:

— Još bi nam samo to trebalo. Kao krenuli u patrolu, a izgubili narednika. Taman posla.

Odmor je očigledno otišao do đavola pa je čak i večno dremljivi Nil Morgan odmah osedlao konja i ćutke se svrstao za Ajovljanima. Složno su jurnuli prema rudniku uvereni da nevolje potiču iz tog legla lažnog

bogatstva, a čim su u sivilu praskozorja naleteli na starešinu okruženog pijanim Indijancima, zgrabiše oružje i — zamalo pokvariše plan premudrog širitlije.

— Juriš, oslobodimo gospodina štapskog narednika! — razdraše se seljačine iz Ajove i sa suzama u očima isukaše teške konjaničke sablje.

Ni Minikondže, naravno, nisu sedeli skreštenih ruku. Začas suvo škljicnuše zatvarači »vinčesterki« a žilave šake zavitlaše blistave tomahavke, ali je bil Vejli, sa sasvim pogrešnim nadimkom Glupan, i ovog puta dokazao da je dorastao svakoj situaciji.

— Ostav, idioti! — grmnu tako snažnim glasom da Ajovljanima smesta onemoćaše desnice kojima su stezali balčake sabalja, a i polovina naćefleisanih Indijanaca odustade od pokolja i poče da unjka:

— Rekli smo... jebeš rat, idemo da se napijemo!

Pošto je minula prva opasnost sukoba neprijateljski raspoloženih jedinica, i izostala »borba iz pokreta«, na čijem usavršavanju je narednik dosad veoma insisitirao, obe grupe spustile su oružje, a oštrooki Minikondže odmah primetili galone obešene na Četovom sedlu.

— Žuti Rukav govorio istinu, eno rakije! — zaurlaše definitivno uvereni u iskrenost moćnog saveznika i tako skleptaše nesuđenog naslednika bostonskog milionera da ga umalo ne oboriše sa konja.

— Hej, jeste li poludeli? — razvika se lepotan i sa dva, tri odmerena udarca nogama odbi one najnasrtljivije. — Ovo su neprikosnovene rezerve, a... usotalom, pije se samo po naređenju gospodina narednika...

— Gospodina štapskog narednika, Čete — blago ga prekori starešina i pritera velikog paripa između njegovog konja i najbližih Minikondža, a zatim se ponovo pretvori u šefa hunskih hordi i dreknu: — Slušaj moju komandu i, bogamu, dosta više budalaština. Jesmo li u ratu ili na pijanci!

Naviknuti na Bilovo svakodnevno urlanje, članovi patrole očas su se svestali u bojni poredak i, kao slučajno, okružili Četovog konja natovarenog neprikosnovenim rezervama alkohola koje su poticale od finansijskog priloga raspikuće Morgana.

— Ser Glupane — izveštavali su Ajovljani — bojna gotovost patlole je potčuna.Naređuj koga da napadnemo.

Trudeći se da ne zaostanu ni za korak iza rakijskih saveznika i Vatonga pomaže najpijanijim da se malo isprse na konjskim leđima i podnese sasvim prihvatljiv raport:

— Neka nas Žuti Rukav vodi u nove pobede!

— Onda... napred! — grmnu širitlija i stavi se na čelo kolone. — Juriš na proklete lažne rudare.

Prokleti lažni rudari, međutim, nisu se dali uhvatiti na spavanju pa je Bilov omiljeni način ratovanja — napad iz pokreta, propao već posle prvih pucnjeva. Zahvaljujući naporima Frenka Kolija stražari su bolje obavljali dužnost, a zaseda u oknu manula se duvana pa su četvorica opreznih ljudi na vreme primetili hordu jahača Biča Božjeg iz Kentakija i... složno pripucali.

Mada je nišanjenje u jutarnjoj izmaglici bilo otežano, ipak su dva šarena mustanga bila pogođena, a vojničić Vilijemson zaljuljao se u sedlu.

— Jesi li ranjen? — brižno zapita dugajlija Karpenter.

— Ništa, okrznulo mi vrat — smrsi večiti regrut i gipko skoči s konja. — Nego, da hvatamo zaklone. Ovako ćemo samo uludo izginuti.

— Sasvim pametno, ser — javi se i Nil Morgan koji je uveliko ležao iza nekog vagoneta i brzom paljbom naterao dvojicu iz okna da se dublje zavuku u hodnik.

Sigurnom, metodičnom vatrom i

dalje je rešetao mračni ulaz pa sad Deks i Vil pripucaše na stražare kraj spavaonice i nateraše ih da se glavačke bace iza ugla zgrade.

Začudo, Ajovljani nisu protestovali nego takođe potražiše zaklon i uveliko su nagovarali starešinu:

— Glupi Bile, Zajebi juriš. Silazi s tog kljuseta.

Zajedno sa Slomljenim Perom i Četom Bejlije, širitlija se nađe iza gomile jalovine raskvašene od rečne vode u koju se zakopa gotovo do guše. Odatle je gromoglasno naređivao:

— Drugi eskadrom, zaokoli, haubični divizion... paljba vodom!

Pominjanje tolikih snaga kao da je za trenutak obeshrabrilo branioce čija vatra naglo malaksa, ali se prokleti revolveraš Frenk Koli nije dao prevariti. Kroz sumaglicu čuli su njegov gromki glas:

— Složno ljudi, kakve haubice i ostale trice. Nema ih više od desetak!

Dejstvo artiljerije je izostalo kao i obuhvatni manevar nepostojećeg eskadrona pa je Bil morao da smišlja nove komande. Kaljav do guše, nije prestajao sa dernjavom:

— Predajte se, opkoljeni ste!

— Ma, nemoj — dobacivali su osokoljeni branioci iz barake i svu vatru osuli prema brdašcetu jalovine terajući ga da se sasvim zagnjuri u blato. — Sad ćeš videti svoje divizione!

Da li zbog promuklosti koju su zaradili žestokim alkoholom ili pevanjem tužbalica, Vatongini momci bili su neuporedivo tiši, a... bogme i efikasniji. U nekoliko skokova našli su se iza upravne zgrade odakle su oštro pripucali na Ala Retmena koji se, samo u gaćama i košulji, našao na jednom od prozora odakle je zavijao kao kojot:

— Kako se usuđujete? ovo je privatan posed!

Pošto Minikondže nisu imali pojma o pravnim začkoljcima američkog Ustava i nepovredivosti privatne imovine stečene poštenim radom u dubinama rudarskih horizonata, izrešetali su prozor i gazdu Retmena naterali da se bedno skljoka na prešnjavi patos.

Usto su mu još zlobno dobacivali:

— Da nisi škrtario sa municijom i »vatrenom vodom«, ne bi ovo doživeo. Smrt lažljivim belcima!

U jednoj od soba nalazio se i Tri Prsta koji je uveliko spavao. Ali pucnjava i podvriskivanje ratnika sasvim su ga otreznili pa je nastojao da zaštiti saveznika:

— Ratnici Minikondža, ovde vaš poglavica!

— Smrt i tebi, gade! — odgovarali su mu i neštedimice trošili municiju stvarajući neopisivu buku. — Gotovo je s tobom i trošenjem »žutog kamenja«. Sad imamo moćnije saveznike!

Moćni saveznici su to i dokazivali. Zahvaljujući složenoj paljbi Morgana, Karpentera i regruta Viljemsona, koga je kockar odjednom počeo da oslovljava sa — ser, Ajovljani su se prikrali na uzvišicu obraslu šibljem i začas prorešetali sve prozore odakle su sevali hici branilaca barake.

Odmah se osetio efekat njihovog dejstva jer su iz spavaonice učestali krici pogođenih rudara, a onda se odjednom izgubio vojničić Vilijemson.

— Šta mu bi? — zakuka krakati Karpenter i osu još bešnju vatru. — Samo će uludo izgubiti glavu.

— Ne bih se baš složio — hladnokrvno odgovori kockar ne ispuštajući okno sa nišanske mušice. — eno ga živog i zdravog kod ulaza u rudnik.

Sad je i koščati stručnjak za sefove i brave okrenuo cev kako bi pomogao napor regruta Vilija koji je, zaslepljen Bilovim urlanjem i stalnim pozivima za polaganje života na oltar otadžbine, sam krenuo da osvoji iscrpena okna rudnika »Čikavej«.

— E, zaista je lud — neprestano je

mrmljao krakati vojnik, ali je kockar i dalje sumnjičavo vrteo glavom:

— Kien sabe, ko zna... čoveče?

Ispalo je da je baš on bio u pravu jer se iz rudnika ubrzo ukaza niska prilika njihovog drugara koji je, umesto puške, u naramku nosio nekakve predmete i kao zec vrluodao bojištem izbegavajući da ga ne zakači neki kuršum.

— A, šta rekoh... pametan je on momak, Dekse — naprosto podviknu uvek staloženi Morgan i osu brzu paljbu prema oknu sprečavajući da neko od branilaca ne uzme Vilijemsona na nišan. — Sad ćaš videti pravi okršaj.

Bore na licu koščatog dugajlije dođoše nekako veselije pa obojica složno potpomogoše povlačenje regruta koji ubrzo stiže zadihan ali veselog lica.

— Ej — kezio se zaboravljajući na ranjeni vrat na kome se krvava brazgotina gotovo osušila — ovo sam primetio prilikom prve posete rudniku. Al' će da zaprašti.

— Biće to artiljerijski divizioni ludog Bila — grmnu kockar i žurno pripuni magacin »spenser« karabina. — Deder, bacaj!

Ne raspravljajući, Karpenter dograbi nekoliko komada dinamitnih patrona, koje je regrut doneo iz okna, i zamače prema uzvišici odakle su se Ajovljani neprestano drali:

— Samo provirite, banditi... smaknućemo svaku prokletu budalu koja nos promoli na prozor!

Frenk Koli je odavno shvatio šta se događa i smislio plan protivudara. Ocenio je da su Minikondže zauzeti puškaranjem i galamom sa Reetmenom i poglavicom, a da grupa iza jalovine ne može mnogo da im naudi. Najopasniji su bili dvojica na brdašcu i momci skriveni iza vagoneta koji su, sasvim neočekivano, obustavili vatru.

— Možda im je ponestalo municije? — sevnu mu kroz glavu pa odmah naredi proboj iz barake: — Manite se prepucavanja, svi na stražnja vrata!

Logičan pravac napada bio je prema sredini borbenog rasporeda vojnika, koji je predstavljala gomila raskvašene jalovine, gde je Bil Vejli bio do guše ušančen u blato. Na njega i izvidnika sručio se pravi val jurišlija koji su, urlajući otegnuti povik južnjačke konjice, peške potrčali preko čistine.

Badava je bilo što su Dakota i bostonski lepotan osuli brzu paljbu i oborili ponekog protivnika. Od smrti ih je delilo samo nekoliko trenutaka.

Ali hladnokrvnom kockaru i večitom regrutu, kome je stalno smetala gruba tkanina uniforme, i to je bilo dovoljno. Vojničić vili tačno je zavitlao patronu, a Morgan opali nepogrešivo, pa snažna eksplozija slisti prvi val napadača i sasvim sludi Glupog Bila:

— O'kle artiljerija, bogamu?

Koristeći trenutnu zabunu, Čet i Slomljeno Pero složno zapucaše i oboriše još dvojicu jurišlija, a onda zaista nastade pakao.

Jednu za drugom, ajovljani hitnuše dve patrone na baraku. Karpenter ih pogodi kao od šale pa se cela zgrada pretovri u gomilu polomljenih brvana i dasaka koje odmah zahvati požar.

— Tako kovaču — bodrili su ga — bacaj ponovo!

Usledile su još dve detonacije od kojih je većina branilaca bila kontuzovana ili napola ogluvela, a kad Bil Vejli poče da viče kako bi sad trebalo da divizion na nišan uzme upravnu zgradu, Al Retmen bedno istače belu zastavu.

Zapravo, na cev puške vezao je poglavičin ogrtač od bele bizonske kože, do juče pravu svetinju Minikondža ratnika, i počeo da kukumavči:

— Prestanite, predajemo se. Obustavite paljbu artiljerije.

Za svaki slučaj, Ajovljani su se drali kao ludi:

— Koješta, samo bacaj Dekse!

No, Bil Vejli je smatrao da je časna predaja sasvim dovoljan dokaz pobede i nekako se iskobeljao iz blata.

— Stoj, prekini paljbu! — grmeo je i smišljao nove mangupluke kojima bi sasvim sludeo neprijatelja: — Divizion, vadi zatvarače!

Pošto su haubične cevi utihnule, a saveznici predahnuli od žestokog okršaja, usledile su nove gromoglasne komande:

— Dole oružje i svi na okup. Bogamu, 'oću da vas vidim!

Imao je šta i videti. Nekoliko ogluvelih južnjaka, na kojima su visili od eksplozija i požara nagoreli dronjci, jedva je dočekalo da baci puške i stane u kakav takav stroj, a iz upravne zgrade ispadoše mamurni poglavica Tri Prsta i vlasnik rudnika sa već pomenutim bizonskim kaputom.

— Ja sam kapetan Konfederacije južnih država i zahtevam status ratnog zarobljenika.

— Ti si bedna varalica koji imaš rudnik bez zlata i još tvrdiš da si ofi'cir. Gde ti je uniforma? — razvikaše se Ajovljani otvarajući veoma delikatno pitanje vojnih konvencija koje su propisivale postupak prilikom predaje ratnih zarobljenika.

Stvarno, Retmenovi ljudi bili su obučeni u civilne prnje i, prema tome, bili su tretirani kao obični banditi zbog čega Henk Benton još više zaoštri situaciju:

— Ljudi, konopce u šake. Povešaćemo lopuže!

— Skalpiraćemo ih! — dodavao je krvoločno Šanto nikad zadovoljan postojećom kolekcijom koža sa ljudskih lobanja. — Gde mi je nož?

Srećom, našlo se i nekoliko razumnijih ljudi. Najpre je Karpenter munuo obojicu Ajovljana i pripretio im da će im zbog ispada Nil sasvim zabraniti da mu čiste čizme i pljačkaju ga previsokim cenama obavljenih usluga, a onda je Bil Glupan sredio saveznike:

— Ostav, budale... ili ništa od rakije. Vezujte zarobljenike!

Time je okršaj bio završen kao i put u Čejen na koji su krenuli sa toliko neizvesnosti. Sad su baš lepo obavili zadatak pa je širitlija mogao da računa i sa četvrtim gajtanom, a Nil sa zasluženim trodnevnim odsustvom koje bi lepo proveo u kockarnicama obližnjeg Kaspera. Nekoliko dana letovanja, naravno, ne bi bilo na odmet ni ostalima iz patrole, zbog čega su Ajovljani prijateljski udarali plavokosog lepotana po plećima i predskazivali mu lepu zabavu:

— Ima da povališ sve ženske u tom gradu.

— Eh, gospodo... malo ga preteraste. Toliki Kazanova baš i nisam.

Zainteresovani čudnim italijanskim imenom, seljačine navališe da se raspituju:

— Ko ti bi taj.. kotladžija?

Ali nije bilo vremena za besmislice jer narednik Vejli zatraži da se zarobljenici povežu, ranjenicima ukaže pomoć, a izginuli sahrane u obližnjoj jaruzi.

*

Slavom ovenčana, patrola je stigla trećeg dana pred kapiju Fort Kernija i naterala stražare da uzmu puške na gotovs, a dežurnog narednika da se razviče koliko ga grlo nosi:

— Uzbuna, Indijanci pred vratima.

— Ostav! — kao od šale nadvika ga spadalo iz Kentakija, a zatim pogledom prostreli stražare. — A vi, šta čekate? Otvaraj kapiju!

Tolika galama i zapomaganje o navodnom otpočinjanju rata na granici uzbudila je celokupan oficirski kor tvrđave na čelu sa majorom Ridžisom koji izlete iz kancelarije i, pripremajući se da ludog širitliju Vejlija uzme na raport, do krajnjih granica nadu grudni koš.

— Polako Donalde — smirivao ga je izvidnik Dejv Čenc odeven u kož-

ne dronjke sa pozamašnom šubarom okićenom rakunovim repom. — Čuvaj autoritet.

Posle toga, major je samo ispustio vazduh i sačekao da patrola priđe na propisno odstojanje i postroji se kraj zastavnog jarbola.

Očekivani raport nešto se otegao jer je premudri Bil Glupan najpre malo galamio na »neuredne regrute« i »gomilu večno žednih saveznika« a u stvari, čekao da se okupi dovoljan broj stanovnika Forta pred kojima je nameravao da odigra poslednji čin krvave drame s putovanja u Čejen.

Nepogrešivo je osetio najpogodniji trenutak i, ustobočen na bojnom atu baš kao i stari Atila ispred svojih hordi, zatrubi slonovskim glasom:

— Patrola mirno, pozdrav naleeeevo!

Bio je to prokleto vešto izveden trik jer je, umesto da on krene prema majoru, naterao kompletan oficirski sastav da na čelu s komadantom paradnim korakom pristupi postrojenoj jedinici.

Gazeći naporedo sa majorom, bradati Čenc se smeškao kroz brkove:

— Jebiga Donalde, natera te lopuža...

— Nateraću ja njega da skine sve one jebene širite sa rukava — nije mu ostajao dužan kapetan Ridžis jedva se suzdržavajući da ne počne glasno da psuje. — Ko je još video sličnu glupost?

Samo, badava mu je bila ljutnja. Postrojena jedinica ispod zastave koja je lepršala na jarbolu zahtevala je njegov dolazak i otpozdravljanje pa je, besan kao ris, dotutnjao do prvih redova i razvikao se plašeći indijanske mustange:

— Šta je ovo, bogamu...

— Čast mi je izvestiti gospodina majora Ridžisa da se patrola štapskog narednika Vejlija vratila u kasarnu. Da li želite da ovde podnesem raport ili ćete samo pozdraviti vojnike?

— Pazi se, Donalde — mrmljao je izvidnik i vukao ga za rukav — lopuža će te još naterati da mu točiš viski u kancelariji.

To je prevagnulo, pa prvi čovek Fort Kernija zahvalno pogleda starog izvidnika i obrati se širitliji:

— Dajte ljudima voljno, narednikе. I, podnesite već jednom taj svoj bedni raport.

Spadalo iz Kentakija odmah je uvideo šta mu sprema starešina i grmnu samo polovičnu komandu:

— Razumem, ser... patrola, sjaši!

Kao slučajno, izostavio je naređenje — voljno, što je shvatio čak i večiti regrut Vili i iskolačio oči:

— Jebiga, Ridžis će mu otkinuti onu ludu glavu.

— Videćemo, ne kaže se badava... kien sabe — mudrovao je Morgan uzimajući konja nakratko za uzdu. — Oh, evo počinje.

Počelo je, ali sasvim sa druge strane. Umesto da mu major skrene pažnju na polovičnu komandu, glavonja Vejli uzeo je njega na rešetanje.

— Pokorno javljam gospodinu majoru...

— Kakve su to gluposti, čoveče? Šta... pokorno, bogamu?

Samo, badava mu je bilo svako natezanje sa spadalom iz Kentakija. Namazan svim mastima, odmah je prevrnuo list i počeo po svim pravilima garnizone službe u američkoj armiji:

— Ser, patrola štapskog narednika Bila Vejlija vratila se iz...

— To si već rekao, čoveče. Dalje...

— Dalje izveštavam gospodina majora Ridžisa da smo doveli zarobljenike.

— Koje zarobljenike, pobogu? — zakuka uveliko raspamećeni oficir i poče da pokazuje na Indijance postrojene s kraja kolone. — Svi su pod oružjem.

Na to Vejli napravi tako glupavo

lice da je u potpunosti opravdavao omiljeni nadimak i odvali:

— Ne gledaš na pravu stranu, Donalde. Reč je o onima u kolima.

Unutrašnjost kola pokrivena arnjevima nije dopuštala da iko išta vidi sem dvojice Ajovljana ukočenih na visokom vozačkom sedištu. Dok je Rod držao uzde četvoroprega, Henk je čvornovatim šakama stezao pušku i dolivao ulje na vatru:

— Jebiga Bile, da skidamo arnjeve?

— Koješta — familijarno prihvati širitlija i dobročudno odmahnu rukom — samo izvedite zarobljenike.

— Razumem, da izvedem zarobljenike! — dreknu sad drugi Ajovljanin i nestade ispod platnenog krova odakle kao vreće poče da baca nesrećne rudare.

Istog časa pridružio mu se i zemljak pa je istovar vezanih ljudi obavljen veoma brzo i nimalo nežno. Većina je kukala iz sveg glasa, a Retmen ponovo načeo pitanje kodeksa ratnih zarobljenika:

— Protestvujem ja sam oficir. . .

— Lopuža, pojiš indijance viskijem! — sekao ga je Benton i usput zapitao narednika: — A šta ćemo sa ranjenicima, da i njih ovako. . . na zemlju?

Na to se vojničić Vili razvika tankim glasom:

— Ali, molim vas. . . takav postupak s ranjenim ljudima. . . ne dolazi u obzir.

— Kuš! — zaurlaše Ajovljani. — Braniš proklete konfederacioniste, ovaj. . . lažne rudare.

Osmehujući se, Dejv Čenc je uveliko punio svoju ogromnu lulu i kreveljio se Karpenteru:

— Šta bi dao za dva dima?

Uveliko sluđen, major jedva promuca:

— Zajebi duvan i pomozi da ovo razmrsim.

Pomogao mu je, međutim, Bil Vejli kojem nijedna reč omiljenog starešine nije mogla da promakne. Ustobočujući se kao indijanski totem, nastavio je da referiše:

— Uhvatili smo grupu gerilaca prokletog generala Roberta E. Lija i. . .

— Malo više poštovanja prema starom Bobiju sa kojim sam bio u akademiji u Vest Pointu, momče! — grmnu sad i major Ridžis nastojeći da ludog narednika bar malo svede na pravu meru. — Dalje!

Dalje je nastavio Al Retmen potpomognut celim horom povezanih zarobljenika:

— Ja sam kapetan i tražim. . .

— Mi smo rudari! — drali su se ostali dovodeći ga u nemoguću situaciju. — Napali su nas vojnici koji su pre toga potpisali saveznštvo sa prokletim Minikondžama.

Posle toga, niko nije bio načisto ko laže a ko govori istinu pa je, u nemogućnosti pronalaženja sigurnijeg svedoka, major pogledao poglavicu Minikondža:

— Šta na ovo kaže Tri Prsta?

Odgovor je usledio kao iz puške:

— Tri Prsta kaže da je žedan, 'oće viskija!

— Taman posla — učestaše povici među okupljenim vojnicima koji su rizikovali da im se ručak ohladi u menzi samo da ne bi propustili magupiranje poznatog spadala iz Kentakija. — Dajte konopac da ga obesimo!

Krvoločno raspoloženje zahvatilo je gotovo sve pripadnike konjice i, ko zna kako bi se Tri Prsta proveo, da se odjednom ne upetlja vojničić Vilijemson.

— Stanite, mi smo vojska. Gospodine majore, zar ćete dozvoliti linčovanje zarobljenika?

Vezani i izubijani, gerilci su jedva dočekali pomoć regruta nažuljenog vrata i uglas zavijali:

— Dobro kažeš, spasioče. . .

Sad Ajovljanima đavo nije dao mira. Umesto da rasplet prepuste pametnijima, navalili su kao ludi:

— Spasilac, koješta. . . pobio vam je dvojicu stražara.

Nastupio je vrlo kritičan trenutak. Severnjaci nisu verovali da je vojnčić nažuljenog vrata uopšte spreman za takvo herojsko delo, a gerilci su strepeli od činjenice da gube najmoćnijeg zaštitnika.

Srećom, Bil Vejli, zvani glupan, još uvek je zadržao nešto prisebnosti i na vreme se umešao:

— Neće biti nikakvog prokletog linča. Odbij!

— Naravno, odbij! — dočekaše spremno seljačine kojima više nije bilo do zarobljeničkih glava koje su branili prvi i poslednji čovek njihove patrole, a izvidnik, zavijen u oblak dima, poče da namiguje Karpenteru:

— Pošto major Ridžis nikako nije mogao da podnese takvo mišljenje svog prvog savetnika, odmah je reagovao:

— Dosta ludiranja, naredniče Vejli ko su ovi ljudi?

— Ko zna, ser. Mislimo da su gerilci Konfederacije što tvrdi i njihov starešina kapetan Al Retmen, ali ostali tvrde da su rudari. Kopali su zlato iz sasvim iscrpenog rudnika.

— Kako, iscrpenog. Zar i to ima?

— Naravno, ser. Vojnik Vilijemson. . .

Jedva dočekavši da bar neko kaže neku razumnu reč, starešina Fort Kernija podviknu na regruta:

— Šta ti kažeš, vojniče?

— Hm, vojniče — odjednom se upetlja Nil Morgan i bagatelno odmahnu rukom. — Čista besmislica!

Na to su najpre reagovali članovi oficirskog kora:

— Takav ton, prava uvreda. . .

— Naravno, gospodo — unjkao je i dalje kockar i merio ih hladnim očima. — Jednog oficira nazivati vojnikom i još ga terati da žulja vrat grubom uniformom. Sramota!

Čak su i Ajovljani izgledali kao gromom ošinuti, a većina vojske pucala je od smeha, kad se začu grleni glas izvidnika iz plemena Dakota:

— Krivi Vrat veliki ratnik. Prevario čak i Slomljeno Pero. Ja sam rekao!

I Deks Karpenter je bio sličnog mišljenja. Dohvatio je regruta Vilijemsona za mišicu i drugarski ga drmusao:

— Ej, Vile. . . spasavaj stvar. Cepaj postavu ili da ja to uradim!

Trepćući, regrut je krivio — vrat — i mrmljao:

— Naređenje je da samo u krajnjoj nuždi. . .

— Pa, baš je nastupio taj kritični trenutak — uveravao ga je sad i Nil Morgan. — Vidiš koliko se zakuvalo.

Karpenter je, međutim, bio energičniji. Iz pojasa je izvukao krivi vojnički nož na sklapanje i počeo da mu cepa poramenice uniforme. Gruba tkanina teško je popuštala čak i pred oštricom, ali je iz postave ubrzo ispala omanja koverta iz koje nesuđeni kovač izvuče neku hartiju overenu pozamašnim pečatom i pruži je majoru Ridžisu.

— Šta piše, Donalde? — raspitivao se bradati izvidnik i preko ramena mu gledao u hartiju. — Znaš, nešto odavno nisam bio u prilici da čitam. . .

— Nisi nikad, Dejv. Nepismen si — smrsi major i sa simpatijom pogleda regruta na čijem vratu su se crveneli ožiljci od gruge suknene tkanine obične vojničke uniforme i jožnjačkog kuršuma. — Dragi kapetane Vilijemsone. . .

— Kapetan Vilijem Vilijemson, na specijalnom zadatku Ministarstva vojske iz Vašingtona u južnom Vajomingu, ser — odseče dojučerašnji redov i propisno tresnu petama. — Javljam se na raspored.

Zapanjeni, Ajovljani su jedva došli do reči:

— Hm, raspored — gunđao je Henk prisećajući se nedavne tuče — lepo si se rasporedio, momče. Kapetanska plata, je li Rode, koliko to iznosi?

Drugima, međutim, nije bilo do novčanih natezanja. Najpre Bilu

Vejliju koji krvnički odmeri koščatog vojnika i kockara.

— Šta vam bi, idioti...

— Pa, Bile — razvuče Deks i maši se duvankese — ja ću da pripalim makar posle požarčio celu nedelju.

— I ja — dodade kockar vadeći tanku crnu »vidžiniju«.

Stroj vojnika, Indijanaca i zarobljenika odavno je bio sasvim poremećen. Neki su, eto... pripalili, a plavokosi lepotan uveliko je očijukao sa nekom vešerkom kose boje meda koja je vojnicima prala rublje i uveliko im razbijala učmalost kasarnskog života.

Čak su se i otvoreno dogovarali:

— Čim ovi glupani završe, srce — meketao je momak i blaženo prevrtao očima.

— Aha, kod kapije za iznošenje đubreta, ljubljeni. I ne zaboravi... novčanik.

— Pa to se razume — smrsi Čet koga su Ajovljani očerupali za pedeset zelembaća, a narednik im uzeo novac u ime nekakve rekvizicije. — Koliko?

Najgrlatiji su bili Minikondže. Hvatali su ga za rukave i galamili:

— Gde je viski, obećao si!

— Zar tako? — izbezumi se komandant Fort Kernija i zamalo ne pade na leđa. — Alkohol Indijancima.

— Samo u ograničenim količinama, ser — vadio se glavati narednik i opraštao i od zašivenih gajtana. — Inače, ni slučajno...

Izvidnik je pridržavao brkatog prijatelja i delio mu prave savete:

— Donalde, čoveče... saberi se. Gleda te celi garnizon.

Savete je, međutim, bilo lakše deliti nego primati. Major se, doduše, nekako ustobočio na drhtavim nogama, ali još uvek nije znao šta da radi:

— Šta ću, Dejv... s ovolikim budalama?

— Najpre odveži zarobljenike, zaer 'ćeš da ti zamere iz ministarstva?

Pošto je taj deo posla brzo obavljen i vajni rudari odvedeni u zatvor umesto na stratište, kako su predlagali Ajovljani, Ridžis ponovo priklonio uvo uz izvidnikovu bradurinu.

— Šta sad da radim?

— Pošalji vojsku na ručak ohladiće se jelo, a... bolje je da je i svedoka manje. Vidiš dokle je došlo.

*

Nevolje su ih tek čekale jer Glupi Bil još uvek nije nameravao da odustane od svog četvrtog širita. Čim je vežbalište raščišćeno, a komandant nameravao da u štab povede novog saradnika na specijalnom zadatku i zarobljenog oficija Konfederacije, umešao se gromkim glasom:

— Lepo bogami, stadosmo na pola puta. A stroj je prepun različitih lopuža koje bi trebalo da zaglave zatvor.

Celokupan oficirski kor zastade u mestu, a Čenc nemoćno raširi ruke kad major poče da kuka:

— Šta je sad smislio, bogamu?

U smišljanju smicalica Bil je u svojim kentakiskim brdima bio verovatno sreski prvak, ali je glupave vojnike i njihove starešine, neuporedivo naivnije od svojih obesnih komšija, mogao sasvim da izvede iz takta. Najpre je isturio moćne grudi i zakreštao na Ajovljane:

— Šta vam bi da primenjujete treći stepen prinude kod ispitivanja zarobljenika?

Dvojica spadala bili su najbolji pomoćnici prilikom osvajanja svetskog prvenstva u zezanciji i spremno su otvorili raspravu. Najpre je Henk pogledao Roda i zakukao:

— Je l' to on meni, čoveče?

Zatim je Rod pogledao Henka i neko vreme ozbiljno čačkao nos.

— Ko zna, nije rekao?

— Onda mu ti odgovori, Rode.

Posle podužeg razmišljanja, kratkovrati Ajovljanin se malo naljuti:

— Što ja, u tebe gleda.

Natezanje bi verovatno potrajalo do večere da se ne umeša već sasvim slomljeni major i sredi ih na brzinu:

— Reci ti vojniče — i prstom pokaza na Roda.

Odmah je reagovao zemljak Henk:

— Je l' ja ser?

— Umukni! — razdra se vojnik Stenli. — Mene pita.

Sasvim neočekivano, Henk nije pokazivao nameru da iz džepa izvuče svoje drvce — rekvizit za brzo započinjanje šaketanja, nego okrenu glavu prema naredniku i od njega zatraži pomoć:

— Ovako više ne ide, zajebava me.

— Ćut! — grmnu širitlija i olako napusti nerešeno pitanje primene trećeg stepena ispitivanja. — A što ga ubiste?

Istog časa obojica zakukaše uglas:

— Koješta, to su oni — pokazivali su na Minikondže i nastavljali sa dernjavom: — Da nam ne bi brzih kljusina, skalpirali bi nas.

Ojađen do dubine svoje naredničke duše, Glupi Bil razrogači oči:

— Znači li to da sam pogrešno izabrao saveznike?

Strahujući da su uvredili omiljenog starešinu, za trenutak sasvim onemeli, a u tome je poglavica Tri Prsta video svoju šansu i dolio još više ulja na vatru:

— Ti glavonjo, najgori si od svih. Lično si mojim ratnicima davao viski. Upropaštavaš mladi naraštaj.

Toliki bezobrazluk nije mogao da podnese čak ni jedan glupi Bil Vejli. Iz ogromnih pluća šišteći mu izduva sav vazduh, a seljačine, uveliko zabrinute za njegovo zdravstveno stanje, priskočiše da ga pridrže i počeše da reže kao vukovi:

— Umukni, budalo... ima još gorih. Eto, provalnik Karpenter i njegov pomoćnik Morgan...

Pa razrogačenim očima komandanta tvrđave videli su da se nalaze na pravom putu i nisu ispuštali inicijativu iz ruku ni voljenog narednika iz šaka. Još bešnje su navr[illegible]

— Pomagao im je i taj bed[illegible] zapečaćenim pismima Ministarstva vojske iz Vašingtona. Nema šta, baš je našao lepo društvo.

Videvši da bi stvar mogla prilično da se iskomplikuje, Bil Glupan ipak nekako dođe do vazduha i ote im se iz ruku:

— De, prenagljujete. Gospodin Vilijemson je samo čuvao stražu, a vojnici Karpenter i Morgan pomagli su u otkrivanju pravog identiteta vajnih rudara »Čikaveja«. Posle smo mogli da preduzimamo energične korake.

— I da rakijom sludite moje ratnike — dobaci Tri Prsta kome više niko nije verovao ni slušao ga.

Osećajući da je rasplet na vidiku, major narednikove reči shvati kao slamku spasa i... nalete kao goveče na ogradu:

— Gospodine kapetane... kad biste nam vi objasnili detalje?

Bolje bi bilo da ga nije pozvao jer dojučerašnji regrut najpre mrdnu vratom i poče sasvim naopako:

— Iz zaplenjene sveske nije se sa sigurnošću moglo utvrditi da li se radi o gerilcima armije Juga ili su u pitanju obični banditi. Ali po ponašanju gospodina Frenka Kolija...

— Ko je sad pa taj? — zapita komandant Fort Kernija.

— Oh, veoma sposoban oficir, poručnik po činu. Šteta, poginuo je u okršaju kod rudnika.

— I to od dinamita koji si ti odnekle doneo — nisu mogli da se ne umešaju Ajovljani.

Ridžis je podsećao na punjenu pticu i pogledom tražio pomoć od Vilijemsona.

— Šta pričaju ova dvojica?

— Govore istinu, ser. Sa podmuklim i zamaskiranim protivnikom morali smo da primenjujemo slične metode. Pri tome je svako od vojnika doprinosio prema svojim moguć-

nostima. Eto, vojnik Bejli je prvi posumnjao u identitet vajnih rudara »Čikaveja« i doneo nam značajne informacije prikupljene, hm... u razgovoru sa izvesnom damom...

— Koješta — zagrajaše Ajovljani poznati po nepoznavalju bilo kakvih džentlmenskih manira — reč je o običnoj droci kojoj se uvalio u krevet.

— A, tako — razvika se vešerka i poče da seva očima prema nesuđenom ljubavniku s kojim je trebalo da se nađe kraj kapije za iznošenje đubreta — onda trostruka tarifa!

Ojađen dosadašnjim finansijskim gubicima, lepotan je jedva nalazio reči:

— Ne slušaj ih, nego snizi malo.

Srdita vešerka i dalje je siktala:

— Ne padam na takvu priču. Ili pripreni pare ili kroz ona vrata iznosi đubre. To da znaš!

Da bi prekinuo neumesno prepirku, Vejli osu pravu paljbu na Tri Prsta:

— Mesecima te gerilci snabdevaju rakijom i oružjem. Zbog čega?

— Zbog zlata koje sam im davao.

— Ma, nemoj... zbog zlata. A šta će im ono kad su imali rudnik tog metala?

Poglavica ništa nije znao o industrijskoj eksploataciji podzemnih zlatnih žila, mehaničkom separisanju rudače, flotaciji pomoću određenih hemikalija i topljenju zlatnih poluga. Bio je uveren da su belci nezasiti kad je u pitanju »žuto kamenje« i na kraju bubnuo šta mu je prvo palo na alkoholom pomračeni um:

— Oni, budale, davali puške da napadamo graditelje pruge, a škrtarili sa municijom.

— Nije tačno — razvika se Retmen i poče da zvera po okolini. — Nismo smeli da im damo i metke inače bi celi kraj zavili u crno.

Na to Ajovljani jurnuše prema kolima i ispod visokog sedišta izvukuše pun sanduk municije.

— Ovo smo zaplenili Minikondžama.

— Zar saveznicima? — smeškao se bradati izvidnik, a major Ridžis se hvatao za srce i ječao:

— Šta se sve ne događa na mojoj teritoriji. Pijani i još naoružani Indijanci, svašta!

Ajovljani odmah pređoše u novi napad i bar sačuvaše Bilove postojeće širite.

— Ali, gospodine — iščuđavao se Henk Benton o tome, naravno, nema ni reči.

Sa svoje strane, Rod je navaljivao kao uporni terijer:

— Odmah smo im oduzeli sanduk. I to po naređenju gospodina štapskog narednika Vejlija. S vašim dopuštanjem, ser... rekao bih, veoma umnog i energičnog starešine čiji angažman i mudro vođenje patrole zaslužuje vašu pažnju.

Začuđen visokoparnim govorom priprostog seljačine, major skrenu pogled na glavatog širitliju koji je uspeo da zauzme neki skroman položaj i utanji glasom:

— Hvala vam, momci, ali... mislim da preterujete. Šta bih ja bez mojih vernih regruta među koje je izvoleo da se umeša i jedan kapetan naše armije i to određen po specijalnom zadatku. Nego — odjednom se okrenu Vilijemsonu— ne rekoste nam o kakvom je zadatku reč.

Mada je nameravao da komandanta tvrđave o tome obavesti nasamo, ipak je nastojao da zadovolji interesovanje dojučerašnjih drugova sa kojima je, računajući čak i jednu dobru momačku tuču, proveo nezaboravne trenutke. Ne kriveći vrat prišao mu je i prebacio mu ruku preko širokih ramena.

— Eh, čoveče... naši kontraobaveštajci odavno su znali za upućivanje jednog gerilskog odreda iza naših linija, ali nisu znali u kom je pravcu upućen. Zato je nekoliko oficira dobilo zadatak da izvidi kretanje jedinice pa sam ja krenuo u Vajoming.

— Preko onog regrutskog centra u Omahi gde smo se i prvi put sreli — dobaci Karpenter, a Nil Morgan smrsi u bradu:

— Samo, niste uspeli da nas dugo zavaravate. Pokazalo se da Deks nije vešt samo kad su u pitanju brave i katanci, odavno je primetio nevešto zašiven rukav uniforme...

— Da, čoveče — branio se dugajlija — samo sam hteo da pomognem neveštom regrutu i okrpim mu odelo. Jer, da ga je sa onakvom zakrpom video narednik Vejli, sledovalo bi mu bezbroj prekorednih požarstva. A to, priznaješ... nisam smeo da dozvolim. Reč je ipak o jednom kapetanu nenaviklom na svakodnevne vojničke tegobe.

Bil je i dalje izigravao nevinašce, a Vilijemson se smejao od srca:

— Znao sam da smo drugari, ali toliku pažlju zaista nisam očekivao. Ljudi — pogleda redom sve članove prašnjave i umorne patrole — ne znam kako ću bez vas.

Ajovljani su, naravno, za sve imali rešenje. Tapšući ga po nejakim leđima, srdačno su mu objašnjavali:

— Šta to pričaš, Vile... biće vremena u kantini. Svrati čim primiš prvu kapetansku platu.

Lepo raspoloženje zahvatilo je sve oficire, a posebno se radovao dobroćudni major Ridžis, trupni oficir odavno zaboravljen od svojih pretpostavljenih u Ministarstvu vojske u Vašingtonu. Uskoro je očekivao odlazak u penziju i zbog toga nije zamerao što ga predugo drže na zabačenoj severozapadnoj granici pa se toliko srodio sa kolektivom tvrđave da mu je ovakav odnos među potčinjenim baš bio po volji.

Podstaknut rečima starog izvidnika koji mu je šapnuo da »mora pasti i neko unapređenje«, obratio se patroli:

— Veoma sam zadovoljan vašim radom, vojnici. Mislim da je najveći teret podneo narednik Vejli koga ovom prilikom unapređujem u čin višeg štapskog narednika.

— Da častiš! — povikaše Rod i Henk, a ćutljivi kockar steže mu ruku i uzgred promrmlja:

— Čuo si Donalda, sad negde traži malo gajtana za četvrti širit.

Nezadovoljan ponašanjem lepe vešerke, vetrogonja Čet je obesio nos i psovao upola glasa:

— Jebiga, ko bi se snašao u ovoj ludnici? Za jedno obično putovanje u Čejen, čovek dobije četvrti širit a ja ostanem bez cure. Pa gde to ima, zaboga?

K r a j

Sexpress

EROTSKI MAGAZIN
NA SVIM KIOSCIMA

Stimulativno!
Uzbudljivo!
Zanimljivo!
Kontakti!
Modeli!

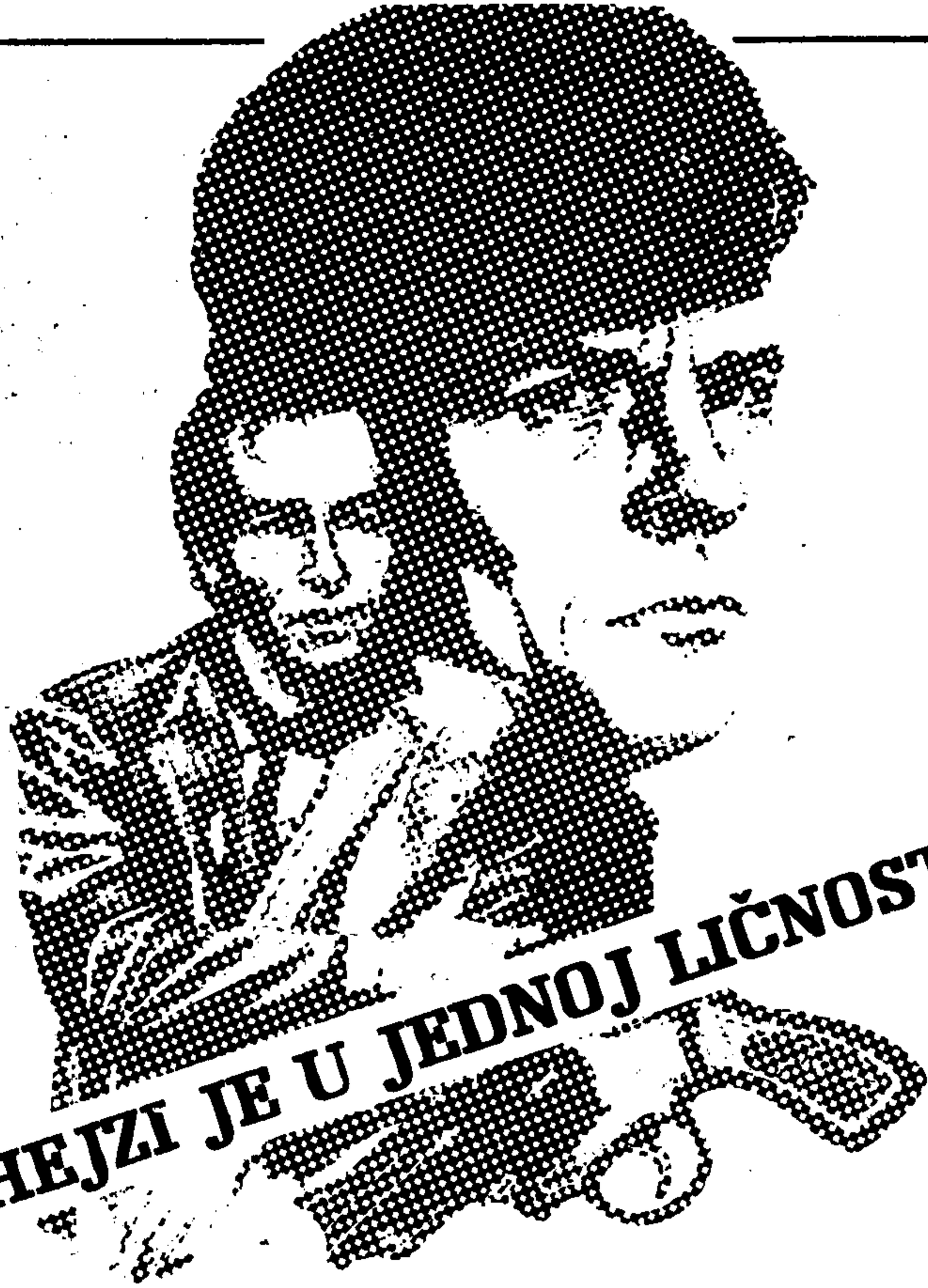

HEJZI JE U JEDNOJ LIČNOSTI

DETEKTIV
POROTA
SUDIJA
DŽELAT

EDICIJA HEJZI–KRIMIĆI U TRENDU!

APAČI TOM PONOVO SA VAMA!

HRABRI, NEPOBEDIVI BORAC
ZA PRAVDU

APAČI TOM

PONOVO NA KORICAMA
X-100 VESTERNA!

AVANTURE TRAPERA APAČI
TOMA MOŽETE DA PRATITE OD
BROJA 242 NAŠE EDICIJE
VESTERN ROMANA!

APAČI TOM VAS VODI U
NEPONOVLJIVE
AVANTURE!

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA!

KONKURS
ZA VESTERN ROMAN

Redakcija VESTERN ROMANA X—100 raspisuje stalni konkurs za vestern romane koji će se objavljivati u istoimenoj ediciji. Rukopisi treba da su obima od oko 8 autorskih tabaka (115 do 130 stranica sa 30 redova i 60—65 slovnih mesta, novinarskog proreda, otkucani na pisaćoj mašini). Nagrađenih romana neće biti nego će Redakcija otkupiti svaki roman koji bude odgovarao njenim kriterijima, a o čemu će odlučiti posebni žiri. Rok slanja rukopisa nije ograničen. Informacije na telefon 021/623-170.

Rukopise slati na adresu:
»DNEVNIK«, Redakcija vestern romana
21000 Novi Sad
Vojvođanskih brigada br. 7/XII

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAZNJA!

U SLEDEĆEM BROJU

M. Hidžis

PAKLENA STAZA ODMETNIKA

Krajičkom oka, Arčibald Tremond je registrovao Robinsov pokret. Pošto je cev henrijevke, koja je bila položena preko njegovih kolena, bila uperena prema Robinsu, starac je samo savio kažiprst oko obarača, i, pre nego što je revolveraš uspeo da ispali hitac u Bada, bio pogođen u grudi. . .

JUGOBANKA

DODITE DA SE DOGOVORIMO!

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128096